

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Versijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE GERECHTELIJKE FUNCTIE VAN DE BURGEMEESTER

Rede uitgesproken door Mr Hermann BEKAERT, Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent, op de plechtige openingszitting van het Hof op 1 september 1958.

1. De overheden die er door het wetboek van strafvordering (artikel 9) mede belast zijn, de gerechtelijke politie uit te oefenen, zijn ook allen met andere gerechtelijke of administratieve functies bekleed, die zij te zamen ermee uitoefenen: de procureurs des konings en hun substituten zijn officieren van het openbaar ministerie; de onderzoeksrechters en de vrederechters nemen deel aan de rechtsprekende functie, zelfs wanneer ze ertoe geroepen worden gerechtelijke mandaten te verlenen bij het opzoeken van misdrijven; de rijkswachtofficiëren nemen deel, zowel aan het voorkomen van de misdadigheid als aan de beteugeling ervan (1); de veldwachters, boswachters, politiecommissarissen (en hun adjuncten), de burgemeesters en de schepenen die hen moeten vervangen (2), zijn in de eerste orde verbonden aan het gemeentelijk bestuur.

Voor geen enkele van deze overheden, staat de uitoefening van gerechtelijke politie zo ver van hun andere functies, als voor de burgemeester en de schepenen (de officiële tekst van artikel 9 van het Wetboek van Strafvordering gebruikt nog de Franse benamingen, maire en adjoint du maire). Bij deze in essentie gemeentelijke ambtenaren, belast met de preventieve politie en in ondergeschikte orde, zo er in de gemeente geen politiecommissaris is of hij belet is (artikel 11 van het Wetboek van Strafvordering), met de repressieve politie, gebeurt het dikwijls dat zij geen besef hebben of wensen te hebben, van hun gerechtelijke verplichtingen zoals zij zijn beschreven door het Wetboek van Strafvordering (artikelen 8, 9, 11, 14 en 15) en artikel 153 der wet van 18 juni 1869, namelijk: de misdrijven op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen en, als hun gemeente de zetel is van een vrederecht, ze te vervolgen.

2. Ofschoon de wetgever van 1808, een beroep heeft gedaan op de medewerking van de burgemeesters, evenals op deze van de andere gemeentelijke ambtenaren, vreesde hij de schadelijke invloed van het feit dat zij verkozen worden, op de onpartijdigheid en de onafhankelijkheid die hun tussenkomst in de beteugelings-

actie moeten beheersen. Deze ongerustheid die de tijd heeft bevestigd, werd door de wetgever niet verborgen en door Faustin-Hélie op merkwaardige wijze in het licht gesteld in zijn *Traité d'instruction criminelle* (3):

» Meer verbonden aan hun gemeentelijke dan aan hun gerechtelijke functies, » zegt hij over de « maires » en hun adjuncten, « uitsluitend begaan met » de zending die zij bekomen van dezen in wier midden » zij leven, tonen zij slechts een *betwistbare ijver* bij » het vervullen van de controle-zending die zij ont- » vangen hebben van het Gerecht. De familie- » verhoudingen, vriendschappelijke en geburen- » omgang, die hen binden aan hun onderhorigen, ontzenuwen de » politiemachten die hun zijn toevertrouwd, ofwel » doordat zij aarzelen deze relaties te schaden, ont- » stemming of haat te verwekken, ofwel doordat zij » niet volledig de aard en de draagwijdte verstaan van » de plichten die op hen rusten, ofwel doordat het » principe van de verkiezing, de verhoudingen van » hiërarchische ondergeschiktheid die hen voordien » bonden, heeft gewijzigd. »

Van alle officieren van gerechtelijke politie met algemene bevoegdheid, is de burgemeester in feite de enige die zijn mandaat door verkiezing verkrijgt (4). De kandidaat die dingt naar een verkiesbaar ambt is er meer om bekommerd, zijn verkiezing te verzekeren dan zich de principes en de plichten eigen te maken die het ambt, dat hij wenst te vervullen, beheersen. Voor een gemeentelijke mandataris op het platteland, hebben de functies van gerechtelijke politie niet het permanent karakter van zijn voornaamste ambt; hij moet ze slechts toevallig uitoefenen, wanneer er een misdrijf op het grondgebied van zijn gemeente gepleegd wordt. Het gebrek aan continuïteit in de functie, vermindert gewoonlijk het besef dat men heeft, van de belangen waarmee men belast is. De meerderheid der burgemeesters zijn eigenaardig « verrast », als zij kennis krijgen van misdaden en wanbedrijven of gesteld worden vóór de verantwoordelijkheden, die voortvloeien uit hun functie van officier van het openbaar ministerie.

3. Deze toestand is goed merkbaar in het rechtsgebied van Uw Hof van Beroep, waar de plattelandsgemeenten talrijk zijn, zeer bevolkt en dikwijls zonder politiecommissaris. In Oost-Vlaanderen zijn er 1.257.002 inwoners, verdeeld over 297 gemeenten, waarvan er 50 één of meer politiecommissarissen hebben; 247 burgemeesters zijn dus officier van gerechtelijke politie. In West-Vlaanderen zijn 1.044.451 inwoners, verdeeld over 253 gemeenten waarvan er 49 één of meer politiecommissarissen hebben. 204 burgemeesters zijn dus officier van gerechtelijke politie.

In het volledig rechtsgebied van het Hof van Beroep te Gent, zijn 451 burgemeesters ertoe geroepen dagelijks de gerechtelijke politie uit te oefenen. Dertien onder hen zijn daarenboven officier van het openbaar ministerie bij de politierechtbank, overeenkomstig artikel 153 der wet van 18 juni 1869, aangezien in de plaatsen waar deze rechtbank zetelt, geen politiecommissaris is ⁽⁵⁾. Alvorens de studie van hun juridische positie in de werking van het gerecht aan te vatten, past het dat wij nagaan of hun huidige gedragingen en hun activiteit beantwoorden aan de vereisten van de wet.

* * *

4. Men kan zeggen van de 451 burgemeesters van het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Gent, dat zij, naar de letterlijke betekenis van het woord, officieren van gerechtelijke politie zijn « die het zelf niet weten » ! Over het algemeen en in de meest verscheiden omstandigheden, geven zij blijk van een volledige passiviteit ten overstaan van de misdrijven van alle aard waarvan zij kennis krijgen, zelfs van deze, die afkeuring of een gevoel van onveiligheid bij de bewoners van hun gemeente opwekken. Gedurende een parlementair debat, dat plaats had in de Belgische senaat op 30 maart 1955 ⁽⁶⁾, heeft een achtbaar lid, ten andere zelf burgemeester-officier van gerechtelijke politie, laten uitschijnen dat deze passiviteit, in talrijke gevallen, het gevolg is van onwetendheid; hij gaf als zijn mening te kennen, dat een burgemeester die handelaar is, zich moet kunnen onttrekken aan zijn verplichting misdrijven te constateren, om te gehoorzamen aan de eisen van zijn handelsactiviteit ! ⁽⁷⁾. Tegenover het behoud van dit particulier belang schijnen de ontdekking van misdaden, de aanhouding van de schuldigen, de veiligheid der medeburgers, het behoud der maatschappelijke orde... en de gerechtigheid, blijkbaar weinig belang te hebben.

In werkelijkheid leveren talrijke strafdossiers er het bewijs van, dat zekere burgemeesters kennis krijgen van de misdrijven, lang voor de andere officieren van gerechtelijke politie, doch dat zij er zich « zeer streng » van onthouden ze bekend te maken, er proces-verbaal over op te stellen of de daders op te zoeken ! In zekere gevallen — de aangehaalde parlementaire debatten leveren er het bewijs van — lokken de burgemeesters het misdrijf uit, nemen er deel aan, zijn er de onverschillige of tevreden getuigen van ! Is het dit wat de wetgever van 1808 gewild heeft of wat zekere leden der legislatuur van 1955 wilden bevorderen, toen zij oordeelden dat ten slotte de burgemeester slechts zijn functie van gerechtelijke politie moest uitoefenen in het uiterste geval, nl. in geval van betrapting op heterdaad of in uitzonderlijke gevallen ⁽⁸⁾.

6. Op 25 januari 1957 schreef mij de gouverneur van een provincie uit het rechtsgebied van het Hof ⁽⁹⁾ : « De tekortkomingen begaan door de burgemeester » van X... hebben nog eens scherp de aandacht gevestigd op het feit dat meerdere burgemeesters van

» gemeenten, waar geen politie-commissaris is, onvol-
» doende op de hoogte zijn van de verplichtingen, die
» het ambt van officier van gerechtelijke politie voor
» hen medebrengt.

» De aanleiding tot dergelijke misvattingen is vooral
» hieraan te wijten dat sommige burgemeesters niet
» genoegzaam beseffen dat zij, onafhankelijk van hun
» gemeentelijk mandaat, door de wet met andere even-
» tuele taken belast werden. »

Men zou niet duidelijker de algemene toestand van het rechtsgebied kunnen weergeven; hij is voorzeker onrustwekkend. Talrijke misdrijven, *in het bijzonder ernstige zedenmisdrijven en misdrijven betreffende de openbare functies*, bedreven of ontdekt in de gemeente en die, volgens de wet, de burgemeester moet opsporen en vaststellen, blijven onbestraft of worden slechts aan het parket bekend gemaakt, na de uitdoving der openbare actie door verjaring. Andere worden bedreven of voortgezet onder een medeplichtig stilzwijgen; bij latere ontdekking, wordt de gerechtelijke actie onvermijdelijk gevoerd in een atmosfeer van schandaal waarvan de psychologische en sociale gevolgen bijdragen tot de ontaarding van onze zeden. De burgemeesters zijn er trouwens niet steeds toe in staat hun onwetendheid in te roepen; er zijn feiten die door de heersende moraal of de eerlijkheid worden afgekeurd en waarvan burgemeesters de constatering niet zouden kunnen nalaten, zonder het gevaar te lopen, ervan beschuldigd te worden de perversiteit of de onzedelijkheid aan te moedigen; maar zij schijnen zich weinig om dit aspect van hun reputatie te bekommeren. Moet ik nog dezen vermelden, die soms zeer erge misdrijven « dekken », zonder zelfs te verbergen dat zij handelen uit persoonlijke sympathie of om verkiezingsdoeleinden ⁽¹⁰⁾. Er blijven ten slotte nog dezen over wier argeloosheid ontwapenend is; zij plegen inbreuken, doen of laten ze plegen met sereniteit en verzekeren er het succes van, *door « officieel » aan hun ondergeschikten te verbieden*, het bestaan van het misdrijf te beseffen en vooral de plichten van hun functies te vervullen (cf. art. 29, Wetboek van Strafvordering) ⁽¹¹⁾.

* * *

7. Men zou kunnen denken dat de burgemeester, wanneer hij ertoe geroepen wordt de strafactie uit te oefenen bij de politierechtbank, door het feit van zijn integratie in de hiërarchie van het openbaar ministerie, meer aandacht zou schenken aan de eisen van zijn functie. Dit is niet het geval. De burgemeesters, officieren van het openbaar ministerie van mijn rechtsgebied, die werkelijk hun ambt uitoefenen en zich gedragen naar de eisen van de wet, zijn bijzonder weinig talrijk. De meerderheid onder hen moet onderworpen worden aan een waakzaam en geregeld toezicht, dat trouwens weinig doeltreffend blijkt.

De kritiek van het *kantonaal openbaar ministerie* zoals het door onze wetten georganiseerd is, hoeft niet meer gemaakt te worden. Meer welsprekende en beter aanhoorde stemmen dan de mijne, hebben ze reeds gemaakt ⁽¹²⁾; doch het past hier vast te stellen dat, onder de kantonale officieren, de burgemeesters het meest kritiek uitgelokt en gerechtvaardigd hebben. Veel meer dan de politiecommissarissen, zijn zij de oorzaak van de hervormingsontwerpen die gericht zijn op het instellen van een magistraat van het parket van eerste aanleg, als officier van het openbaar ministerie bij de politierechtbanken. In 1856 vestigde de Commissie, door de regering belast met het opmaken van het wetsontwerp op de gerechtelijke inrichting, « de aandacht van de regering op het gevaar dat erin

» bestaat in het merendeel der kantons, de openbare actie te laten in de handen van *agenten, die bekleed zijn met een verkiezingsmandaat*, en niet altijd » beschikken over de kennis die nodig zijn voor het » vervullen van hun functies »... (13).

8. In 1867 legde een lid van de kamer van volksvertegenwoordigers, in verband met de organisatie der *gerechtelijke diensten op het platteland*, volgende verklaring af — die wel zonder weerklink schijnt te zijn gebleven gedurende een eeuw: — « moest de » kamer het beeld onder ogen hebben van al de » misdaden die onbestraft blijven en die, in bepaalde » ambtsgebieden, bijna even talrijk zijn als de misdaden » waarvan de daders ontdekt worden, dan zou ze » erkennen dat het *noodzakelijk* is, op het platteland, » de dienst van het gerecht op een meer volledige wijze » te organiseren dan tegenwoordig het geval is ». (14)

In de geest van deze parlementair is de opvatting van het woord « misdaad » zeer ruim; het omvat ook de overtredingen, de enige inbreuken trouwens waarvan toentertijd de plattelandsgerechten kennis dienden te nemen. Sindsdien hebben algemene en bijzondere wetten de bevoegdheid van de politierechter, *ratione materiae* uitgebreid tot de misdrijven die met correctionele straffen beteugeld worden (15); de officier van het openbaar ministerie bij deze rechtbank heeft daardoor automatisch de macht gekregen, om daders van *wanbedrijven* te vervolgen en de toepassing te vorderen van straffen waarvan de juridische en maatschappelijke gevolgen oneindig zwaarder wegen dan deze van de politiestrafen; daarenboven hebben besluiten-wetten, waarvan het vroegste van 10 januari 1935 dagtekent, hem voor *alle inbreuken* die in zijn bevoegdheid vallen, het recht toegekend, van de openbare actie af te zien tegen betaling van een som geld (16).

9. Belangrijke prerogatieven als deze, mogen niet aan onhandigen toevertrouwd worden of aan hen die te zwak zijn, om ze met onafhankelijkheid en onpartijdigheid uit te oefenen. Men heeft gedurende meer dan een eeuw toegegeven dat de officier van het openbaar ministerie bij de politierechtbank niet opgewassen was tegen de eisen van zijn functies (17) en toch gaat de wetgever voort met het uitbreiden van de grenzen zijner bevoegdheid, door er andere misdrijven aan toe te voegen (18).

Deze opvatting, tegelijk bekrompen en paradoxaal, moet noodzakelijk tot onheilen leiden. Wanneer de officier van het openbaar ministerie daarenboven nog een verkiesbare hoofdfunctie bekleedt, *die de enige is die hij gewenst en nagestreefd heeft*, dan is zijn onafhankelijkheid en soms zijn onpartijdigheid meer dan ooit in gevaar! Maar er is meer: het onafgebroken, moeizaam, noodzakelijk kwellend en succesloos werk zonder uitwendig vertoon, dat de strafvervolgung uitmaakt, stoot natuurlijk de burgemeester af; deze eerste gemeentelijke magistraat is meer gewoon zijn onderhorigen voldoening te geven dan tegen hen te vorderen en is vrij de belangen van zijn gemeente naar goeddunken te behartigen! De uitoefening van het openbaar ministerie, zelfs in politiezaken, omvat zware en veelvuldige verplichtingen: zij gaat slecht samen met talrijke misbruiken waarop mijn ambt onophoudelijk de aandacht vestigt en die het niet kan uitroeien, omdat het daartoe niet wettelijk gewa-pend is!

10. Al is het waar dat de meeste burgemeesters-officiëren van het openbaar ministerie de juridische acten van hun ambt ondertekenen en op de zittingen

zetelen toch moet men opmerken dat hun bedrijvigheid zich, over het algemeen, daartoe beperkt. Soms is het de gemeentesecretaris, doch meestal een ondergeschikte of zelfs occasionele bediende, die het politieparket van de burgemeester leidt (19); hij voltooit zo nodig het onderzoek, stelt het dossier samen, kwalificeert de inbreuk of klasseert de zaak zonder gevolg! Een procureur des konings van het rechtsgebied meldt, dat de drie burgemeesters van zijn arrondissement volledig vertrouwen stellen in hun bediende en het is met tegenzin dat ze hem de dagvaarding niet laten ondertekenen, zoals dat enkele jaren geleden systematisch gedaan werd. Als zij op het parket ge-roepen worden om aanmaningen te krijgen, doen zij zich vergezellen door hun bediende aan wie zij dadelijk, zonder schaamte, de opmerkingen doorgeven die hun gemaakt zijn. Zij bekommeren zich nauwelijks om de beslissingen van hun politierechtbank en negeren opzettelijk al wat in de hogere rechtbanken gebeurt; hun vervolgingen weerspiegelen nooit de interpretaties, die het Hof van Verbreking aan wetten en reglementen geeft.

Hoe zou het anders kunnen? Vier van deze burgemeesters zijn handelaars in hout, textiel, likeuren of koloniale waren; vier andere zijn landbouwers; twee van hen zijn landeigenaars; de drie laatste zijn mutualiteitssecretaris, brouwer en gepensioneerde. Deze die niet volledig door hun zaken worden in beslag genomen, gaan met vakantie naar de Azurenkust of elders, wanneer het hun goeddunkt, op een ogenblik van het gerechtelijk jaar dat zij zelf kiezen, zonder zich te bekreunen om artikel 213 der wet van 18 juni 1869 en, meestal zonder de procureur des konings van hun arrondissement te verwittigen. Voegen wij erbij dat hun onbekwaamheid in het uitoefenen van hun functies, zo aanzienlijk is, dat ze aanleiding geeft tot alle tussenkomsten en voorbestemt tot de ergste toevendheid, wat de procureur des konings een waakzame controle oplegt, op de redenen van het seponeren van zaken.

Bilijkheidshalve wens ik te verklaren, dat die teleurstellende reeks smetten op deze instelling, in het rechtsgebied één enkele en gelukkige uitzondering heeft. De zetel van het openbaar ministerie van het kleine kanton Gistel, wordt bezet door een werkzame en ijverige burgemeester. Alhoewel reeds op leeftijd en bekleed met twee verkiesbare mandaten (hij is daarbij sedert 50 jaar lid en sedert 25 jaar voorzitter van de provincieraad van West-Vlaanderen), neemt hij persoonlijk de verantwoordelijkheden van de vervolging op, met een gewetensvolheid, waaraan ik hier zeer graag hulde breng.

Deze officier van het openbaar ministerie levert er het bewijs van, dat de menselijke instellingen slechts waarde hebben door het karakter van hen die ze bekleden; hij is voor zijn collega's een levend verwijt!

* * *

11. De misbruiken die door de gemeentelijke ambtenaren bij de uitoefening van hun functies bedreven worden, komen te veel voor en zijn te algemeen opdat mijn ambt er niet zeer ernstig zou door verontrust worden; zijn vaderlijke tussenkomsten, zijn vermaningen, zijn waarschuwingen (artikel 280 Wetboek van Strafvordering) het toepassen zelfs van de onbeduidende tuchtsancties (acht dagen schorsing van wedde) die de wet de procureur-generaal toekent, zijn ijdel, en practisch staat mijn ambt machteloos tegenover deze diepgewortelde gewoonten, die tegelijk schijnen voort te vloeien uit de zorg voor particuliere belangen en de onwetendheid!

Door deze openingstoespraak te wijden aan de positie en de plichten van de burgemeesters en schepenen in de uitoefening van hun gerechtelijke functies, heb ik deze gemeentelijke ambtenaren, ten minste *het voorwendsel* van de onwetendheid, willen ontnemen!

Ik erken nochtans, dat zij in zekere mate verschoonbaar waren. Heeft men er ooit zorg voor gedragen hen in te lichten over de draagwijdte van hun functies, of hun de plichten en de verplichtingen die op hun schouders rusten uiteengezet? Bestaat er, in de instructies die hen betreffen, enige vermelding van hun gerechtelijke functies, die nochtans zo belangrijk zijn en, in bepaalde gevallen, zo zwaar aan gevolgen? Men kan er aan twijfelen: de gemeentewet van 30 maart 1836 blijft op dit gebied stom⁽²⁰⁾; enkel het zeer oude decreet van 16-24 augustus 1790 (klaarblijkelijk onbekend aan de meerderheid der gemeentebesturen) vertrouwt aan de waakzaamheid en het gezag der gemeentelijke korpsen de zorg toe, « de » *réprimer et punir les délits contre la tranquillité* » publique, tels que les rixes et disputes accompagnées » d'ameutement (sic) dans les rues, le tumulte excité » dans les lieux d'assemblée publique, les bruits et » attroupements nocturnes, qui troublent le repos des » citoyens »⁽²¹⁾.

Deze tekst doet uitschijnen in hoeverre de daden van preventieve en repressieve politie verward waren in de geest van de revolutionaire wetgever. De veiligheid der burgers verzekeren door de oorzaken van wanorde uit het openbaar leven te bannen, voordat de wanorde wordt gesticht, is een activiteit van de uitvoerende macht; zij komt er natuurlijk op neer het plegen van de inbreuken te verhinderen: dit is de preventieve politie; de wet geeft daartoe de macht aan de gemeentelijke korpsen. Maar de uitoefening van de repressieve politie, is nauw verwant aan deze tak van de uitvoerende functie: « De gerechtelijke politie, » zeggen meer bepaald artikelen 19 en 20 van het 'Code » des délits et des peines' van 3 brumaire jaar IV, » zoekt de misdrijven op waarvan de administratieve » politie het plegen niet heeft kunnen beletten, verzamelt er de bewijzen van en levert de daders over » aan de rechtbanken die door de wet met de bestraffing belast zijn »⁽²²⁾.

Het gevolg daarvan is, dat artikelen 25 en 35 van dit wetboek aan de politiecommissaris of, zo er geen is, aan de « maires » en aan « hun adjuncten », de uitoefening der gerechtelijke politie opdragen, daar beiden belast zijn met de preventieve politie.

12. Alhoewel de scheidingslijn tussen preventieve en repressieve politie veel duidelijker getrokken is in het Wetboek van Strafvordering, doet dit laatste toch steeds een beroep op deze zelfde gemeentelijke ambtenaren, voor de uitoefening van de gerechtelijke politie. De wetgever blijft ervan overtuigd, evenals deze van 1790⁽²³⁾, dat de « zorg voor het beteugelen en bestraffen van de misdrijven tegen de openbare rust » moet toevertrouwd worden, ten minste in de eerste fase van de beteugelingsprocedure, aan dezen op wie « het behoud van de goede orde » rust. Niettegenstaande het voorbehoud, zelfs het wantrouwen, ingegeven door de verkiesbaarheid van het burgemeesterschap, rangschikt het wetboek de « maire en zijn adjunct » onder de officieren van gerechtelijke politie met algemene bevoegdheid en maakt hen tot *rechtstreekse* hulpagenten van de procureur des konings.

13. De historische traditie bestond nochtans niet in deze zin. Buiten het decreet van 16 en 24 augustus 1790

bekommerde de wetgever er zich vooral om, de macht tot het constateren van misdrijven, der « gens du roi » of van hun helpers (« baillis, sénéchaux, lieutenants criminels, prévôts, enz. »)⁽²⁴⁾, op de vrederechters te doen overgaan⁽²⁵⁾.

De Franse Nationale Vergadering had niet het plan een nieuw soort agenten in het leven te roepen, om de « police de sûreté » uit te oefenen; zij beperkte er zich toe ze op te leggen aan de magistraten die zij reeds met een bijzonder vertrouwen vereerd had, bij het vervullen van andere opdrachten; zij erkende toch dat er gevallen zijn waarin een vrederechter zich niet met de details van het crimineel onderzoek kan belasten, en kwam ertoe, hem de officieren der gendarmerie toe te voegen⁽²⁶⁾.

Artikel 21 van het wetboek van 3 brumaire jaar IV verruimt de kring der officieren van gerechtelijke politie met twee gemeentelijke ambtenaren: de politiecommissaris en de veldwachter.

Toen de wetgever van 7 pluviôse jaar IX verplicht was te constateren dat de vrederechters, evenmin als nu, hun functies van officier van gerechtelijke politie uitoefenden (ofwel doordat de strengheid der criminele functies niet natuurlijk samenging met het vredestichtende ambt waarmee zij in hoofdzaak belast waren, ofwel doordat hun afgesloten verblijf binnen een klein kanton hun niet toeliet de vertakkingen der zaken buiten dit kanton te volgen)⁽²⁷⁾, voegde hij hun de boswachters toe en de « directeurs des jurys d'accusation ».

14. Men kan moeilijk verstaan waarom het Wetboek van Strafvordering, in zijn artikelen 9, 49 en 50, toch aan de burgemeesters en schepenen de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie of van openbaar ministerie heeft toegekend, terwijl het vertrouwen door het tussentijdig recht in de vrederechters gesteld, reeds merkwaardig geschokt was.

De uitoefening van de gerechtelijke politie, stelt inderdaad eisen waaraan de positie der vrederechters niet beantwoordt. Men zal, in ons land, moeten wachten op de uitvaardiging van de wet van 7 april 1919 ter oprichting van de brigades van gerechtelijke politie bij de parketten, om er zich rekenschap van te geven dat het opzoeken en het constateren van de inbreuken, een veralgemeende en tegelijk gespecialiseerde waakzaamheid vergt, die op elk ogenblik klaar staat om in actie te treden. In het keizerlijk recht was integendeel de voornaamste bekommernis « het bestaande menselijk materieel » te benutten, en, aldus gezien, boden de gemeentelijke ambtenaren en zelfs de prefecten⁽²⁸⁾ het voordeel, de taken van voorkoming en de verantwoordelijkheden der beteugeling van misdrijven te kunnen samensmelten en samenordenen. In de steden volstonden de politiecommissarissen voor de eisen van de gerechtelijke actie, maar, in de gemeenten van het platteland, ver verwijderd van de rijks-wachtbrigaden, zonder politiemacht en, in die tijd, zonder snelle verbindingsmiddelen, kon niemand beter, dan de « maire », geroepen worden om het misdrijf op heterdaad te constateren, de aanwijzingen in verband met een inbreuk op te zoeken, de klachten te ontvangen, snel de bewijzen te verzamelen en dringende schikkingen te treffen, die onmisbaar zijn om de verdwijning ervan te vermijden⁽²⁹⁾.

15. De dwingende noodzaak de vertakkingen van de gerechtelijke politie uit te breiden tot de meest afgelegen plaatsen of de meest geïsoleerde gebieden van het keizerrijk, heeft er dus de wetgever van 1808 toe aangezet, *ten minste één persoon in elke gemeente*

te bekleden met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie; zijn keuze is in eerste orde gevallen op de politiecommissaris (artikel 11 van het Wetboek van Strafvordering) en in ondergeschikte orde, in de gemeenten waar er geen politiecommissaris is of waar hij wettig belet is (artikel 14 zelfde wetboek), op de burgemeester of, bij zijn ontstentenis, op een schepen (in de Franse terminologie: de « adjoint du maire »).

Op deze wijze werd er, op basis van de administratieve organisatie, een *uitgestrekt net van waakzaamheid tegen de misdaad geschapen*, dat het hele land overspande en dat ertoe bestemd was de *misdadiger te « omsingelen » bij de eerste stappen die hij doet om het misdrijf te plegen*. De opstellers van het wetboek van 1808 hadden begrepen dat de uitgestrektheid van de beteugelende organisatie en de vermenigvuldiging van de gerechtelijke officieren, een der essentiële factoren is, voor de snelheid en de doelmatigheid der strafactie. Wanneer het misdrijf voltrokken is... « is er geen ogenblik te verliezen », zegt Treilhard in de uiteenzetting der beweegredenen van het Wetboek van Strafvordering: « het minste tijdverlies zou de » schuldige en de sporen van de misdaad doen verdwijnen; de agenten van gerechtelijke politie moeten » dus over de gehele oppervlakte van het keizerrijk » verspreid zijn en hun activiteit mag nooit vertragen » (30).

16. In de geest van de wetgever van 1808, moet de functie van gerechtelijke politie alomtegenwoordig zijn en de belangrijkheid van de *rol der gemeentelijke ambtenaren*, staat hiermede in verband, daar zij, door hun aantal, hun situatie en hun functies, op alle plaatsen bestaan. Waar er geen enkel ambtenaar meer is, bijzonder aangewezen om de misdrijven op te sporen, vertrouwt de wet *hun* die zending toe. Daarbij verwerven zij door hun administratieve functies de kennis van de streek, van haar gebruiken en van de individuen die ertoe in staat zijn, misdrijven te plegen. Door aldus op hen te betrouwen, had de wetgever gedacht dat hij de toepassing van de strafwet zou bevorderen en de vlijt aanwakkeren van dezen die, verantwoordelijk voor de orde, er belang moeten bij hebben het behoud ervan te waarborgen. Ongelukkig heeft de praktische ondervinding niet aan deze verwachting beantwoord; zij die het voordeel van deze « functionele ontdubbeling » (31) genieten, zijn er nooit toe in staat geweest — en zijn dit nog niet — het belang in te zien van deze uitzonderlijke samenvoeging van functies waarvan zij de dragers zijn; zij gaan steeds over tot de uitoefening van hun functies van gerechtelijke politie of van officier van het openbaar ministerie, met een *voorbehoud* dat gevaarlijk is voor de openbare orde.

17. Het voorwerp van deze studie is een bepaalde *zekerheid* te brengen in de uitoefening der gerechtelijke functies van burgemeesters en schepenen. Zij bevat zes orden van gedachten:

I. De wezenskenmerken der functies van gerechtelijke politie, uitgeoefend door de burgemeester.

II. De positie van de burgemeester in de uitoefening van de gerechtelijke politie.

III. De uitoefening van de gerechtelijke politie door de burgemeester.

IV. De uitoefening van de openbare actie door de burgemeester.

V. De bescherming van de burgemeester in de uitoefening van zijn gerechtelijke functies.

VI. Het toezicht op de burgemeester in de uitoefening van zijn gerechtelijke functies.

I. Wezenskenmerken der functies van gerechtelijke politie, uitgeoefend door de burgemeester.

18. De principes die de uitoefening der gerechtelijke politie door de burgemeester beheersen, zijn gemeen aan alle officieren van gerechtelijke politie met algemene bevoegdheid, met uitzondering van de onderzoeksrechter (cf. artikel 61 tot 112 van het Wetboek van Strafvordering, en de wet van 20 april 1874, artikel 1 tot 3, 6 tot 8, met betrekking tot de machten van de onderzoeksrechter) (32); zij zijn toepasselijk op de burgemeesters en schepenen, in de gemeenten waar geen politiecommissaris is. Vier grondbegrippen beheersen de stof:

A. Het blijvend karakter van de functies van gerechtelijke politie;

B. De plicht van initiatief;

C. De snelheid in de actie;

D. De verantwoordelijkheid.

A. Het blijvend karakter der functies van gerechtelijke politie.

19. Wij hebben gezegd dat de gerechtelijke politie haar waakzaam toezicht, als een groot net, moet uitbreiden over alle gemeenten van het rijk (33); deze uitgestrektheid van de functie in *de ruimte*, zou slechts een zeer betrekkelijke draagwijdte hebben zonder de steun van haar blijvende uitoefening in *de tijd*.

De gerechtelijke politie, zegt Faustin-Hélie, « is de » schildwacht die ermee belast is alarm te slaan en » (de rechter) te verwittigen; het is dus nodig dat » haar agenten *steeds klaar* staan om de eerste » ruchten en de eerste aanwijzingen van strafbare feiten » op te vangen, dat zij zich zouden kunnen verplaatsen, » het oord van het misdrijf bezoeken, de sporen be- » oordelen, de getuigen aanwijzen en aan de bevoegde » overheid alle inlichtingen overmaken die kunnen » dienen als element van het onderzoek... het is nodig » dat zij, in afwachting van de tussenkomst van de » (rechter), de voorlopige maatregelen zouden kunnen » treffen, die de omstandigheden vereisen... » (34).

20. Het grondvereiste van de wet is dat « *elk misdrijf zou gekend zijn, vervolgd worden en geoordeeld; want geen enkele misdaad, geen enkel wanbedrijf, geen enkele overtreding mag zonder vervolging blijven* » (35). Daaruit vloeit voort dat de burgemeester, die officier is van gerechtelijke politie, ertoe gehouden is zijn functies uit te oefenen op elk ogenblik van de dag en van de nacht, ten overstaan van alle inbreuken die onder zijn bevoegdheid vallen; zijn zending is een « voortdurend onderzoek » tot hetwelk hij onmiddellijk moet overgaan, in de gehele uitgestrektheid van het gebied dat aan zijn toezicht onderworpen is. Tevergeefs zou een burgemeester trachten te doen gelden dat, hij, op het ogenblik dat het bestaan van een misdrijf hem wordt ter kennis gebracht, handelde als *een privaat persoon*; zijn verplichting dit misdrijf te constateren, is een blijvende en algemene plicht die onuitwisbaar verbonden blijft aan elke persoon die door de wet met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie bekleed is (36).

21. Het past nochtans een onderscheid te maken tussen de *verplichtingen* en de *uitoefening* van de functies van gerechtelijke politie. De plicht van het opzoeken en constateren van de inbreuken, vastgesteld

bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering, is blijvend en algemeen, doordat, zoals Faustin-Hélie het doet uitschijnen, de inbreuk onverwacht gepleegd wordt en de bekendwording plots gebeurt ⁽³⁷⁾. Het ogenblik waarop de betuigelende actie zal moeten uitgeoefend worden, is altijd onvoorzienbaar.

Door de zending van gerechtelijke politie in algemene termen te omschrijven, blijft de wet bij geen enkel bijzonder feit staan; zij bepaalt een gedragslijn, met het oog op een *gebeurlijkheid* en op abstracte wijze.

Derhalve bevindt de burgemeester, die in zich, de wettelijke voorwaarden van bevoegdheid en rechtsgebied verenigt om de functies van gerechtelijke politie uit te oefenen, zich niet in de effectieve uitoefening van deze functies, zolang er geen misdrijf gepleegd is, of zolang hij niet een of meerdere mogelijke inbreuken opzoekt. Dit is namelijk het geval wanneer de burgemeester, in zijn gemeente, zijn private of administratieve zaken behartigt en geen enkele daad in uitvoering van artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering heeft bevolen of gesteld. Zelfs dan is hij er nochtans toe gehouden, de inbreuk waarvan hij zou kennis krijgen te constateren en er de procureur des konings van te verwittigen (cf. n° 22 hieronder).

22. De situatie van de burgemeester is verschillend, *zodra een inbreuk te zijner kennis wordt gebracht*, ofwel doordat hij *persoonlijk aanwezig* is bij het plegen ervan (constatering «de visu et auditu») of wel doordat hij er kennis van krijgt door *mededelingen* ⁽³⁸⁾, *gesprekken*, *geruchten*, *klachten* of *aan- giften* ⁽³⁹⁾.

Van dit ogenblik af krijgen zijn verplichtingen een *concreet* karakter: hij is ertoe gehouden alle daden te stellen die nodig zijn voor de vaststelling van het misdrijf, de ontdekking van de schuldige, en het blijken van de waarheid; door dit te doen, *vervult* hij zijn verplichtingen en *oefent* derhalve op *effectieve wijze* zijn functies uit van officier van gerechtelijke politie.

Dit onderscheid is belangrijk voor het bepalen van de grenzen van het voorrecht van rechtsmacht (cf. hieronder n° 81 tot 84).

B. De plicht van initiatief.

23. De algemeenheid en het voortdurend karakter der functies van gerechtelijke politie, sluiten de plicht van *initiatief* in. Aangesteld om te vermijden dat, zelfs in de meest afgelegen gebieden, de inbreuken zouden onbestraft blijven, is de burgemeester ertoe gehouden de nodige schikkingen te treffen, zelfs van administratieve aard, om op elk ogenblik de ontdekking te verzekeren van de *politieovertredingen* (bestraft met 1 tot 7 dagen gevangenisstraf en van 1 tot 25 fr. boete — artikelen 1, 28 en 28 van het Strafwetboek), de *wanbedrijven* (bestraft met acht dagen tot 5 jaar gevangenisstraf en ten minste 26 fr. boete — artikelen 1, 25 en 38 van het Strafwetboek) en de *misdaaden* (bestraft met 5 jaar opsluiting tot de doodstraf en ten minste 26 fr. boete). Hij moet aan de geringste aanwijzingen de meest waakzame aandacht schenken en hun bewaring verzekeren, tot op het ogenblik dat de gerechtelijke overheid er kennis kan van krijgen.

24. De oude wetten ⁽⁴⁰⁾ bevalen de officieren van gerechtelijke politie, *voortdurend* hun ambtsgebied in alle richtingen te doorkruisen, om het te zuiveren van «gens mal vivants»; alsook «te paard te stijgen» *zodra ze werden verwittigd* van enige "volerie,

» meurtre ou autre délit" », ten einde het onderzoek te verrichten en de daders aan te houden.

Op 29 september 1791 gaf de Franse Nationale Vergadering hun de volgende instructies: ...«het » volstaat niet dat dezen die de gerechtelijke politie » uitoefenen onbewogen en stoutmoedig zijn, het is ook » nodig dat ze actief zijn, dat zij uit hun ogen kijken » en dat hun aanwezigheid zo mogelijk de daders van » het misdrijf op het feit betrapt, of ten minste er de » sporen van vindt, die nog zo recent zijn, dat ze » onvermijdelijk de daders ervan aan het licht bren- » gen » ⁽⁴¹⁾.

De plicht van initiatief bij de gerechtelijke politie heeft dus verre historische uitlopers, die aantonen, dat het vervullen van deze plicht inherent is aan een goede werking van het strafgerecht en onontbeerlijk voor de veiligheid van het openbaar leven. Het is van belang dat de burgemeester die, van alle officieren van gerechtelijke politie, deze is die zich het dichtst bij zijn medeburgers bevindt (hij wordt door hen verkozen), er zich streng aan houdt.

C. De snelheid in de actie.

25. Alle bronnen van rechtsleer in verband met de gerechtelijke politie ⁽⁴²⁾, leggen de nadruk op de verplichting van de politieofficiëren zich *onmiddellijk* naar de plaats van het misdrijf te begeven. Deze verplichting weegt des te zwaarder op de burgemeester, die zijn administratieve functies uitoefent, waar het misdrijf gepleegd wordt en waar soms de dader woont.

Wanneer er geen politiecommissaris is, krijgt normaal de burgemeester het eerst kennis van de misdadige feiten; de huidige verkeers- en communicatiemiddelen laten hem gemakkelijk toe zich ter plaatse te begeven en het parket te verwittigen. De zending die hij dan moet vervullen, werd reeds uitgestippeld door de instructie van de Nationale Vergadering van 29 september 1791: «Elk misdrijf waarvan het be- » staan en de omstandigheden kunnen vastgelegd » worden in een proces-verbaal, moet hiervan het » voorwerp zijn op een ogenblik zo dicht mogelijk bij » het moment waarop het werd bedreven. Inderdaad, » hoe dichter deze acte volgt op het ogenblik van het » misdrijf, des te waarachtiger en geschikter zijn de » inlichtingen, ofwel om het misdrijf zelf te doen » kennen, ofwel om aan te wijzen wie er de dader » van is.»

En de instructie besluit: «Het is de plicht van de » politieofficier, *zodra* hij ingelicht wordt van een » misdrijf, zich ter plaatse te begeven... en, na alle » sporen die hij kan ontdekken te hebben onderzocht... » ze vast te stellen in een proces-verbaal... » ⁽⁴³⁾.

26. De praktijk vergt nochtans een voorbehoud; het is gepast te vermijden dat de snelheid in de actie, het blijken van de waarheid zou in de weg staan. Een overhaaste tussenkomst ⁽⁴⁴⁾ kan zekere misdadigers verwittigen en ertoe aanzetten, zekere aanwijzingen te doen verdwijnen die zij hadden kunnen verwaarlozen; het behoort de officier van gerechtelijke politie te oordelen of het niet nuttig is, alvorens op te treden, de gerechtelijke overheid te raadplegen (de procureur des konings of de onderzoeksrechter, zo deze reeds met de zaak belast is), ten einde zich te schikken naar de richtlijnen van de magistraten die de verantwoordelijkheid van de betuigeling dragen ⁽⁴⁵⁾.

Daarenboven dient de officier van politie, vanaf de eerste opsporingsdaad, te blijven binnen de perken van de wetten die de strafvervolgning beheersen. De verplichtingen waaraan deze actie is onderworpen

vormen de waarborgen van de verdediging; al dient zij «voldoende snel en voldoende zeker te zijn opdat »niemand eraan zou ontsnappen, zij moet (ook) gematigd genoeg zijn om, zelfs het individu dat zij »treft, niet te kwetsen» (46).

D. De verantwoordelijkheid.

27. De teksten van het Wetboek van Strafvordering, zijn niet zo eenvoudig en duidelijk als die van het Burgerlijk Wetboek en in het bijzonder wanneer het gaat over daden van gerechtelijke politie. Uit de bepalingen van artikelen 48 tot 54 kan men afleiden... dat de procureur des konings de verantwoordelijkheid draagt voor de «daden toegeschreven aan de gerechtelijke politie» (artikel 51) en dat hij rekenschap verschuldigd is aan de hiërarchische overheid (47), omtrent hun wettelijkheid, hun doeltreffendheid en omtrent de eerbiediging van de procedureregels. Of de burgemeester van ambtswege (artikel 50) alle of een deel van deze daden stelt, die de procureur des konings toegekend zijn, of er de opdracht toe krijgt (artikel 52), hij blijft in ieder geval, slechts een hulppolitieofficier van deze magistraat (artikel 52) en zoals hij, voor deze handelingen onderworpen aan de controle van de natie, aan de tussenkomst van de minister van justitie en van de procureur-generaal (48). Hij is ertoe gehouden zijn actie, zijn onthouding, zijn ontoereikendheid, zijn tekortkomingen te rechtvaardigen. Hij kan tuchtsancties oplopen (cf. hierna, n^{rs} 85 tot 90).

II. De positie van de burgemeester in de uitoefening van de gerechtelijke functies.

28. Wij hebben gezien (n° 1, tweede alinea), dat de burgemeestersfunctie niet noodzakelijk «ipso facto» een toekenning meebrengt van bevoegdheid tot het uitoefenen van gerechtelijke functies. Enkel de burgemeesters, of bij hun ontstentenis de schepenen, van de gemeenten «waar er geen politiecommissaris is», en wanneer er «slechts één politiecommissaris is, als hij wettig belet is», zijn er door de wet toe geroepen de inbreuken op te zoeken en te constateren (artikelen 11 en 14 van het Wetboek van Strafvordering) of vóór de politierechtbank de inbreuken te vervolgen die binnen haar bevoegdheid vallen (artikel 153 der wet van 18 juni 1869).

29. Uit deze bepalingen vloeit voort, dat de wet de burgemeesters en schepenen met gerechtelijke functies bekleedt, telkens een van de hierna aangegeven omstandigheden zich in feite of in rechte voordoet:

1° Wanneer er *geen plaats* van politiecommissaris in de gemeente bestaat (artikel 11 W.S.V.).

2° Wanneer er een plaats van politiecommissaris bestaat, maar vacant is (artikel 11 W.S.V.).

3° In de gemeenten waar er *slechts één commissaris van politie* is, als hij *wettig belet* is zijn functies uit te oefenen (artikel 14 W.S.V.).

4° In de gemeenten waar er slechts één commissaris van politie is, als hij *in feite* zijn ambt niet waarneemt op een *algemene wijze* of in een *bepaald geval*.

5° In de vier voorafgaande gevallen, als de burgemeester *in gebreke* blijft de gerechtelijke politie uit te oefenen (artikel 14 W.S.V.).

6° Wanneer er *geen plaats* van politiecommissaris opgericht is, in de gemeente waar de politierechtbank zetel (artikel 153, al. 12, wet van 18 juni 1869).

7° Wanneer de burgemeester oordeelt, aan een der schepenen *delegatie* te moeten verlenen, tot het ver-

vullen van de functies van openbaar ministerie bij de politierechtbank (artikel 153, al. 1, wet van 18 juni 1869 en artikel 1 van het K.B. van 10 december 1888).

8° Wanneer de politiecommissaris, de burgemeester en de schepenen *afwezig* zijn, *wettig belet* of *in gebreke* de functies van officier van het openbaar ministerie te vervullen (artikel 153, al. 3, wet van 18 juni 1869).

30. Alvorens in het bijzonder de draagwijdte van elk dezer omstandigheden te onderzoeken, past het op te merken dat de burgemeesters en de schepenen *van ambtswege bekleed* zijn met hun gerechtelijke functies, in de *eerste zes gevallen*. Enkel door het feit dat een der hierboven aangegeven situaties wordt verwezenlijkt, vallen de verplichtingen van de gerechtelijke politie of van het openbaar ministerie, *volledig op de burgemeester of op de schepenen*, volgens de modaliteiten die eigen zijn aan ieder van die gevallen. De praktijk toont aan dat het de miskenning is van dit principe, die het meest de toepassing van betreuwenswaardige beroeps- of tuchtmaatregelen heeft meegebracht (cf. hierboven n^{rs} 2 tot 8).

31. De *vervanging* heeft van *ambtswege plaats* naar volgende modaliteiten:

a) de politiecommissaris wordt vervangen door de gemeentelijke ambtenaar die «onder de titel van burgemeester», van «bailli», van «majeur», van «bailli de district», van «président», *of van een of andere benaming, zich aan het hoofd bevindt van de administratie van de stad of de gemeente en als dusdanig*, belast is met het bestuur der zaken» (49).

De intentie van de wetgever is duidelijk: bij ontstentenis van de politiecommissaris, moet de gerechtelijke politie uitgeoefend worden door de *eerste* gemeentelijke ambtenaar of door degene die, in rechte of in werkelijkheid, de functies uitoefent. Als, ten gevolge van uitzonderlijke omstandigheden (oorlog, ramp, enz...) de wettelijk aangeduide ambtenaren zich werkelijk in de onmogelijkheid bevinden hun burgemeesterfuncties uit te oefenen in een gemeente, dan is het de persoon (zelfs privé) die toevallig het gezag draagt, die ertoe gehouden is de gerechtelijke politie uit te oefenen en het opzoeken en constateren van inbreuken te bevorderen (50).

32. b) De verhinderde burgemeester wordt vervangen van ambtswege, door een schepen (artikel 14 Wetboek van Strafvordering). Het feit dat een schepen in een bepaald geval de gerechtelijke politie heeft uitgeoefend, doet veronderstellen (tot het tegendeel bewezen wordt), dat de burgemeester belet was (51).

De aanduiding van deze schepenen kan moeilijkheden doen oprijzen. Volgens artikel 107 der gemeentewet, vervult de schepen die «de eerste is in de orde der benoemingen» *de functies* van burgemeester, tenzij deze laatste er een andere afvaardigt. Nochtans is de tekst van het Wetboek van Strafvordering verschillend: de vervanger van de «maire» is de «adjoint du maire». Zekere auteurs (52) hebben gemeend dat, aangezien het wetboek niet de verplichting oplegt de oudste schepenen te nemen, de regel van artikel 107 der gemeentewet slechts van toepassing is op de vervanging in administratieve zaken.

Deze opvatting is niet overtuigend. Door de gemeentewet wordt een stelsel van vervanging vastgelegd dat noch de geest noch de tekst van artikel 14 van het Wetboek van Strafvordering tegensprekt; zij beperkt er zich toe, de praktische toepassing van dit stelsel te organiseren en is van een latere datum; zij

moet, m.i., gevolgd worden (cf. hierboven, noot 2) (53).

De vervanging van de burgemeester door de schepen gebeurt *van ambtswege*, zonder *uitdrukkelijke schriftelijke of mondelinge machtsoverdracht*. Zij bestaat krachtens de wet, zodra zich een dubbele situatie voordoet: het vermoeden dat een misdrijf gepleegd werd en het feit dat het hoofd van de gemeente de gerechtelijke politie niet uitoefent (54).

33. c) Het K.B. van 19 augustus 1819 laat de burgemeester toe zijn functies van gerechtelijke politie *voor een bepaalde tijd* over te dragen op een schepen, zelfs op een « conseiller de régence » (gemeenteraads-lid).

Het gaat in dit geval om een vervanging om persoonlijke redenen, verschillend van de situatie die voorzien wordt door het Wetboek van Strafvordering. Ten overstaan van *het belang* dat dit Wetboek hecht aan de toekenning van de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie (zie hierboven nrs 11 tot 13) en aan het persoonlijk karakter van deze toekenning, kan men met reden de wettelijkheid betwijfelen van de afvaardiging van een gemeenteraadslid, zoals het K.B. van 19 augustus 1819 dit voorziet (55). Het is dus niet aangewezen over te gaan tot een dergelijke afvaardiging die zou kunnen uitlopen op een nietig-verklaring van de gerechtelijke daden gesteld door het gemeenteraadslid. Bij deze opmerking noteren men nog, dat de afvaardiging door dit koninklijk besluit voorzien, moet betrekking hebben op een tijdspanne van ten minste één jaar en dat noch de schepen, noch het gemeenteraadslid, moet aangeduid worden in de orde der anciënniteit, aangezien het hier gaat om een georganiseerde vervanging (artikel 107 der gemeentewet) en niet om een vervanging van ambtswege. Het K.B. van 19 augustus 1819 maakt niet duidelijk of de afvaardiging van een gemeenteraadslid ondergeschikt is aan een belet zijn van alle schepenen, maar zekere rechtsleer schijnt aldus te oordelen (56).

In geen geval is de afvaardiging mogelijk zonder het gemeen akkoord van de afvaardiger en de afgevaardigde en de goedkeuring van de procureur des konings bij de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement (artikel 1, K.B. van 19 augustus 1819, laatste alinea).

Hetzelfde besluit (artikel 2) laat toe aan de aldus afgevaardigde ambtenaren, « de uitoefening van de jurisdictie inzake politieovertreding, die hun is toegekend door artikel 166 van het wetboek van strafvordering », op te dragen. De wijziging van dit artikel door het besluit-wet van 21 juni 1939, en de beschikkingen van artikel 153, al. 3 der wet van 18 juni 1869, maken dit tweede artikel van het K.B. van 19 augustus 1819 ontoepasbaar. Men dient het dus als afgeschaft te beschouwen.

* * *

A. *Niet voorhanden zijn van een plaats van politiecommissaris of vacant zijn van deze plaats.* (cf. n° 29 hierboven, omstandigheden voorzien onder 1° en 2°)

34. De overheid die het Wetboek van Strafvordering in hoofddorde belast met het uitoefenen der gerechtelijke politie op het grondgebied der gemeente, is de politiecommissaris (cf. artikelen 8, 11, 13 en 14 van dit wetboek). In principe, zijn de burgemeesters en de schepenen in deze functie de *vervangers* van de politiecommissaris in die zin dat, wanneer om de een of

andere reden de attributies van gerechtelijke politie niet kunnen uitgeoefend worden door de commissaris, zij automatisch overgenomen worden door deze gemeentelijke ambtenaren. Dit is zowel het geval als er geen plaats van politiecommissaris in de gemeente is, als wanneer de plaats vacant is tengevolge van het overlijden, het ontslag of de opruiming van de titularis.

Artikel 125, al. 3, der gemeentewet, gewijzigd door artikel 6 der wet van 30 januari 1924, machtigt de gemeenteraad ertoe, in het belang van de dienst, één of meer adjunct-commissarissen te benoemen. Deze zijn officier van gerechtelijke politie en oefenen die functie uit onder het gezag van de politiecommissaris. Zij worden er echter niet toe geroepen hem te vervangen of zijn plaats in te nemen. Het is de burgemeester of de aangeduide schepen die, in de gemeenten waar slechts één politiecommissaris is (artikel 14 WSV.), de leiding en de verantwoordelijkheid van de gerechtelijke politie opneemt en die aan de adjunct-commissaris de functies die hij hem toekent moet opdragen (57).

35. Wanneer de burgemeester of de schepen die ertoe geroepen is hem te vervangen, een vrouw is, wordt deze laatste door de wet niet beschouwd als geschikt tot het uitoefenen van de lagere gerechtelijke functies. Artikel 4 der wet van 27 augustus 1921, draagt deze functies op aan een schepen van het mannelijk geslacht, aangeduid bij koninklijk besluit, op voorstel van de vrouwelijke burgemeester zelf; deze laatste blijft getroffen door de onbekwaamheid, zowel voor de functies van gerechtelijke politie als voor deze van het openbaar ministerie.

Deze toestand is niet uitdrukkelijk afgeschaft, noch door artikel 1 der wet van 21 februari 1948, die de benoeming der vrouwen « *tot alle functies der rechterlijke orde* » toelaat (58), noch door de wet van 21 augustus 1948 die de vrouwelijke gerechtelijke politie inricht.

B. *Gemeente waar er slechts één politiecommissaris is.* Deze laatste is wettig belet of oefent zijn functies, — in het algemeen of in een bepaald geval, — niet uit. (cf. n° 29 hierboven, situaties voorzien onder 3° en 4°).

36. In de belangrijke gemeenten, waar er *verscheidene politiecommissarissen zijn*, moeten zij elkaar vervangen, overeenkomstig artikelen 12 en 13 van het Wetboek van Strafvordering. De burgemeester zou niet kunnen geroepen worden tot het uitoefenen van de functies van gerechtelijke politie, tenzij deze laatste worden overgelaten aan de adjunct-commissarissen, bij ontstentenis van de politiecommissaris. (cf. n° 34 hierboven).

In de andere gemeenten, wordt de vervanging van de politiecommissaris van ambtswege door de burgemeester opgenomen. Zij heeft plaats in twee gevallen door de wet voorzien:

a) wanneer de politiecommissaris niet aanwezig is in de gemeente; (cf. artikel 11 Wetboek van Strafvordering en nrs 34 en 35 hierboven).

b) Wanneer de politiecommissaris *wettig belet* is. (artikel 13 Wetboek van Strafvordering).

Welke interpretatie moeten wij geven aan deze twee veronderstellingen en wat verstaat men onder wettig belet?

De werkelijke draagwijdte van deze beschikkingen moet beoordeeld worden in functie van het blijvend karakter van de gerechtelijke politie (cf. nrs 25, 30 en 31); de wil van de wetgever van 1808 laat geen

twijfel over: het opzoeken en constateren van de inbreuken is een dwingende maatschappelijke noodzaak die moet plaats grijpen op alle tijden en in alle plaatsen; artikelen 11 en 13 van het Wetboek van Strafvordering dienen dus in deze zin geïnterpreteerd te worden dat, zo de politiecommissaris *niet handelt*, om de ene of andere reden, de burgemeester en bij zijn ontstentenis, een schepen, *de gerechtelijke politie moet uitoefenen* (59). Er bestaat geen reden toe te onderzoeken of het belet van de politiecommissaris wettig is of niet; de burgemeester wordt officier van gerechtelijke politie door het louter feit dat de politiecommissaris *niet daar aanwezig is, waar de functie moet uitoefend worden*, op het grondgebied van de gemeente; de disciplinaire gevolgen van deze afwezigheid kunnen later en afzonderlijk worden in aanmerking genomen; doch in geval van inbreuk of zo er mogelijkheid van inbreuk bestaat, dient de burgemeester of de schepen *onmiddellijk* te handelen. Dit zal namelijk het geval zijn, wanneer de politiecommissaris met regelmatig verlof is, de toelating heeft om afwezig te zijn, weerhouden wordt door het uitoefenen van andere gerechtelijke of administratieve functies, persoonlijke redenen inroept om in een bepaald geval niet op te treden, weigert op te treden, zich aan het vervullen van zijn functies onttrekt, zich in een toestand van dronkenschap of intoxicatie bevindt, geestelijk onbekwaam is de gerechtelijke politie uit te oefenen in zover dat daardoor de actie van het Gerecht gevaar loopt, enz...

C. De burgemeester blijft in gebreke de gerechtelijke politie uit te oefenen. (cf. n° 29, situaties voorzien onder 1° tot 5°)

37. De principes die de vervanging van de politiecommissaris door de burgemeester beheersen (cf. n° 36), regelen eveneens de *vervanging van de burgemeester door een schepen*, met het enig verschil dat de schepen door de burgemeester tot de functies van gerechtelijke politie kan afgevaardigd worden op blijvende wijze, voor ten minste één jaar en mits goedkeuring door de procureur des koning bij de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement. (cf. artikel 1, K.B. van 19 augustus 1819). Het valt te betwisten of een gemeenteraadslid deze afvaardiging kan genieten (cf. hierboven n° 32 en de verwijzingen). Wij geven de raad er niet toe over te gaan.

D. Uitoefening van de functies van openbaar ministerie door de burgemeester of de schepen. (cf. n° 29, situaties voorzien onder 6°, 7° en 8°).

38. De uitoefening van het openbaar ministerie bij de politierechtbank door gemeentelijke ambtenaren wordt beheerst door principes die iets verschillen van deze die de overdracht regelen van de machten van gerechtelijke politie.

In hoofddorde is de officier van het openbaar ministerie bij de politierechtbank, de politiecommissaris; wanneer er geen politiecommissariaat opgericht is in de hoofdplaats van het kanton, is het de burgemeester; deze laatste kan een schepen voor zijn vervanging afvaardigen zonder dit door een wettig belet te moeten rechtvaardigen. (artikel 153, al. 1; wet van 18 juni 1869) om hierbij elk misbruik door lichtvaardigheid uit te sluiten, heeft een besluit van 10 december 1888 het afvaardigingsrecht van de burgemeester ondergeschikt gemaakt aan de koninklijke goedkeuring, die kan ingetrokken worden « zo het nodig is ». (artikel 1).

39. De plaatsvervanging van ambtswege, bestaat niet voor de officier van het openbaar ministerie. Dit is

verstaanbaar: om te voldoen aan de geplogenheden van de strafprocedure vergt de uitoefening van de openbare actie een ontwikkelde organisatie; een politieparket is een werkelijke administratie, onder leiding van een overste die verantwoordelijk moet zijn voor de naleving van de wet, wat de voorgeschreven vormen en termijnen betreft; een dergelijke functie kan niet geïmproviseerd worden en impliceert noch de algemeenheid, noch het blijvend karakter, noch de snelheid in de actie die eigen zijn aan de gerechtelijke politie.

Dit is de reden waarom de wet van 18 juni 1869 (artikel 153) aan de ene kant geëist heeft dat de delegatie van een schepen als openbaar ministerie formeel zou zijn (cf. n° 38 hierboven) en, aan de andere kant, de procureur-generaal het recht heeft gegeven in hetzelfde kanton een andere politiecommissaris, burgemeester of schepen te zoeken, wanneer de titularissen *afwezig* zijn. (artikel 153, al. 3)

Alles strekt ertoe te doen aannemen dat het begrip *afwezigheid* in de ruimste zin dient te worden geïnterpreteerd, daar het gaat om de uitoefening van gerechtelijke functies die rechtskennis, waakzaamheid in de actie en verantwoordelijkheidszin vereisen! Men moet dus als *afwezig* beschouwen de burgemeesters en schepen die (buiten het geval der geestelijke ongeschiktheid) *er niet toe in staat zijn de functies van openbaar ministerie uit te oefenen of de wil te kennen geven ze niet uit te oefenen*. (cf. wat hierboven gezegd werd over de politiecommissaris). De burgemeester die zich om ernstige persoonlijke redenen wenst te wraken, mag, terecht, in een bepaald geval als afwezig worden beschouwd.

Wat de aanstelling van de vrouw in de functie van openbaar ministerie bij de politierechtbank betreft, zie men n° 35 hierboven.

* * *

III. De uitoefening van de gerechtelijke politie door de burgemeester.

A. De informatieopdracht.

40. Volgens artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering, zijn de burgemeesters der gemeenten waar er geen politiecommissaris is, ertoe gehouden « de misdaden, de wanbedrijven en de overtredingen op te sporen, er de bewijzen van in te zamelen en de daders over te leveren aan de rechtbanken ermee belast ze te straffen ».

De drie zendingen die door deze bepaling worden aangegeven, lijken eenvoudig; zij hebben nochtans talrijke toepassingsmoeilijkheden doen ontstaan. De derde « de daders van overtredingen overleveren aan de rechtbanken », is daarenboven onjuist gesteld; de wetgever heeft willen zeggen: « de daders van overtredingen vatten en ze overleveren aan het openbaar ministerie dat ermee belast is ze voor de rechtbanken te brengen » (60).

Volgens de formule die door Garraud wordt gebruikt, zijn de burgemeesters de inlichtings-, ontvangst- en overbrengingsagenten van het openbaar ministerie (61).

41. De eerste zending van de officier van gerechtelijke politie is *de inbreuken op te sporen*.

Wij hebben ze omschreven bij het ontleden van het begrip *initiatief* (cf. nrs 23 en 24 hierboven); zij bestaat erin « zich te wijden aan *oplettende* en *doorgedreven* opzoekingen » ten einde alle inbreuken te ontdekken « en zoveel mogelijk inlichtingen te verzamelen over de aard van het feit, de *omstandigheden* ervan, de *tijd*,

de plaats en de aanwijzingen ten laste of ter ontlasting van de schuldige» (62), dit alles «wanneer er zelfs nog geen klacht is uitgebracht» (63).

Talrijk zijn de burgemeesters die op hun gemak in de onthouding blijven zitten, onder het valse voorwendsel dat hun geen klacht bereikt heeft !!! Verkeerde mening: een burgemeester, officier van gerechtelijke politie, is ertoe gehouden van ambtswege alle inbreuken op te zoeken die voorzien zijn door het strafwetboek of door bijzondere wetten (64), met uitzondering van de gevallen in dewelke de vervolging niet aan het openbaar ministerie behoort (bij voorbeeld in zaken van douane en accijnzen, cf. wet van 26 augustus 1822). Hij zou niet op geldige wijze het confidentieel karakter der verkregen inlichtingen kunnen inroepen. (cf. n° 22 hierboven).

42. Het is van belang het opzoeken van de inbreuken te onderscheiden van het constateren ervan. De opsporingen waartoe een burgemeester overgaat ten einde een inbreuk te ontdekken, zijn reeds daden van gerechtelijke politie maar nog geen daden van constatering; zo is het ook bij het overmaken, door de burgemeester aan de procureur des konings, van de inlichtingen ingezameld of verkregen ter gelegenheid van een inbreuk.

43. De «opsporingszending» van de gerechtelijke politie is zeer uitgebreid. Voor zekere auteurs omvat zij «de gehele kring der handelingen die nodig zijn of nuttig ter voorbereiding van het strafproces» (65). Men kan ze, m.i., uitbreiden tot om het even welke feiten, aanwijzingen, sporen, omstandigheden of gebeurtenissen, die in verband staan met de inbreuk, zelfs nadat het vonnis kracht van gewijsde heeft gekregen. Om daarvan overtuigd te worden, volstaat het in te zien dat elke veroordeling kan herzien worden, wegens het aan het licht komen van een nieuw feit of een niet gekende omstandigheid (artikel 443 Wetboek van Strafvordering) en dat elke beslissing van niet-vervolg kan ingetrokken worden bij het ontstaan van duidelijker aanwijzingen. Daar het niet behoort aan de officieren van gerechtelijke politie de gegrondheid van een procedure in herziening, of van een heropening van het onderzoek, te beoordelen, zijn zij ertoe gehouden te onderzoeken in elke fase van de zaak.

44. De tweede zending van de officier van gerechtelijke politie is de bewijzen van de inbreuk in te zamelen.

Hier past een onderscheid: de burgemeester die naar aanleiding van een misdrijf, opsporingen doet, kan ertoe gebracht worden materiële aanwijzingen in te zamelen, persoonlijke constatering te verrichten en personen te verhoren.

Men is het erover eens aan te nemen dat het tot de normale attributies van de gerechtelijke politie behoort, alle materiële sporen van de inbreuk op te nemen (66). Zelfs Faustin-Hélie, geeft toe dat het de zending van de gerechtelijke politie is, de plaatsen te bezoeken, de sporen na te gaan, de getuigen aan te wijzen, op beknopte wijze de aanduidingen en de bewijzen op te nemen, wanneer ze in het oog vallend zijn...! (67). Maar hij verzet zich tegen de praktijk (die reeds een gewoonte was in 1865) van het onderzoek verricht door de hulpofficieren van de procureur des konings en die wij in België de informatie van het parket noemen. «Buiten de gevallen van betrapting» op heterdaad, zegt hij, beperken de functies der hulp-officieren er zich toe, de inlichtingen, beschuldigingen, verslagen te ontvangen en over te maken; zij stellen

» geen enkele daad van onderzoek, tenzij ze een bijzonderere delegatie van de wet of de rechter hebben ontvangen... (cf. hierna, nrs 50 en 51). Zij zijn geplaatst als vooruitgeschoven wachtposten van het gerecht, met als enige zending de geruchten op te vangen, alsook de inlichtingen en de klachten die op wanbedrijven of misdaden wijzen en ze onmiddellijk over te maken» (68).

45. De mening van deze auteur vloeit voort uit een opvatting die nooit door de praktijk gevolgd werd, namelijk dat, behalve bij betrapting op heterdaad, het onderzoek en de constatering in strafzaken slechts behoren aan de rechter, volgens de modaliteiten vastgelegd door artikelen 47 en 59 en volgende van het Wetboek van Strafvordering. Zonder twijfel heeft in zijn zitting van 18 juni 1808, de Franse staatsraad «in principe besloten dat het openbaar ministerie en des te meer zijn helpers, tot geen enkele daad van onderzoek mochten overgaan» en het Wetboek van 1808 is de trouwe tolk geweest van deze wil (69), maar Faustin-Hélie moet toch erkennen dat de praktijk in tegengestelde zin handelt (70).

Vanaf het jaar 1817, richtte de procureur des konings bij de rechtbank van de Seine (Parijs), een instructie tot zijn hulpofficieren, waarbij hij hen ertoe uitnodigde, al hun persoonlijke bevindingen en verhoren van personen neer te leggen in een proces-verbaal, en dit niet tegenstaande de wet hen slechts met deze zending schijnt belast te hebben in geval van misdaad of van betrapting op heterdaad!

46. Tegenwoordig, (71) betwist men de officieren van gerechtelijke politie niet meer het recht tot een vooronderzoek over te gaan en daarbij proces-verbaal op te stellen van wat zij gezien en gehoord hebben, evenals van de verklaringen van de getuigen. Talrijke bijzondere wetten bepalen de vormen, de modaliteiten of de geldige vorm van deze documenten. De burgemeesters zijn er dus toe gehouden, zoals gezegd wordt in artikel 11 van het Wetboek van Strafvordering, in een proces-verbaal de aard, de omstandigheden, de tijd, de plaats, de beschuldigingen of aanwijzingen tegen de vermoede daders van overtredingen en ook tegen de vermoedelijke daders van wanbedrijven of misdaden, zelfs niet op heterdaad ontdekt, neer te leggen. Het is nochtans van belang dat zij, voor de laatste twee categorieën van inbreuken, dringend de procureur des konings zouden verwittigen, wanneer de feiten enigszins ernstig zijn.

47. De derde zending van de officier van gerechtelijke politie is de daders van inbreuken te vatten en ze over te leveren aan het openbaar ministerie.

De burgemeester die een persoon kent of ontdekt die de dader is van een inbreuk, moet zich, in principe, meester maken van zijn persoon; het spreekt vanzelf dat deze houding slechts mag plaats hebben in de gevallen waarin de wet de voorlopige hechtenis toelaat (72) en wanneer het gaat ofwel om een zwaar misdrijf, of om een gevaarlijke dader. Wanneer de burgemeester in onzekerheid is wat betreft de noodzakelijkheid of de gepastheid van de arrestatie, zal hij per telefoon de procureur des konings raadplegen.

De vrijheidberoving van de vermoedelijke dader van een inbreuk, mag niet worden verward met de administratieve aanhouding voor het behoud van de orde (73), die door andere wetbepalingen en principes wordt beheerst (74). Hetzelfde geldt voor de uitvoering van de beslissingen, die genomen worden door de gerechtelijke overheid en de vrijheidsberoving inhouden (vatingsbevel, bevel tot medebrenging of arrestatie; bevel

tot bijlijfneming of van verwijzing; vonnissen... enz.); de officieren van gerechtelijke politie die ermee belast zijn overeenkomstig artikelen 97 en 111 van het Wetboek van Strafvordering, stellen bestuurlijke *daden van rechtsbedeling* in hun respectieve sfeer en handelen als agenten der openbare macht. (cf. n° 60 hierna) (75).

48. In het geval van betrapping op heterdaad, schrijft het Wetboek van Strafvordering op de ruimste wijze de aanhouding voor van de vermoedelijke daders van de inbreuk. Elke persoon, elke drager van de openbare macht, de procureur des konings en zijn helpers « zijn ertoe verplicht de verdachte aan te houden ». (artikelen 106, 40, 49 en 50 van het Wetboek van Strafvordering). De burgemeester wordt drie maal in deze opsomming genoemd; zijn plicht tot aanhouden is niet twijfelachtig. Hij is er nochtans toe gehouden zich te schikken naar artikel 7 der Grondwet en de aangehouden persoon binnen de 24 uur aan de procureur des konings over te leveren.

49. Wanneer de inbreuk niet op heterdaad ontdekt wordt, en wanneer er tegenover een bepaalde persoon enkel vermoedens van schuld bestaan, kan de burgemeester in de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hem aanhouden om hem ter beschikking te stellen van de procureur des konings (76). De aanhouding in ondergeschikt aan de voorwaarden aangegeven in n° 47 hierboven; bij toepassing van artikel 7 der Grondwet, mag ze een periode van 24 uren niet overschrijden, binnen dewelke moeten plaats vinden: ofwel de ondervraging van de beschuldigde door de onderzoeksrechter en de plaatsing onder aanhoudingsbevel, ofwel de invrijheidstelling (77).

* * *

B. De delegatie voor het onderzoek.

50. De informatiezending van de burgemeester is, onder de functies van gerechtelijke politie, de voorname. Zij omvat het maximum aan verantwoordelijkheid, daar de gelegenheid om ze uit te oefenen zich zeer dikwijls voordoet. (cf. nrs 21 tot 27)

Toch kan de burgemeester, buiten de gevallen waarin hij op eigen initiatief optreedt, gevorderd worden of afgevaardigd door de procureur des konings of de onderzoeksrechter (artikelen 51 en 52 Wetboek van Strafvordering en 10 der wet van 7 april 1919), *om daden te stellen van gerechtelijke politie* die verbonden zijn aan een informatie of een onderzoek dat reeds bezig is; getuigen die het grondgebied der gemeente bewonen verhoren of confronteren, opzoekingen of huiszoekingen uitvoeren, aanwijzingen verstrekken in verband met de inbreuk of de dader ervan, enz...

De burgemeester die aldus gevorderd werd of afgevaardigd, is ertoe « gehouden te gehoorzamen aan de vorderingen en afvaardigingen en er, indien het behoort, de hulp van de *ambtenaren of agenten* onder zijn bevel voor ten dienste te stellen » (artikel 10, al. 3 der wet van 7 april 1919).

Deze beschikking laat aan de gerechtelijke overheid toe in bijzonder ernstige omstandigheden, de bijstand van het gemeentelijk personeel te vorderen. Zij is door de burgemeesters weinig gekend, daar men er slechts zeer matig gebruik van maakt. Zij is niettemin nog steeds van kracht.

51. Het recht van vordering of afvaardiging door de gerechtelijke overheid is strict *beperkt tot de daden van gerechtelijke politie*. Vorderingen die strekken tot

het uitvoeren van administratieve daden, zoals de preventieve bewaking van bedreigde personen of gebouwen, bewaring in het gemeentelijk bewaarhuis van personen in staat van dronkenschap (artikel 1, par. 2 van het besluit-wet van 14 november 1939), maatregelen ter verzekering van de veiligheid van het verkeer, enz... zijn onwettig! Het past dus dat de burgemeester een waakzame aandacht schenkt aan de opdrachten van de gerechtelijke overheid en dat hij ervoor waakt ze niet uit te voeren wanneer zij, zelfs gegeven bij onachtzaamheid, een inmenging zouden betekenen van de gerechtelijke overheid in de uitvoerende functie. Het spreekt vanzelf dat de burgemeester, wanneer hij ingaat op een onwettige opdracht, handelt op eigen verantwoordelijkheid en niet in hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie.

* * *

C. Territoriale bevoegdheid van de burgemeester.

52. Een officier van gerechtelijke politie kan slechts optreden binnen de grenzen van het grondgebied dat de wet hem toekent. « Buiten deze grenzen heeft hij geen macht meer, is hij slechts een gewoon burger » (78). De bevoegdheid van burgemeesters en schepenen als van officieren van gerechtelijke politie, is beperkt tot het *grondgebied van de gemeente* (79). Wanneer deze gemeentelijke ambtenaren zich *op het grondgebied van een andere gemeente* bevinden, zijn ze niet, in zoverre, ontheven van alle verplichting, wat betreft de inbreuken waarvan zij kennis krijgen. Twee situaties zijn mogelijk:

1° ofwel krijgen zij kennis van *een misdaad of een wanbedrijf* bij de uitoefening van hun administratieve functies op andere plaatsen (bijv.: bij het afsluiten van een intercommunale overeenkomst, constateren zij dat een van hun collega's zich heeft laten omkopen) en in dit geval zijn zij ertoe gehouden hier *terstond* de procureur des konings van te verwittigen, overeenkomstig artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering en met inachtneming van de voorschriften van deze wetsbepaling;

2° ofwel zijn zij, als privé-persoon, getuigen van een aanslag, hetzij tegen *de openbare veiligheid*, hetzij tegen *het leven of het eigendom* van een individu (de termen door de wetgever van 1808 gebruikt moeten zeer ruim opgevat worden; zij omvatten alle wanordelijkheden, alle gewelddaden en alle oneerlijkheid die door het Strafwetboek gesanctioneerd worden) en in dit geval zijn ze eveneens verplicht, er de procureur des konings van te verwittigen, met inachtneming van de voorschriften van artikel 30 van het Wetboek van Strafvordering.

Indien ze deze formele voorschriften van de wet niet naleven, stellen de burgemeesters en de schepenen zich bloot aan *administratieve tuchtstraffen* (cf. hierna nrs 85 tot 90); in het eerste geval omdat zij zich ervan onthouden hebben *een plicht van hun ambt* te vervullen; in het tweede omdat zij de *waardigheid* van hun hoedanigheid van drager van het gezag, in opspraak hebben gebracht.

53. Doordat de functies van gerechtelijke politie *algemeen en blijvend zijn* (cf. n° 19 tot 22 hierboven), hebben sommige hoven en rechtbanken gemeend (80) te mogen verklaren dat, wanneer de burgemeesters of schepenen *zich op het grondgebied van hun gemeente bevinden*, al hun daden, door dit feit zelf, gesteld worden in de uitoefening van deze functies. Naar deze opvatting zou het volstaan dat de twee samenstellende

elementen van de gerechtelijke politie verenigd zijn : *de hoedanigheid van de persoon en zijn territoriale bevoegdheid* (cf. n° 52 hierboven), opdat de officier van gerechtelijke politie in de uitoefening van zijn functies zou gesteld zijn.

54. Een gedeelte van de rechtspraak heeft zich in deze zin uitgesproken, en in het bijzonder met betrekking tot de burgemeester. Een vonnis van de rechtbank van Reims, van 7 februari 1872 ⁽⁸¹⁾ meent dat « de burgemeester moet beschouwd worden als zijnde voortdurend in de uitoefening van zijn functie (van gerechtelijke politie), *wanneer hij zich bevindt binnen de grenzen van zijn ambtsgebied* ». In België gold dezelfde opvatting voor andere officieren van gerechtelijke politie, die beschouwd werden als in functie, omdat « zij zich bevonden op gebieden die aan hun toezicht toevertrouwd waren » ⁽⁸²⁾; opvatting die ten andere gevolgd werd door het Franse Hof van Cassatie in verband met officieren van gerechtelijke politie die « door het bos trokken dat aan hun toezicht was toevertrouwd » ⁽⁸³⁾, of « het woud doorkruisten in het gebied dat hun toegewezen was » ⁽⁸⁴⁾. Het Opperste Gerechtshof van Luxemburg moest ook bevestigen dat de beschuldigde die het misdrijf heeft gepleegd « op het grondgebied dat aan zijn toezicht onderworpen is », geacht wordt het te hebben gepleegd *in de uitoefening van zijn functie* van officier van gerechtelijke politie » ⁽⁸⁵⁾.

55. Deze positie die van het louter aanwezig zijn van de officier van gerechtelijke politie op het grondgebied onder zijn bevoegdheid, een vermoeden maakt van werkelijk uitoefenen der functie, werd niet gevolgd en wordt tegenwoordig volledig verlaten ! ⁽⁸⁶⁾.

Men heeft zeer terecht doen opmerken dat, door de aard der zaak, hoe kleiner het gebied is dat door de officier van gerechtelijke politie moet bewaakt worden, des te sterker een *feitelijk* vermoeden ertoe noopt, hem te beschouwen als zich bevindend in de uitoefening van zijn functie ⁽⁸⁷⁾; door dat de burgemeester een der officieren van gerechtelijke politie is wier territoriale bevoegdheid de meest beperkte is, zal dit feitelijk vermoeden zich dikwijls te zijnen opzichte voordoen, doch het kan niet beslissend zijn; alleen de rechter is bevoegd om, in ieder geval, te bepalen wat de aard van de gestelde daden is ⁽⁸⁸⁾; toch behoort het, dat het Hof van Cassatie zou « controleren of de feiten die souverain door de rechter over de feiten werden vastgesteld, de uitoefening van de functie uitmaken » ⁽⁸⁹⁾.

De uitoefening der functies van gerechtelijke politie wordt *dus niet « vermoed »*; zonder twijfel omvat ze de (wettelijk toegekende) hoedanigheid van de persoon en zijn aanwezigheid op het gebied waar zijn bevoegdheid ligt, maar ze vereist daarenboven, het stellen van daden die deze zijn van de functie of die, ten minste, kunnen gerekend worden tot deze die het doel van de functie verwezenlijken.

* * *

D. Wanneer bevindt de burgemeester zich in de uitoefening van de functies van gerechtelijke politie ?

56. Wij hebben van de *hoedanigheid van officier van gerechtelijke* een tegelijk historische (n° 21 tot 23 en 40 tot 45 hierboven) studie gemaakt. Alhoewel deze hoedanigheid algemeen en blijvend is (n° 21 en 22) verleent zij slechts aan deze die ermee bekleed is, een *mogelijkheid* tot uitoefening (n° 19 tot 23), binnen *de grenzen van een bepaald gebied* (n° 52 tot 55). Enkel het stellen van een der daden die de doeleinden

bedoeld in artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering (n° 40 tot 51) verwezenlijken of ertoe strekken, maakt het werkelijke uitoefenen van de gerechtelijke politie uit.

57. De bepaling der daden van gerechtelijke politie, schijnbaar zeer eenvoudig, heeft nochtans tegenstrijdige en uiteenlopende beslissingen in de rechtspraak verwekt.

Alhoewel men *met zekerheid moet kunnen bepalen* wanneer de burgemeester optreedt als officier van gerechtelijke politie, opdat men *de bescherming* zou kunnen inroepen die de wet hem als zodanig toekent (cf. n° 81 tot 84 hierna) of te zijnen opzichte gebruik zou kunnen maken van de procedure van het voorrecht van rechtsmacht (cf. n° 82 tot 84 hierna), wordt deze bepaling dikwijls bemoeilijkt door zijn drievoudige hoedanigheid van *privé-persoon, ambtenaar en officier van gerechtelijke politie*.

58. Deze bepaling is daarbij ingewikkeld, wegens de oneindige verscheidenheid van omstandigheden in dewelke de gerechtelijke politie wordt uitgeoefend. De burgemeester die een onderzoek van gerechtelijke politie uitvoert, kan ertoe gebracht worden dit te *onderbreken*, terzelfdertijd daden te stellen van *beugelende* en *preventieve* politie (in geval van brandstichting bijvoorbeeld), zijn machten van gerechtelijke politie op *verkeerde* of *bedrieglijke* wijze aan te wenden, de *gelegenheid* van een onderzoek te baat te nemen om een persoonlijk belang te dienen of inbreuken te plegen, enz.

Wij zullen trachten uit een verdeelde en onnauwkeurige rechtspraak, enkele vaste principes te weerhouden en passende voorbeelden te geven.

59. Principes.

1° De juridische gevolgen die door de wet aan de functie van officier van gerechtelijke politie worden verbonden, hebben enkel betrekking op de *uitoefening van de functie* ⁽⁹⁰⁾ (cf. artikel 483 e. v. van het Wetboek van Strafvordering) of op de feiten die zich voordoen *ter gelegenheid* van de uitoefening der functie. (cf. art. 275 tot 281 van het Strafwetboek)

2° Zijn daden van gerechtelijke politie van de burgemeester, die welke ertoe strekken de zending van *informatie* of *onderzoek* uit te voeren (cf. n° 40 tot 51 hierboven) of het *doel* te bereiken met hetwelk deze zendingen zijn opgevat (cf. n° 55 hierboven) ⁽⁹¹⁾

3° De feiten die een *onwettig* of *bedrieglijk gebruik* uitmaken van de machten van gerechtelijke politie die door de wet aan de burgemeester zijn opgedragen of door de gerechtelijke overheid bij afvaardiging opgelegd, worden aangezien als bedreven in de uitoefening van de functies ⁽⁹²⁾

4° De burgemeester bevindt zich niet in de uitoefening van zijn ambt, wanneer hij inbreuken pleegt waarvan het *opzoeken en constateren tot zijn zending behoort*. Deze opvatting werd niet steeds gehuldigd ⁽⁹³⁾ doch dringt zich tegenwoordig in België op, tengevolge van een arrest van het Belgische Hof van Cassatie van 7 januari 1901 in de zaak van een burgemeester, eigenaar van een steengroeve, die een opslagplaats van springstoffen had gehouden zonder machtiging ⁽⁹⁴⁾.

De vroegere rechtspraak volgde de opvatting van een arrest van het Hof van Luik van 6 januari 1864 ⁽⁹⁵⁾, waarin werd verklaard dat een officier van gerechtelijke politie, die een misdrijf pleegt dat hij volgens de wet, mag en moet constateren, « zich niet kan ontdoen van de hoedanigheid die de wet hem toekent »

... en « een vertrouwensmandaat omzet in een middel om ongestraft een misdrijf te plegen tot welks betuiging hij moet bijdragen » ! Het Hof van Luik leidde daaruit af dat de officier van gerechtelijke politie, door het misdrijf dat hij pleegde niet te constateren, een onwettig gebruik maakte van zijn functie en ze, daarvoor, uitoefende. (cf. 3°)

In het arrest van 1901, verwerpt het Hof van Cassatie deze stelling, « omdat de toestanden die op het » plegen van het misdrijf volgen, zoals de verplichting » proces-verbaal op te stellen en het nalaten dit te » doen, de omstandigheden op het ogenblik van het » misdrijf, niet kunnen wijzigen, die alleen moeten in » aanmerking genomen om uit te maken of het mis- » drijf verbonden is met de uitoefening van de func- » ties » (cf. n^{rs} 20 en 21 hierboven). Het Hof stelt ook vast dat, naar de letter genomen, de opvatting van het Hof van Luik er zou toe leiden « alle feiten uit het privé-leven » van de burgemeester te doen vallen binnen de uitoefening van zijn functies « daar hij » steeds tot plicht zou hebben, bij de minste inbreuk » van zijn kant op de strafwet, deze te constateren » en er de betuiging van uit te lokken ». Deze stelling wordt gedeeld door de rechtsleer. (96)

Wij menen dat de positie, ingenomen door het Hof van Cassatie, moet gevolgd worden, maar om een eenvoudiger reden : wanneer hij een inbreuk pleegt waarvan de constatering tot zijn zending behoort, moet de burgemeester *beschouwd worden als niet in de uitoefening van zijn functies*, daar de officier van gerechtelijke politie die *persoonlijk* betrokken is in een of ander misdrijf, nooit bevoegd is tot het opzoeken of het constateren ervan. Aannemen dat het anders kan zijn, betekent aan de gerechtelijke officier die een inbreuk pleegt, een waarborg of een gelegenheid tot straffeloosheid geven, in tegenstelling tot wat het wetboek van strafvordering voorschrijft. (Cf. hierboven n° 20) (97)

5° De burgemeester die als *mededader* of *medeplichtige* aan inbreuken deelneemt die hij moet opzoeken en constateren, is niet in de uitoefening van zijn functies van gerechtelijke politie.

In dit geval bevindt de burgemeester zich in de situatie voorzien in 4° hierboven. Zelfs wanneer hij slechts medeplichtig is, is hij onbevoegd om tegenover zichzelf op te treden, noch tegenover dezen wier misdrijf onmiddellijk verbonden is aan datgene dat hij persoonlijk bedreven heeft. Hij zou niet op geldige wijze zijn functies kunnen uitoefenen (98).

60. Praktische voorbeelden.

1° *Oefent zijn functies van gerechtelijke politie niet uit, de burgemeester die :*

a) een aanhoudingsmandaat (99) of een bevel tot medebrenging uitvoert (100). Hij handelt dan in de hoedanigheid van agent der openbare macht (cf. n° 47 hierboven).

b) een huiszoeking uitvoert buiten de omstandigheden die de wet voorziet, zelfs met het doel documenten op te sporen waarvan het bezit kan aanleiding geven tot een strafsancie (101).

c) tot de procureur des konings een geschreven aangifte richt of attesten aflevert die eerrovend of lasterende beschuldigingen bevatten (102).

d) aanwezig is bij een brand als vertegenwoordiger van gemeentelijke of administratieve belangen (103).

e) in een briefwisseling met de administratieve of gerechtelijke overheden over een administratieve handeling, beledigingen tegenover een magistraat inlast (104).

In de regel is de burgemeester nooit officier van gerechtelijke politie wanneer hij optreedt als hoofd van de preventieve politie (105), (wanneer een of meerdere inbreuken zouden kunnen gepleegd worden, doch nog niet bedreven zijn), als hoofd van het schepencollege (106), als lid van het gemeentebestuur (107), als ambtenaar der openbare macht (108), als persoon belast met de functies voorzien door de kieswet (109), of als privé-persoon ten om het even welke titel, bijvoorbeeld als industrieel (110), handelaar (111), jager (112), persoon die een moreel gezag uitoefent (113), enz....

2° *Oefent zijn functies van gerechtelijke politie uit, de burgemeester die :*

a) een der daden stelt die bepaald worden in n^{rs} 18 tot 27 en 40 tot 55 hierboven, in de termen van artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering (zie noch tans n° 40, 2° alinea), dit wil zeggen, bij het opsporen en het constateren van de inbreuken en het overleveren van de daders aan het openbaar ministerie;

b) misbruik maakt van het uitoefenen van zijn functies om een inbreuk te plegen die hij anders niet had kunnen bedrijven (114);

c) een *einde* maakt aan een inbreuk die men bezig is te plegen (115);

d) tussenkomt in de inbreuk *met de bedoeling* er een einde aan te maken (116);

e) de veronderstelde dader van een inbreuk in vrijheid stelt (117);

f) uit een of andere, zelfs naamloze, bron, aanduidingen ontvangt die volstaan opdat er redenen zouden zijn om aan het bestaan van een inbreuk te geloven (Cf. in het bijzonder n^{rs} 22 en 41 hierboven).

g) aan derden en meer bepaald aan de pers inlichtingen verstrekt die door hem of door andere overheden verkregen werden, bij het opsporen en constateren van inbreuken (Cf. n^{rs} 64 en 69 hierna).

h) een officier met gezag over hem, bijstaat in het volbrengen van taken van gerechtelijke politie, zelfs zo hij er zich toe beperkt aanwezig te zijn voor in geval van nood of de medewerking te verstrekken van ambtenaren of agenten die onder zijn bevel staan (cf. n° 50 hierboven en de artikelen 10 en 12 der wet van 7 april 1919), enz....

E. *De onthouding van de burgemeester.*

61. In de praktijk begaan de burgemeesters weinig inbreuken bij de uitoefening van hun functies van gerechtelijke politie, daar zij deze functies zelden uitoefenen (cf. n^{rs} 4 tot 6 hierboven; wat hun functies van openbaar ministerie betreft, zij oefenen ze slecht uit en, meestal « door middel van een tussenpersoon » (cf. n^{rs} 7 tot 10 hierboven).

Alhoewel zij veralgemeend is en de ernstige vormen kan aannemen die wij zullen onderzoeken, is deze *onthouding* door de wet noch voorzien noch toegelaten. Zij behelst voor de burgemeesters het gevaar tucht- of strafsancies op te lopen, waarvoor zij dienen gewaar- schuwd te worden.

62. De redenen die een burgemeester ertoe brengen zich van het uitoefenen van zijn gerechtelijke functies te onthouden, kunnen aangeduid worden op grond van het element van intentie dat aan de basis ligt van de geconstateerde tekortkoming :

1° De *onvrijwillige nalatigheid* is meestal te wijten aan de *onwetendheid*, de *onbekwaamheid* of de *onbevoegdheid* van de burgemeester.

2° De *vrijwillige nalatigheid* komt voort ofwel uit een ingeboren inertie van de burgemeester ofwel uit zijn opzet de inbreuk niet te constateren of niet te vervolgen.

In het eerste geval, gehoorzaamt de burgemeester aan een subjectieve tendens die hem ertoe drijft te vermijden wat inspanning vergt; in het tweede geval gehoorzaamt hij aan een drang die voortspruit uit sympathie, kies- of geldelijk belang, die vreemd is aan het misdrijf, doch samenhangt met de omstandigheden in dewelke het gepleegd wordt.

3° *Elke daad of elke houding* van de burgemeester, die tot doel heeft de toepassing der voorschriften van artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering en de uitoefening der beteugelingsactie te verhinderen, is een *opzettelijke onthouding* van een beroepsplicht, welke ook de bijzondere drijfveer van de dader weze.

4° De burgemeester die *op aanbiedingen of beloften ingaat* of die *giften of geschenken ontvangt* om zich te onthouden van een daad van gerechtelijke politie of vervolging die in zijn bevoegdheid ligt en de burgemeester die zich wettelijk onthoudt, maakt zich schuldig aan *omkoping*.

63. De wet voorziet sancties voor deze vier modaliteiten van *onthouding*. De onvrijwillige en de vrijwillige onthouding (1° en 2°) geven aanleiding tot de waarschuwing voorzien door artikels 279 tot 282bis van het Wetboek van Strafvordering. De opzettelijke onthouding (n° 3) wordt gesanctioneerd door de strafwet in zekere gevallen (cf. artikel 156 van het Strafwetboek) en is « a fortiori » een nalatigheid in de andere. De omkoping wordt bestraft met correctionele straffen en met ontzetting van het recht openbare ambten, bedieningen of diensten waar te nemen, door artikel 246 en 247 van het Strafwetboek.

In ieder van deze gevallen, kan de koning daarenboven gebruik maken van het recht dat hem in geval van grove nalatigheid of wangedrag is toegekend door artikel 56 der Gemeentewet van 30 maart 1836 (gewijzigd door de wet van 30 juni 1842), en de burgemeester schorsen voor een tijdspanne van maximum drie maanden of hem afzetten (Cf. n° 90 hierna).

F. Het gerechtelijk beroepsgeheim van de burgemeester.

64. Artikel 458 van het Strafwetboek straft de personen die door *staat* of *beroep*, bewaarder zijn van de hun toevertrouwde geheimen, en ze openbaren.

De *informatie* en het *voorbereidend onderzoek* (cf. n° 40 tot 46 hierboven en in het bijzonder n° 44) zijn krachtens de wet, geheim ⁽¹¹⁸⁾; allen die een beroepstaak vervullen die wettelijk verbonden is aan deze twee gerechtelijke acties, zijn van ambtswege *bewakers* van de geheimen die ze bevatten en die zij verzameld hebben of verkregen, door de uitoefening van hun beroepsactiviteit ⁽¹¹⁹⁾. Dit is ook het geval voor de officieren van gerechtelijke politie en, in het bijzonder, voor de officieren van de gemeentelijke politie en de burgemeesters ⁽¹²⁰⁾, die gebonden zijn door het beroepsgeheim voor hun gerechtelijke functies ⁽¹²¹⁾, terwijl ze dit niet zijn voor hun bestuurlijke functies ⁽¹²²⁾.

De studie van de principes die het gerechtelijk beroepsgeheim der burgemeesters beheersen, is zo uitgebreid dat ze het raam van dit werk te buiten gaat; men kan nuttig de, in de nota's ⁽¹¹⁸⁾ tot ⁽¹²²⁾, aangehaalde rechtsleer en de rechtspraak, daarover raadplegen. Het past nochtans enkele gevallen in herinnering te brengen waarin de positie van de burgemeester kies is, door de dualiteit van zijn functies.

65. De burgemeester, die bij de uitoefening van zijn functies van gerechtelijke politie, kennis krijgt van feiten die maatregelen van preventieve politie in zijn bevoegdheid, moeten uitlokken, is natuurlijk niet gebonden door het beroepsgeheim tegenover zichzelf. Hij moet de administratieve maatregelen treffen die zich opdringen en er zorg voor dragen dat geen enkel element eigen aan zijn gerechtelijke functie wordt bekendgemaakt. Aldus, indien de burgemeester, constateert dat zekere misdrijven tegen personen, eigendommen of de goede zeden in bepaalde plaatsen van zijn gemeente gepleegd worden, kan hij slechts de maatregelen getroffen om deze plaatsen te zuiveren rechtvaardigen, door de frequentie en de aard van deze misdrijven bekend te maken.

66. De burgemeester is gehouden tot dezelfde scheidenheid in zijn betrekkingen met de hiërarchische administratieve overheid: de arrondissementscommissaris, de gouverneur, de minister van binnenlandse zaken of van om het even welk ministerieel departement. Inderdaad, er bestaat *geen enkele ondergeschiedheid* van een der functies van de burgemeester, tegenover de andere. Het feit dat de preventieve politie ertoe strekt het plegen van inbreuken te beletten en in de praktijk kan uitgeoefend worden vóór de beteugende politie, schept in haar voordeel geen enkel overwicht of voorrang (cf. artikel 8, alinea 2, der wet van 7 april 1919). De twee functies zijn gescheiden maar bestaan samen in potentia, daar zij uitgeoefend worden wanneer omstandigheden het vereisen.

De burgemeester mag aan de administratieve overheden slechts deze inlichtingen kenbaar maken waarvan de mededeling voorzien is door de wet, of die door de procureur-generaal of de afgevaardigde procureur des konings uitdrukkelijk is toegelaten (cf. artikel 125 van het K. B. van 28 december 1850, op het tarief in strafzaken).

67. De burgemeester kan zich niet op zijn hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie beroepen om te bereiken, door handelingen die een misbruik van gezag zouden uitmaken (cf. artikel 66, alinea 3 van het Strafwetboek), dat een van zijn ondergeschikten, officier van gerechtelijke politie, hem feiten zou meedelen die gedekt zijn door het beroepsgeheim. Hij zou zich schuldig maken aan deelneming aan schending van dit geheim, en strafbaar zijn als mededader.

Daarentegen is hij er zelf toe gehouden, alle documenten en alle inlichtingen die hij in zijn bezit heeft, over te maken aan de officieren van gerechtelijke politie bij de parketten (art. 12 der wet van 7 april 1919), aan de procureur des konings en zijn substituten (artikel 53 Wetboek van Strafvordering), aan de procureur-generaal (artikel 45 der wet van 20 april 1810 en 155 der wet van 18 juni 1869), aan de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de politierechtbank, voor overtredingen (artikel 15 van het Wetboek van Strafvordering) en aan de onderzoeksrechters, voor de zaken waarmee dezen reeds belast zijn (artikel 53, zelfde wetboek).

68. Artikel 458 van het Strafwetboek betreft enkel de *geheime* of eerder *onbekende* feiten die de gerechtelijke politie moet opzoeken en vaststellen. Men neemt aan dat de politieofficier die de werkelijkheid van materiële omstandigheden van een door hem vastgesteld misdrijf bevestigt, het geheim van het gerechtelijk onderzoek niet zou kunnen schenden, wanneer deze omstandigheden zich hebben voorgedaan in het openbaar en door iedereen zijn gekend en gezien ⁽¹²³⁾; hij

moet daarentegen geheim houden, al wat hij verneemt in de uitoefening van de machten die zijn hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie hem toekent (cf. n° 56 tot 60 hierboven). Elke onregelmatige bekendmaking, die onder toepassing valt van artikel 458 van het Strafwetboek, wordt noodzakelijk gepleegd in de uitoefening van de functies van gerechtelijke politie (cf. n° 56 tot 60 hierboven).

69. Het valt niet te ontkennen dat de burgemeester, bij het bevestigen der publieke omstandigheden van een misdrijf door hem vastgesteld, *zeer ernstige verantwoordelijkheden* neemt, wanneer hij niet op de juiste wijze de weerslag van zijn verklaringen op het vervolg van het onderzoek heeft overwogen. Deze weerslag heeft ruimere uitbreiding, wanneer de mededeling, rechtstreeks of onrechtstreeks aan de pers wordt gedaan. Het is normaal dat de burgemeester, wiens gerechtelijke praktijk bijzonder beperkt is, de draagwijdte van de aanduidingen die hij geeft, niet zou inzien; men kan hem dus slechts de raad geven zich er van te onthouden of, in elk geval, onmiddellijk en op de meest gepaste wijze, het advies van de procureur des konings in te winnen. Een rondschriften van de minister van justitie (124) oordeelt dat er geen aanleiding toe bestaat, het initiatief van de mededelingen te nemen en dat het steeds past, zich te onthouden van elke persoonlijke appreciatie.

Wanneer de bevoegde officier van het openbaar ministerie met een zaak gelast is, mag de burgemeester geen enkele mededeling meer doen (art. 51, Wetboek van Strafvordering en tweede deel van de genoemde circulaire van de minister van justitie van 24 juli 1953).

70. Men heeft de wettelijkheid in twijfel getrokken van de instructies der parketten (125) die aan de officieren van gerechtelijke politie verbieden *vóór de rechter te getuigen over feiten van hun onderzoek* (zelfs vóór de burgerlijke gerechten), zonder toelating van de hiërarchische overheid (126).

Deze wettelijkheid is niet betwistbaar :

1° De officier van gerechtelijke politie is gebonden door het beroepsgeheim in de omstandigheden aangegeven in n° 64 hierboven, wat hem alle mededeling verbiedt van feiten waarvan hij kennis krijgt in de uitoefening van zijn functies.

2° De gerechtelijke organisatie van het openbaar ministerie is ook een administratie, gebaseerd op de hiërarchie en de verantwoordelijkheid (art. 45 der wet van 20 april 1810 en 150 tot 156 wet van 18 juni 1869); het bekendmaken zonder toelating, van de geheimen van de functie, geeft aanleiding tot de toepassing van tuchtsancties (Cf. nota (122) hierboven en verwijzingen).

De burgemeester, gedagvaard als getuige voor het gerecht, kan dus niet zoals andere personen deze getuigenis afleggen, indien ze hem gepast voorkomt (cf. de termen van artikel 458 van het Strafwetboek). Hij moet zich voor de gerechtelijke overheid aanmelden, de eed afleggen, doch dadelijk verklaren dat het beroepsgeheim hem verhindert te getuigen (127).

71. De positie van de burgemeester als officier van gerechtelijke politie in zijn betrekkingen met particulieren is zeer kies. De wetgever heeft terecht gevreesd, dat hij overdreven toegankelijk zou zijn tegenover de inwoners van de gemeente (cf. n° 2 hierboven). De huidige ingewikkelde sociale verhoudingen, stellen hem daarenboven bloot aan meer dringende eisen, vreemd aan de gerechtelijke functies : deze van som-

mige administraties die er dikwijls belang in stellen zich te mengen in gerechtelijke aangelegenheden, of zich in de plaats van de rechter te stellen; deze van zaakgelastigden (128) die het normaal vinden de ongeoorloofde diensten die men hun bewijst te betalen en die hun inlichtingsnet uitbreiden over de meest afgelegen dorpen; deze van particulieren die wensen hun morele en materiële belangen te voldoen (129), enz. ...

De verplichting nauwgezet het beroepsgeheim te bewaren en het principe (cf. n° 20 en 59, 5° hierboven) dat de gerechtelijke politie nooit wordt uitgeoefend ten voordele van een particulier belang, verzetten zich ertegen, dat aan om het even welke van deze tussenkomsten gevolg zou gegeven worden. De burgemeesters die de neiging hebben er aan te voldoen, maken een betreutswaardige verwarring tussen de twee functies waarmee ze bekleed zijn; zij stellen zich bloot aan straf- of tuchtsancties.

72. Met het oog op de bescherming van het beroepsgeheim, is de burgemeester ertoe gehouden vanaf zijn in diensttreding en voor de gehele duur van zijn mandaat, de nodige maatregelen te treffen om te vermijden dat het gemeentelijk personeel kennis zou nemen van de instructies van de gerechtelijke overheid of van de bescheiden betreffende tenuitvoerlegging of onderzoek. De burgemeester, enige gemeentelijke ambtenaar die met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie bekleed is, moet persoonlijk de zendingen die hem worden toevertrouwd ontvangen en behandelen; is het niet te vermijden, in uitzonderlijke gevallen, een andere gemeentelijke ambtenaar met een gedeelte van zijn taak te gelasten, dan moet hij het doen door persoonlijk en rechtstreeks, geschreven of mondeling contact (130).

IV. De uitoefening van de openbare actie door de burgemeester vóór de politierechtbank.

72. De wet voorziet geen enkele regel die eigen is aan de burgemeester, in de uitoefening van de strafactie ingesteld vóór de politierechtbank, tegen de daders van misdrijven. Wanneer de burgemeester bekleed is met de hoedanigheid van officier van het openbaar ministerie bij de politierechtbank, is hij ertoe gehouden zich te schikken naar de gedragslijnen en de wettelijke voorschriften die gemeen zijn aan alle officieren van het openbaar ministerie bij de hoven en rechtbanken.

Daar meestal de burgemeesters deze regels en voorschriften niet kennen of niet naleven (zie hierboven n°s 7 tot 10) zullen wij ze, in dit hoofdstuk, kortbondig in herinnering brengen en daarbij zekere bijzonderheden onderlijnen die voortvloeien uit de dualiteit van de burgemeestersfuncties. De persoonlijke bevoegdheid bij de uitoefening van de gerechtelijke functies werd onderzocht in n°s 38 en 39 hierboven.

73. De burgemeester die de dader van een misdrijf vóór de politierechtbank vervolgt of hem een voorstel doet tot minnelijke schikking, bij toepassing van artikel 166 en volgende van het Wetboek van Strafvordering, vervult een zending die hem rechtstreeks is opgedragen door de Natie. Deze laatste drukt zich uit door de wet. Zij vertrouwt alleen aan het openbaar ministerie de morele en materiële belangen toe van het geheel der burgers, wat men gewoonlijk « de maatschappij » noemt (131).

Derhalve mag het optreden van de burgemeester als officier van het openbaar ministerie slechts worden onderworpen aan de beperkingen die uitdrukkelijk door een wet zijn voorzien (132), namelijk :

1. het recht tot bevelen (artikel 274 Wetboek van Strafvordering);

2. het recht tot toezicht en controle (artikel 154, 155, 156 der wet van 18 juni 1869);

3. de tuchtactie (artikel 101 Grondwet, artikel 151 der wet van 18 juni 1869 en artikel 60 der wet van 20 april 1810, gewijzigd bij artikel 4 van het K. B. van 5 juli 1935).

Deze beperkingen of wettelijke eisen van de strafactie, hebben slechts betrekking op de *taken* ⁽¹³³⁾ die de burgemeester *schriftelijk* vervult, alvorens te zeten in de politierechtbank.

Daarentegen wanneer de burgemeester, het ambt van openbaar ministerie waarneemt ter zitting van de rechtbank, neemt hij deel aan de rechtsprekende functie in dezelfde mate als de andere partijen in het proces (de verdediging, de burgerlijke partij, de burgerlijk verantwoordelijke partij); hij moet zich, zoals zij, in alle vrijheid kunnen uitspreken en de meest volledige onafhankelijkheid genieten. De tussenkomst van de overheid wordt dus door de wet stop gezet, op de drempel van het gerechtelijk debat. Men drukt gewoonlijk deze toestand uit door te zeggen: « de pen is slaaf en het woord is vrij ».

74. Het recht bevelen te geven aan de burgemeesters wordt door de wet toegekend aan de minister van justitie en aan de procureur-generaal; zij kunnen bevel geven al de daden van hun functies te *stellen* en meer bepaald, alle inbreuken die in hun bevoegdheid vallen te *vervolgen*; als gevolg daarvan kunnen zij hun verbieden een voorstel tot minnelijke schikking te doen ⁽¹³⁴⁾. Zij zouden nochtans, bij gebrek aan een wetstekst, geen vervolging kunnen verbieden, verhinderen noch onderbreken of ze aan hun voorafgaande goedkeuring onderwerpen. Het begrip « bevelen » dient in zijn meest stricte betekenis geïnterpreteerd te worden ⁽¹³⁵⁾.

De procureur des konings oefent tegenover de burgemeester, officier van het openbaar ministerie, geen recht tot bevelen uit; hij oefent over hun ambtsverrichtingen een feitelijk toezicht uit, in zijn hoedanigheid van substraat van de procureur-generaal en beschikt over de mogelijkheid beroep in te stellen, tegen de beslissingen van de politierechtbank op hun vorderingen (art. 205 Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij art. 8 der wet van 1 mei 1849).

75. Het recht tot toezicht, ingesteld door artikel 154 en volgende der wet van 18 juni 1869, laat de minister van justitie en de procureur-generaal toe, van ambtswege of op hun vraag, ingelicht te worden over alle omstandigheden waarin de strafactie vóór de politierechtbank wordt uitgeoefend (cf. eveneens artikel 45 der wet van 20 april 1810). Dit toezicht heeft betrekking tot de wijze waarop de vervolgingen worden ingesteld en tot de eer, de kiesheid en de waardigheid van het ambt van burgemeester, bij het instellen van deze vervolgingen (cf. artikels 60 en 61 der wet van 20 april 1810).

76. Het tuchtgezag wordt tegenover de burgemeester niet uitgeoefend op dezelfde wijze als tegenover de andere officieren van het openbaar ministerie.

De koning kan een burgemeester schorsen of afzetten bij toepassing van artikel 56 der gemeentewet van 30 maart 1836 (gewijzigd bij de wet van 30 juni 1842), wegens kennelijk wangedrag of grove nalatigheid. Hij kan dit ook wanneer de feiten die de maatregel rechtvaardigen, gepleegd werden in de uitoefening van de functies van officier van het openbaar ministerie (cf. hierboven n^{rs} 62 en 63). De praktijk die algemeen

wordt toegepast en die waarschijnlijk gegrond is op het feit dat in eerste orde de functies van de burgemeester verkiesbaar zijn ⁽¹³⁶⁾, schenkt aan de minister van binnenlandse zaken en niet aan de minister van justitie, de mogelijkheid deze maatregelen aan de koning voor te stellen. Deze traditionele praktijk is betwistbaar; de minister van justitie is er, beter dan wie ook, toe in staat, het wangedrag of de nalatigheden te beoordelen van een burgemeester in de uitoefening van zijn functies van officier van het openbaar ministerie.

De enige tuchtmaatregelen waarover de minister van justitie en de procureur-generaal uitdrukkelijk tegenover de burgemeesters beschikken, zijn voorzien bij artikel 60 der wet van 20 april 1810. Zij kunnen hen op hun plicht wijzen, hen vóór zich ontbieden, hen de bevelen geven die zij nodig achten en hen tenslotte de censuur met berisping opleggen, die « beroving van wedde gedurende een maand » meebrengt (artikel 50, zelfde wet, K. B. van 5 juli 1935, artikel 1).

Er wordt aangenomen dat de beroving van wedde in dit geval slechts slaat op de vergoeding die de burgemeester toekomt in zijn hoedanigheid van officier van het openbaar ministerie (cf. artikels 1 tot 5 der wet van 26 mei 1914 en de wet van 12 juni 1937).

77. In de uitoefening van hun functies van officier van het openbaar ministerie, zijn de burgemeesters *onafhankelijk*, zoals de andere ambtenaren en magistraten belast met de vervolging der misdrijven. Zij ontvangen hun machten van de natie en mogen ze slechts in haar belang uitoefenen; zij zijn ertoe gehouden uit hun actie alle persoonlijke overweging of vooringenomenheid te weren. De onafhankelijkheid is dus *een plicht*; zij kan niet ingeroepen worden als *een recht*, behalve om de integriteit en de onpartijdigheid van de strafvervolging te verwezenlijken ⁽¹³⁷⁾. Deze plicht kan drie aspecten vertonen die wij kortbondig zullen ontleden ter intentie van de burgemeesters die begaan zijn met de nauwgezette vervulling van de plichten van hun ambt.

78. De persoonlijke onafhankelijkheid.

Het is het recht van alle burgers op gelijke wijze behandeld te worden bij de vervolging van misdrijven; de burgemeester is ertoe gehouden deze gelijkheid te verwezenlijken in de beslissingen die hij treft; hij is er niet toe gehouden in deze beslissing te volharden, wanneer hij in de loop van de procedure constateert dat nieuwe elementen de ongegrondheid ervan doen uitschijnen ⁽¹³⁸⁾. Hij kan, ter vrijwaring van het recht van allen, gebruik maken van de machten die hem door de wet zijn toegekend, en dit, niettegenstaande de tegenwerpingen, of zelfs het bevel te handelen, vanwege zijn oversten ⁽¹³⁹⁾.

79. De onafhankelijkheid van inwendige orde.

In zijn betrekkingen met zijn oversten, is de plicht tot gehoorzaamheid van de burgemeester, officier van het openbaar ministerie, opgeheven op de drempel van het gerechtelijk debat. Van dit ogenblik af, geeft hij van zijn houding rekenschap aan de Natie, door het louter feit van de openbaarheid der terechtzitting. Hij is vrij van alle bevel ⁽¹⁴⁰⁾. De hiërarchische overheid zou hem niet kunnen verhinderen op geldige wijze te informeren, te dagvaarden vóór de politierechter, de veroordeling te vorderen en er de uitvoering van te bevelen. Het spreekt vanzelf dat hij hierdoor de verantwoordelijkheid op zich neemt van de eventuele on-

doeltreffendheid van de procedure of van andere gevolgen in de strafactie.

Wanneer de burgemeester zich voorneemt te handelen in strijd met de instructies die hem gegeven werden en zelfs, wanneer hij *vermoedt* dat zijn houding in woord of in geschrift niet overeenstemt met de opvatting van de hiërarchische overheid, is hij ertoe verplicht deze daarover in te lichten om haar toe te laten haar rechtsverhalen uit te oefenen. Deze regel is gerechtvaardigd door het principe van de persoonlijke verantwoordelijkheid van de procureur-generaal (cf. rtikel 45, wet van 20 april 1810 en 42 van het decreet van 6 juli 1810).

80. De onafhankelijkheid van uitwendige orde.

De burgemeester, officier van het openbaar ministerie is volledig onafhankelijk van de politierechter bij wie hij zijn functies uitoefent. Deze rechter kan hem noch instructies, noch bevelen geven of hem geen sancties, zelfs morele, opleggen, zonder een machtsmisbruik te plegen dat tuchtsancties kan meebrengen (141). Hij mag zich, zelfs officieus of onrechtstreeks, niet inmengen in de uitoefening van de openbare actie, om ze in te stellen, ze te reglementeren, op te heffen of te hinderen (bijvoorbeeld door te weigeren uitspraak te doen) (142). De burgemeester moet in alle omstandigheden deze onafhankelijkheid doen gelden en hiertoe de steun van zijn hiërarchische oversten inroepen.

Meent de politierechter dat een burgemeester van zijn plichten als officier van het openbaar ministerie afwijkt, en aldus de eer, de kiesheid en de waardigheid van zijn hoedanigheid in het gedrang brengt, moet hij er zich toe beperken de tuchtoverheid in te lichten over de verwijten die hij meent te moeten maken (artikel 61 der wet van 20 april 1810).

* * *

V. De bescherming van de burgemeester in de uitoefening van zijn gerechtelijke functies.

81. De burgemeester geniet, in de uitoefening van zijn functies een dubbele bescherming :

1° de bescherming die door de strafwet wordt toegekend aan elke persoon *bekleed met het openbaar gezag* of de openbare macht tegen :

a) *dadens van wederspanningheid* (artikelen 269 tot 274 van het Strawetboek) (143).

b) *smaad* (artikelen 275, 276 van het Strafwetboek) (144).

c) *gewelddaden* (artikelen 280, 281 van het Strafwetboek) (144).

De burgemeester wordt beschermd door deze bepalingen, zowel in de uitoefening van zijn gerechtelijke als van zijn administratieve functies (cf. artikel 169 van Strafwetboek en nota (143)).

2° Het *voorrecht van rechtsmacht*, dat daarentegen uitsluitend aan de burgemeester wordt toegekend, voor zekere misdrijven die hij zou plegen *in de uitoefening van zijn gerechtelijke functies* (artikel 483 e.v. van het Wetboek van Strafvordering).

Om te weten of de burgemeester zich bevindt in de uitoefening van zijn gerechtelijke functies, zie men, voor de functies van gerechtelijke politie, n° 56 tot 60 hierboven en, voor de functies van openbaar ministerie, n° 72 tot 80 hierboven).

82. De maatregelen voorzien door de artikelen 479 tot 503 van het Wetboek van Strafvordering, die doorgaans genoemd worden « *voorrecht van rechtsmacht* »

strekken ertoe de *magistraten* en de *hulp-ambtenaren* van het gerecht, te beschermen tegen valse beschuldigingen en ongegronde vervolgingen, waaraan zij al te dikwijls blootstaan, door de aard zelf van hun ambt (145).

Toch verleent de wet slechts het voordeel van deze maatregelen aan de hulp-ambtenaren van het gerecht, meer bepaald aan de officieren van gerechtelijke politie en onder hen aan de burgemeesters, wanneer zij gehandeld hebben *in de uitoefening van hun gerechtelijke functies* (146). In zijn hoedanigheid van *officier van het openbaar ministerie* bij de politierechtbank en in de uitoefening van deze functie, geniet de burgemeester ook het voorrecht van rechtsmacht (147).

83. Artikelen 479 tot 503 van het Wetboek van Strafvordering, strekken ertoe tegelijk het aanzien verbonden aan de gerechtelijke functies van de burgemeester en zijn persoon, zijn waardigheid, zijn officieel karakter, te beschermen (148).

Deze dubbele bescherming bestaat in verschillende afwijkingen op de algemene regels der strafprocedure, wanneer een burgemeester *wordt vervolgd*, of *moet vervolgd worden*, wegens een misdrijf gepleegd bij de uitoefening der twee gerechtelijke functies waarmee hij kan bekleed zijn (cf. n° 82) (149).

1° De vervolging wordt van de procureur des konings op de procureur-generaal overgedragen; de benadeelde persoon beschikt over geen middel om de gerechtelijke actie in beweging te brengen (150);

2° de bevoegdheid der raadkamer wat betreft de correctionele verzending, wordt overgedragen op de procureur-generaal;

3° de bevoegdheid der raadkamer wat betreft de correctionalisering, wordt overgedragen op de kamer van inbeschuldigingstelling;

4° de bevoegdheid van de onderzoeksrechter wordt overgedragen op de eerste-voorzitter van het Hof van Beroep die een magistraat kan afvaardigen;

5° de bevoegdheid van de Correctionele Rechtbank en deze van de Politierechtbank, wat de wanbedrijven betreft, wordt overgedragen op de burgerlijke kamer van het Hof van Beroep (151).

84. Dit betekent in de praktijk dat de burgemeester die, in de uitoefening van zijn gerechtelijke functies, een misdrijf pleegt dat strafbaar is *met een correctionele straf* (zelfs door het feit van correctionalisering), zal vervolgd worden door de procureur-generaal en veroordeeld door de burgerlijke kamer van het Hof. De procedure die aldus door de wet wordt ingesteld leidt tot een beslissing die voor geen beroep vatbaar is; zij ontnemt de burgemeester een tweede graad van rechtspraak; zij is dus geen voorrecht, behalve in de mate waarin zij hem waarborgen biedt tegen onbedachte vervolgingen, door de strafactie uitsluitend over te laten aan het absolute (152) gezag van de procureur-generaal.

* * *

VI. Het toezicht op de burgemeester bij de uitoefening van zijn gerechtelijke functies.

85. In de uitoefening van zijn gerechtelijke functies ontsnapt de burgemeester volledig aan het gezag van de uitvoerende macht.

Zijn daden kunnen :

1. niet worden geschorst in hun uitwerkselen noch worden tenietgedaan, door de uitvoerende macht of de gouverneur, volgens de gemeentewet van 30 maart 1836;

2. niet het voorwerp uitmaken van enig beroep op de Raad van State (artikel 9 der wet van 23 december 1946);

3. geen verantwoordelijkheid van de openbare macht meebrengen (153).

Daarentegen vallen deze zelfde daden onder de rechtstreekse bevoegdheid van de gerechtelijke overheden, volgens het onderscheid dat hierna wordt gemaakt.

86. In de hoedanigheid van *vervolgende partij*, is de burgemeester slechts het voorwerp van één enkele wijze van toezicht; hij is ingeschakeld in de organisatie en de hiërarchie van het openbaar ministerie en bevindt zich grondwettelijk onder het *gezag* van de koning, uitgeoefend volgens de modaliteiten door de wet voorzien, langs de *minister van justitie*, de *procureur-generaal* en de *procureur des konings* om.

Dit toezicht en de tussenkomsten op tuchtgebied waartoe het aanleiding kan geven, werden in n^{rs} 72 tot 80 hierboven aangegeven.

87. Er weze opgemerkt dat de burgemeester, wanneer hij officier van het openbaar ministerie is, eveneens de hoedanigheid heeft van officier van gerechtelijke politie, aangezien deze twee functies hem werden toegekend wegens ontstentenis van politiecommissaris in de gemeente of de zetel van het kantongerecht. In dit geval, is het moeilijk met zekerheid een onderscheid te maken tussen de daden van opsporing en deze van *vervolg*ing, daar het dubbele toezicht van de minister van justitie en van de procureur-generaal *tegelijk* wordt uitgeoefend op de twee activiteiten van de burgemeester, waarvan de ene de verlenging is van de andere.

Daar de wet aan ieder van deze twee activiteiten een *bepaalde orde van sancties verbindt*, is het aangewezen de criteria die wij hebben vastgesteld in acht te nemen, om te bepalen of de handeling van de burgemeester gesteld werd in de hoedanigheid van *officier van gerechtelijke politie* (n^{rs} 40 tot 71 hierboven) of in de hoedanigheid van *officier van het openbaar ministerie* (n^{rs} 72 tot 80 hierboven).

88. Daarentegen staat de burgemeester in de uitoefening van de *gerechtelijke politie* onder een dubbel toezicht :

1° Het *gezag* van het Hof van Beroep (artikelen 9, 235 tot 240 en 281 van het Wetboek van Strafvordering);

2° het toezicht op tuchtgebied van de procureur-generaal (artikelen 279, 280, 281, 282, 282bis van het Wetboek van Strafvordering, artikel 45 der wet van 20 april 1810, artikel 155 der wet van 18 juni 1869).

89. Het gezag van het Hof van Beroep over de burgemeester is eerder beschermend. Het strekt ertoe hem, in de uitoefening van de gerechtelijke politie, voor iedere invloed van de politiek te vrijwaren.

Het omvat :

a) een recht tot controle en evocatie van de onderzoeksdoSSIERS en informaties waarmee het wettelijk belast is (artikel 235 e.v. W.S.V.);

b) een recht tot *sanctie*, wanneer de procureur-generaal het initiatief neemt de onvrijwillige, vrijwillige en opzettelijke nalatigheden door de burgemeester *in staat van herhaling* begaan (cf. artikelen 280 en 281 W.S.V.), aan het Hof bekend te maken.

De voorziene sanctie is de waarschuwing met beroving van wedde gedurende acht dagen en veroordeling tot de procedurekosten. Het Hof zou geen

bevel kunnen geven een bepaalde daad van gerechtelijke politie te stellen (154); het dient er zich toe te beperken, zelf een onderzoek in te stellen of te doen instellen (artikel 235 van het Wetboek van Strafvordering zegt « onderzoeken of doen onderzoeken ») overeenkomstig met artikel 236 en volgende van het Wetboek van Strafvordering.

90. Het toezicht van de procureur-generaal wordt *driemaal* door de wet opgedragen (cf. hierboven n° 88, 2°). Daaruit blijkt het aanzienlijk belang dat zij eraan hecht. Het wordt uitgeoefend :

a) Op *preventieve wijze* door de geregelde en systematische *inspectie* van de documentatie en de activiteit der officieren van gerechtelijke politie, en door het bevel zich te schikken naar de voorschriften van de wet. De inspectie wordt uitgevoerd door de procureur des konings, die verslag uitbrengt aan de procureur-generaal. Worden nagezien : de registers der klachten, der processen-verbaal van binnenkomen en uitgaan der gerechtelijke bescheiden, de regelmatigheid en de bestendigheid van de dienst, enz... In het algemeen is de activiteit der burgemeesters niet bestaande en ontbreken de dienststukken in hun kabinet. Daardoor gaan ze ernstige moeilijkheden tegemoet;

b) op *beteugelende wijze* :

1° door de waarschuwing die voorzien is door artikelen 280 en 281 van het Wetboek van Strafvordering, toepasselijk op nalatigheid van alle aard (cf. n° 62 hierboven). Deze waarschuwing is een *tuchtstraf* (155); door de optekening ervan in het register, voorzien bij artikel 280, komt zij in aanmerking voor de herhaling; er is herhaling wanneer de burgemeester gewaarschuwd wordt voor om het even welk geval, binnen het jaar, na de dag van de vorige waarschuwing (artikel 282 W.S.V.);

2° in geval van herhaling wordt de waarschuwing aan de burgemeester gegeven door het Hof van Beroep op aanklacht van de procureur-generaal. Zij wordt verzwaard door de veroordeling tot de kosten (artikel 281, al. 3, W.S.V.) en brengt de beroving van wedde mede gedurende acht dagen. Het gaat in dit geval om de wedde toegekend in de hoedanigheid van bestuurlijk ambtenaar;

3° onafgezien van deze geringe sancties en van deze door het Strafwetboek gesteld op ambtelijke vergripen (cf. n^{rs} 62 en 63 hierboven) door de burgemeester gepleegd, kan de koning gebruik maken van zijn recht een burgemeester te schorsen of af te zetten in gevallen van kennelijke nalatigheid of wangedrag (cf. artikel 56 der gemeentewet van 30 maart 1836 en n° 63 hierboven).

* * *

Talrijk zijn degenen die, gedurende het verlopen gerechtelijk jaar, door de dood uit onze rangen werden gerukt. Het past dat wij hier hun nagedachtenis gedenken.

Op 7 augustus 1957 overleed *Pierre Kervyn de Marcke ten Driessche*, ere-voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge.

Geboren te Brugge op 7 augustus 1882, behaalde hij het diploma van doctor in de rechten in 1906 en werd in 1914 tot rechter in de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge benoemd, na eerst tot bijgevoegd rechter benoemd te zijn geweest. Hij werd vervolgens tot onder-voorzitter in 1938 en tot voorzitter in 1949 bevorderd. In 1952 nam hij ontslag en werd gemachtigd tot het voeren van de ere-titel van zijn ambt. De heer Kervyn

was ook na de bevrijding voorzitter van de Krijgsraad te velde, zetelende te Brugge.

Gedurende zijn achtendertigjarige loopbaan in de rechtbank te Brugge, was deze levenslustige en onvermoeibare magistraat, wiens sportieve, onafhankelijke en praktisch aangelegde geest wel het hoofdzakelijk kenmerk was van een afgetekende persoonlijkheid, een voorbeeld van de rechtvaardige oplossingen die een rechter, bezield met het duidelijk besef der maatschappelijke en menselijke werkelijkheden, aan soms zeer kiese of ingewikkelde gerechtszaken vermag te geven.

Als voorzitter der correctionele kamers in de rechtbank te Brugge, vervolgens als voorzitter van deze rechtbank, gaf hij herhaaldelijk blijk van dit verheven begrip voor rechtvaardigheid, zonder dewelke geen rechterlijke beslissing haar doel en haar uitwerksel kan bereiken.

De heer Pierre Kervyn de Marcke ten Driessche was commandeur in de Kroonorde.

Op de leeftijd van 70 jaar, de 10e september 1957, overleed de heer advocaat *Jan Bernolet*, gewezen stafhouder en lid van de tuchtraad van de Balie te Brugge. Hij werd in deze stad geboren op 27 februari 1887 en na het diploma van doctor in de rechten in 1910 te hebben behaald, bekwam hij er zijn inschrijving bij de Balie in 1913.

De heer Bernolet was een temperamentvol advocaat, ijverig en hartstochtelijk. Hij was tevens een man van studie die vooral bekendheid verwierf bij de behandeling van ingewikkelde faillissementen.

Van zijn confraters genoot hij de volle achting. Als stafhouder was hij gekend omwille van zijn verheven opvatting van de regelen van het beroep van advocaat.

Sedert lange jaren was hij ook lid van de Bestendige deputatie van West-Vlaanderen.

Op 13 september 1957 werd Uw Hof diep getroffen door het overlijden van de heer *Albert Heyvaert*, Ere-Kamervoorzitter van dit Hof.

Geboren op 9 december 1875, promoveerde hij tot doctor in de rechten op 8 oktober 1898. Zijn eerste vorming als magistraat ontving hij te Kortrijk, in het veeleisende ambt van parketsmagistraat. Daarna ging hij over als rechter naar de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge, als Voorzitter naar de Rechtbank van Eerste Aanleg te Kortrijk en als Raadsheer bij dit Hof, waar hij Kamervoorzitter-emeritus werd.

Wij zien hem nog als Voorzitter de debatten leiden, op waardige wijze, met de verheven ernst die tot zijn persoonlijkheid behoorde, en met de overtuiging dat het recht het hoogste goed is. Dat hij als harde werker en bekwaam civilist op de hoogte was van zijn taak, bewijzen zijn arresten, die de rechtspraak zeer grondig hebben beïnvloed.

Buiten zijn zeer vruchtbare gerechtelijke arbeid wijdde hij de artistieke belangstelling die hij koesterde aan de kunst en bracht hij graag zijn vrije tijd door, in de natuur op zijn buitenverblijf bij de Schelde, te Appels.

Zijn lange verdienstelijke loopbaan bracht hem hoge onderscheidingen: hij was Groot-Officier in de Kroonorde, Commandeur in de Leopoldsorde en werd buiten de Herinneringsmedaille van het Eeuwfeest nog verveerd met het Burgerlijk Kruis 1ste Klasse.

Voor de ouderen een vriend en raadsman, voor de jongeren een ideaal dat tot navolgen aanspoort, was hij in zijn bescheidenheid een humanistische figuur die iedereen eerbied afdwong.

Zijn op rust gaan was een verlies voor dit Hof; zijn voor altijd heengaan was een verlies voor de gemeenschap.

De heer *Maurice De Jaegere*, advocaat en stafhouder te Kortrijk, overleed op 21 september 1957.

In 1919 verwierf hij het diploma van doctor in de rechten aan de Leuvense Universiteit. Hij werd ingeschreven bij de Balie te Kortrijk in 1922. Elf jaar later werd hij tot stafhouder verkozen en in 1948 als dusdanig herkozen.

Als nauwgezet en ernstig advocaat was hij alom gekend om zijn werkkraft en zijn rechtschapenheid. Hij werd achtereenvolgens gemeenteraadslid, schepen en volksvertegenwoordiger.

Hij was houder van het ridderschap in de Leopoldsorde en van talrijke militaire erekenen.

Op 21 oktober 1957, zag eens te meer de rechterlijke orde zich een van haar vooraanstaande oud-magistraten ontvallen, door het heengaan van de heer Ere-Advocaat-generaal *Auguste Lesaffre*.

Geboren op 22 mei 1876, promoveerde hij tot doctor in de rechten in het jaar 1900. Na een stage bij Mr Bossaerts te Ieper en bij Mr Andries te Veurne, aanvaardde hij in 1902 het ambt van pleitbezorger bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Veurne. In de eerste maanden van de oorlog 1914-18, werd hij tot substituut van de Procureur des Konings te Veurne benoemd.

Reeds in dit ambt onderscheidde hij zich inderdaad door zijn rijpheid van geest, zijn werklust en zijn rechtzinnigheid — eigenschappen die zo nauw verbonden zijn aan de uitoefening van het ambt van het Openbaar Ministerie.

Op 26 augustus 1919 benoemd tot substituut van de Procureur des Konings te Gent, en in het jaar 1920 tot substituut Procureur-generaal, bekwam de heer Lesaffre, in het jaar 1935, de effectieve benoeming tot Advocaat-generaal.

Gedurende zijn gehele loopbaan stelde de heer Ere-Advocaat-generaal Lesaffre een voorbeeld van waardige uitoefening van het Openbaar Ministerie.

Bij de zittingen van het Assisenhof lieten zijn indrukwekkende verschijning en zijn welsprekendheid niet na, bij zijn gehoor eerbied af te dwingen.

Steeds was hij mens onder de mensen en nooit heeft zijn algehele onpartijdigheid hem enig vooroordeel toegelaten.

In 1941, na een vruchtbare en schone carrière van 41 jaar in dienst van het recht en van de gemeenschap, werd de heer Lesaffre, getroffen door het oorlogsgeweld dat hem tot in de ziel wondde, en door de eisen van de vijand, onmededogend verwijderd.

Hij behoorde tot de beste magistraten die de traditie van de Belgische rechterlijke macht ons heeft geschonken.

* * *

Meester *Oscar Tytgat*, geboren te Tielt op 2 november 1873, overleed te Gent op 8 november 1957.

Hij promoveerde tot doctor in de rechten in 1897, werd ingeschreven op de tabel der Orde in 1900 en verkozen tot lid van de Raad der Orde vanaf 1923; hij was stafhouder van 1940 tot 1942 en van 13 april 1946 tot 15 september 1946.

Meester Tygat was een flinke advocaat, begaafd met uitzonderlijke hoedanigheden. Zijn helderheid van geest was opvallend; de beknoptheid van zijn uiteenzettingen en de dialectiek van zijn redenering onderstreepten de waarde van zijn korte pleidooien.

Hij stond hoog aangeschreven om zijn uitgebreide juridische kennis, vooral van het handels- en het burgerlijk recht.

Op 23 november 1957 overleed te Gent Meester *Victor Vermast*, op de leeftijd van 69 jaar, na 45 jaar praktijk aan de balie.

Als advocaat was Meester Vermast een zeer geduchte tegenstrever; door de natuur bedacht met een intense vitaliteit, was hij bezield met een hardnekkige strijdvaardigheid. Talrijke stagisten werden door hem tot volwaardige advocaten opgeleid.

Enkele jaren was hij plaatsvervangend vrederechter in het derde kanton te Gent en sedert 1929 provinciaal raadslid van Oost-Vlaanderen.

De heer *Gaston Leroux*, vrederechter emeritus van het kanton Eeklo, overleed op 10 december 1957 in de leeftijd van 97 jaar. Hij was achtereenvolgens plaatsvervangend vrederechter in het eerste kanton Ieper in 1890, vrederechter te Kaprijke in 1893, vrederechter te Eeklo in 1894. Hij werd op 23 augustus 1930 tot het emeritaat toegelaten.

Man van onkreukbare eerlijkheid en van belangloze dienstvaardigheid, was hij de rechter die, zonder omhaal, natuurlijk en eenvoudig, de rechtvaardigheid beoefende.

Hij was tevens minzaam en goed.

Op 4 januari 1958, op de leeftijd van 91 jaar, overleed te Gent de heer *August Bevernaege*. Hij verwierf het diploma van doctor in de rechten in 1889; hij werd opeenvolgend benoemd tot vrederechter van het kanton Aalst in 1919 en tot vrederechter van het tweede kanton Gent in 1924. Het emeritaat trof hem op 8 februari 1932.

De heer Bevernaege spaarde zich tijd noch moeite om partijen te verzoenen. In zijn streven was hij enkel bekommerd om aan iedereen toe te kennen wat hem naar recht en billijkheid toekwam. Eenvoudig in zijn omgang stond hij steeds sceptisch tegenover alle uiterlijk praalvertoon.

Meester *Fernand Tollenaere* overleed te Sint-Amandsberg op 6 januari 1958, op de leeftijd van 87 jaar.

Hij werd ingeschreven op de tabel van de orde der advocaten bij het Hof van Beroep op 11 oktober 1899. Hij was bescheiden en eenvoudig en genoot de genegenheid van al zijn confraters.

In de nacht 19 op 20 februari 1958 werd de Brugse balie getroffen door het schielijk overlijden van haar fungerende stafhouder, Mr *Victor Sabbe*.

Geboren te Brugge in juni 1906, volbracht Mr Sabbe zijn middelbare studiën in deze stad en behaalde het diploma van doctor in de rechten in 1929 aan de Universiteit te Gent. Hij werd op de balie te Brugge ingeschreven en 18 jaar later, in 1955, tot stafhouder verkozen na gedurende vele jaren lid te zijn geweest van de tuchtraad der orde.

De heer Sabbe was een minzame en zeer sympathieke figuur. Met een bewonderenswaardig talent en met hartstocht behartigde hij de belangen van zijn cliënten. Hij was steeds ten dienste van iedereen. Bovendien zijn zware beslommingen als advocaat nam hij ook op intensieve wijze deel aan het politiek leven. Zijn steeds volgehouden en onverdroten ijver was de oorzaak van zijn vervroegd overlijden.

De heer advocaat *Arthur Vandemale*, overleed te Oostende op 24 februari 1958 in de leeftijd van 87 jaar. Hij verwierf het diploma van doctor in de rechten in 1894, werd op de tabel van de advocatenorde ingeschreven in 1897 en benoemd in 1912 tot plaatsvervangend vrederechter te Oostende. Uit dit ambt nam hij ontslag in 1946. Hij was een geachte en voorname figuur, gekend om zijn fijne opvoeding en

zijn hoge opvatting van het beroep. Steeds actief en dynamisch stond hij uit zuivere beroeps liefde tot in de laatste jaren van zijn leven nog onvermoeid in de bres.

De heer *Eduard Maertens*, die op 25 februari 1958 overleed, was referendaris bij de Rechtbank van Koophandel te Brugge, waar hij vroeger ingeschreven was bij de balie, en waar hij vóór 1914 plaatsvervangend vrederechter was. Hij werd in 1914 tot referendaris benoemd. De heer Maertens was tevens erevoorzitter van het Arbeidsgerecht van Beroep en commandeur in de Kroonorde. Hij genoot de algemene waardering en werd door iedereen geacht.

De heer *Joseph Ghijselen*, vrederechter van het kanton Aalst, overleed aldaar op 4 maart 1958.

Op 22-jarige leeftijd verwierf hij het diploma van doctor in de rechten en werd in 1928 bij de balie te Dendermonde ingeschreven, waar hij door zijn ernstig maar toch joviaal karakter en de zorg die hij aan zijn zaken besteedde, zowel het vertrouwen van de magistratuur als van zijn confraters en van zijn cliënten wist te verwerven.

Reeds in 1938 was hij lid van de Raad der Orde. Weldra werd hij in 1939 tot plaatsvervangend vrederechter te Aalst benoemd, en daarna tot vrederechter aangesteld. Hier kon hij de volle maat geven van zijn goedaardig gemoed, van zijn zin voor verzoening, van zijn diep begrip van sociale en familiale toestanden, dit alles gepaard aan klaar doorzicht en levensoptimisme.

De heer Ghijselen was ridder in de Leopoldsorde en in de Kroonorde; hij was tevens vereerd met de gouden medaille der orde van Leopold II en van de Herinneringsmedaille 1940-1945 met gekruiste sabels.

De heer *Oscar Boudolf* werd te Gistel geboren op 19 mei 1906. Hij studeerde aan de Universiteit te Leuven waar hij het diploma van doctor in de rechten behaalde op 26 november 1932. Hij begon zijn stage als advocaat bij de balie te Brugge in 1933. Drie jaar later werd hij plaatsvervangend vrederechter te Oostende.

Hij genoot de achting van zijn confraters en het vertrouwen van de rechtbank. Hij was scherp in zijn woord en wist de belangen van zijn cliënten, met ijver en schrandereheid te verdedigen. Hij was onderlegd en behendig en offerde zijn hele leven op aan zijn beroep.

Op 2 april van dit jaar overleed hij schielijk te Oostende.

* * *

Uit naam van de Koning vorder ik dat het Uw Hof behage, zijn werkzaamheden te hervatten.

(1) Deze dualiteit in de functie blijkt nog steeds uit de recente wet van 2 december 1957, betreffende het statuut van de rijkswacht (staatsblad van 12 december 1957).

(2) De vervanging van de burgemeester in de uitoefening van zijn gerechtelijke functie is onderworpen aan verschillende regels. Als officier van gerechtelijke politie wordt hij automatisch vervangen volgens art. 107 der gemeentewet van 30 maart 1836, door de schepenen die de eerste is in de orde der benoemingen, «tenzij hij een andere schepenen zou afgevaardigd hebben». Als officier van het openbaar ministerie, wordt hij vervangen overeenkomstig art. 153 der wet van 18 juni 1869 door een schepenen van zijn keuze die hij moet afvaardigen, doch art. 1 van het koninklijk besluit van 10 december 1888, maakt deze delegatie ondergeschikt aan de koninklijke goedkeuring.

(3) Dl. II, n° 1447, p. 13.

(4) Naar luid van art. 2 der gemeentewet van 3 maart 1836, gewijzigd bij art. 9 der wet van 30 september 1887, wordt de burgemeester benoemd door de koning doch, behoudens uitzondering, onder de leden van de gemeenteraad. Dezelfde bepaling voorziet dat de schepenen worden verkozen.

(5) Het zijn de kantons Kaprijke, Nazareth, Nevele, Oosterzele (arr. Gent), Herzele, St-Maria-Horebeke (arr. Oude-naarde), Gistel, Ruiselede (arr. Brugge), Moorsele (arr. Kortrijk), Passendale, Hoogdele, Mesen (arr. Ieper), Roesbrugge-Haringe (arr. Veurne).

(6) Cf. Parlementaire handelingen, Senaat 1954-55, pp. 1105 e.v.

(7) Cf. Parlementaire handelingen, Senaat 1954-55, zitting van 30 maart 1955, p. 1106, 1e kol., 13e al. Zie de verklaring van de h. Lilar, minister van justitie, p. 1107; 2e kol., 5e al.

(8) Parlementaire handelingen Senaat 1954-55, zitting van 30 maart 1955, p. 1105, kol. 1, de 3 laatste alinea's.

(9) Brief van de Gouverneur van West-Vlaanderen n° 809/S, sectie B, 1e onderdirectie, 1e directie, van 25 januari 1957.

(10) Faustin-Hélie (zie hiervoor, nota 3, dl. II, n° 1447) heeft niet nagelaten deze reden tot onthouding in het licht te stellen. Zij is meer bepaald voorgekomen in de zaak Carola H. ten laste van burgemeester D. van de gemeente S. en in de zaak van de inbreuk op de wet op de radiotaks ten laste van burgemeester V. der gemeente Z. die, daar hij onbevoegd was om te treden, de politiecommissaris ontbood en hem, om electorale redenen, formeel verbod deze misdrijven te constateren!

(11) Dit komt voor in de gevallen waarin de burgemeester beschuldigd wordt van passieve corruptie of van inbreuk op art. 4 en 5 van de besluitwet van 14 november 1939, om als caféhouder dronkenmakende dranken te hebben geschonken aan kennelijk dronken personen of personen minder dan 16 jaar oud. Ik kan moeilijk stilzwijgend voorbijgaan, aan het geval van burgemeester d'H. van de gemeente M. die aan de veldwachter verbod, verslag of proces verbaal op te maken in verband met de «diefstal»(?) van voor het gebruik ongeschikt vlees, dat voortkwam van een rund dat hem toebehoorde en dat, wegens ziekte, was geslacht op zijn hoeve! Het onderzoek heeft aan het licht gebracht dat het ongeschikt vlees door de zoon van de burgemeester verdeeld was onder de leden van zijn familie. Er is tenslotte het geval van de burgemeester der gemeente W., zelf doctor in de rechten en lid van de raad van beheer der plaatselijke brouwerij, die een gemeentereglement uitlokt dat de sluiting der herbergen beveelt op een bepaald uur van de nacht en die, om redenen die men kan gissen..., de veldwachter der gemeente ertoe aanmaant de grootste toegevendheid in acht te nemen, derwijze dat geen enkel misdrijf zou geconstateerd worden.

(12) Zie nl. de mercuriale van Procureur-generaal J. Servais, uitgesproken op 11 oktober 1897 (Brussel: Larcier 1897, Belg. Jud. 1897, kol. 1137 tot 1148) en de mercuriale van Procureur-generaal Hayoit de Termicourt, uitgesproken op 15 september 1936, Revue de Dr. pén. 1936, biz. 961-1011 en meer bepaald biz. 1002.

(13) Cf. Servais, «De l'institution de substituts cantonaux du proc. du Roi», Brussel Larcier 1897, p. 14 - Belg. Jud. 1897, kol. 1141.

(14) Verslag van de h. Dupont in verband met de wet van 18 juni 1869. Parlementaire handelingen Kamer, 1867-68, p. 335. J. Servais, Belg. Jud. 1897, kol. 1141-42.

(15) De wijzigingen van art. 138 van het Wetboek van Strafvordering die systematisch de bevoegdheid der politierechters hebben uitgebreid tot wanbedrijven, en de bijzondere wetten die dezelfde arfwijking op de oude bevoegdheidsprincipes hebben bevestigd, zijn over het algemeen van recente datum (1935-36 e.v.).

(16) Cf. artt. 166-168 niet Wetboek van Strafvordering.

(17) Zie de werken geciteerd in noten 3, 10, 12 en 13 hiervoor.

(18) De meest recente wettelijke beschikking van deze aard is art. 10, al. 4 der wet van 24 december 1957 op de radio- en televisietaksen (Staatsblad van 29 december 1957).

(19) Laten wij ter illustratie aanhalen dat, op het ogenblik dat wij ons ambt in het rechtsgebied van het Hof van Beroep van Gent aanvaardden, de burgemeester van O. de hele procedure der openbare actie (behalve de zitting) aan zijn echtgenote overliet, en deze van K. aan de wasvrouw van het dorp.

(20) De uitvoering der wetten en politiereglementen, waarmee de burgemeester belast is door art. 90, 12e (gewijzigd bij art. 18 der wet van 30 december 1887) is geen functie van gerechtelijke politie, maar wel een functie van administratieve politie zoals later zal uiteengezet worden. De macht tot het opstellen van politiereglementen en -verordeningen, die hem door art. 94 van dezelfde wet wordt toegekend, is een wetgevende macht (sensu lato) die de burgemeester er kan toe brengen de inbreuken op zijn eigen reglementering te constateren en te vervolgen. Het lijkt ons wenselijk dat de burgemeester in dit geval de nodige maatregelen zou treffen om de gerechtelijke politie en de openbare actie te doen uitoefenen door andere officieren dan hijzelf.

(21) Art. 3, 2e van titel XI van dit decreet. Cf. Rondschrijven van de minister van binnenlandse zaken van 9 juni 1936.

(22) De code van 3 brumaire jaar IV is een schakel tussen de wetgeving van het Ancien Régime en het Napoleonische recht. Hij heeft in de geciteerde tekst de allusie bewaard aan het noodzakelijk ineenlopen van de twee polities, die verdwenen is in art. 8 van het Wetboek van Strafvordering; dit verklaart nochtans het voortbestaan van de gerechtelijke attributies der gemeentelijke korpsen, in het keizerlijk wetboek.

(23) Art. 3, titel XI, n°s 2 en 3 in het bijzonder.

(24) Cf. de verklaring van de koning van 25 februari 1731.

(25) Faustin-Hélie - Instruction criminelle, dl. II, n° 1438.

(26) Instructie van 29 september 1791, cf. Faustin-Hélie, ibidem.

(27) Uiteenzetting der beweegredenen van de wet van 7 pluviöse jaar IX.

(28) Het oude artikel 10 van het W.S.V. liet de prefecten toe zelf de daden voorzien bij art. 8 te stellen, of er de officieren van gerechtelijke politie voor op te vorderen.

(29) Faustin-Hélie, Instr. Crim., dl. II, n° 1447.

(30) Treilhard-Loché, uitg. van Brussel XIII, p. 399, Faustin-Hélie, Instr. Crim., dl. II, 1429.

(31) Cf. Dembour, J., Les pouvoirs de la police administrative, Brussel, 1956, n° 4, vooral p. 12.

(32) De procureur-generaal is de officier van gerechtelijke politie in de gevallen voorzien bij art. 479 tot 484 van het W.S.V.; de principes van zijn actie verschillen in een zekere mate (namelijk wat betreft de afvaardiging en het toezicht) van de algemene regels die hier worden besproken.

(33) Cf. Faustin-Hélie, Instr. Crim., dl. II, p. 2, n° 1430.

(34) Faustin-Hélie, ibidem, nota 33; cf. eveneens: Rousseau D., Les limites de la police judiciaire dans la procédure répressive, Revue de Droit belge, 1906-1910, p. 137 en vooral p. 140.

(35) Treilhard, Uiteenzetting der beweegredenen van het Wetboek van Strafvordering.

(36) Faustin-Hélie, Instr. Crim., dl. II, n° 1456.

(37) Cf. hierboven n° 19 en de verwijzing in nota (34).

(38) Merken wij in het voorbijgaan op, dat een officier van gerechtelijke politie zich niet zou kunnen verschuilen achter de verplichting van het beroepsgeheim — zelfs een geheim dat verbonden is aan administratieve functies — om zich ervan te onthouden proces-verbaal op te stellen, over inbreuken waarvan hij kennis heeft.

(39) Faustin-Hélie, Instr. Crim., dl. II, n° 1456.

(40) Cf. de ordonnances van Orléans van 1560 en van Blois van 1570, aangehaald door Faustin-Hélie, Instr. Crim., dl. II, n° 1436.

(41) Faustin-Hélie - Instr. Crim., dl. II, n° 1438.

(42) Cf. hierboven de verwijzingen van nota's (33) tot (41).

(43) Cf. de aanhaling door Faustin-Hélie, Instr. Crim., dl. II, n° 1438, p. 8, tweede kol.

(44) De overhaaste tussenkomsten in verband met oplichting, maken de vervolging dikwijls onmogelijk, daar de poging tot oplichting niet strafbaar is (art. 496, SWB.).

(45) Cf. art. 45 der wet van 20 april 1810.

(46) Algemene instructie van de Franse Nationale Vergadering van 19 september 1791.

(47) Cf. art. 27 W.S.V.

(48) Men kan in dit opzicht nuttig onze publicatie raadplegen, verschenen in de vergelijkende studie van de respectieve positie en taak van het openbaar ministerie in Nederland en in België: H. Bekaert, Praeadvies over «Positie en taak van het openbaar ministerie in België», Zwolle, Tjeenk-Willink, 1958; in het bijzonder pp. 11 en 18.

(49) Het is de tekst van art. 1 van het K.B. van 19 aug. 1819 betreffende de uitoefening van de gerechtelijke politie door de gemeentelijke overheden.

(50) Het principe dat wij hier verdedigen, lijkt wel te zijn aangenomen en bevestigd voor de staatsorganen, door het arrest van het Hof van Cassatie van 11 februari 1919, Pas. 1919-1-9. Men ziet geen reden om deze leer voor de provinciale en gemeentelijke organen af te wijzen.

(51) Fr. Cass., 14 november 1867 - Sirey 1868-1-240.

(52) Williquet, La loi communale, n° 1171; Orban, Droit administratif, n° 89; Braas, Proc. pénale, 3e uitg., p. 270, nota 1.

(53) Cf. Rép. Prat. Dr. belge — V° Procédure pénale — In n° 66 weigert de auteur de orde der benoeming toe te passen op de schepenen maar in n° 67 neemt hij ze aan voor de gemeenteraadsleden!

(54) Rép. Prat. du Dr. belge, ibidem, n° 68.

(55) Cf. in dezelfde zin: Rép. prat. Dr. belge, V° Procédure pénale, n° 69 en Pand. belges, V° Police judiciaire, contra Braas, Proc. Pénale, dl. I, 3e uitg., p. 270, nota 4; het Rép. prat. Dr. belge i.v. Police judiciaire, n° 10 drukt een opinie uit die verschilt van deze van de auteur van V° Procédure pénale; het meent dat de burgemeester een gemeenteraadslid tot de functies van gerechtelijke politie kan afvaardigen.

(56) Braas, Proc. pénale, dl. I, 3e uitg., p. 270, nota 4. Het is niet zonder belang de situatie in Frankrijk na te gaan en de opwerpingen die zij aan Garraud ingeeft, Instruction Criminelle, dl. II, n° 714, p. 587, III.

(57) Repert. prat. Dr. belge, V° Police judiciaire, n° 9.

(58) Men kan zich afvragen of de officier van het openbaar ministerie bij de politierechtbank geen functie van de rechterlijke orde uitoefent, niettegenstaande de omstandigheid dat art. 479 van het W.S.V. hem geen voorrecht van rechtsmacht toekent voor de inbreuken gepleegd buiten de uitoefening van zijn ambt. (Cf. Descamps, Ministère public, n° 471).

(59) cf. Treilhard, Exposé des motifs du code, aangehaald bij Faustin-Hélie, Instr. crim., dl. II, n° 1469; Loché, XIII, 339, uitg. Brussel. Zie ook art. 1 van het K.B. van 19 augustus 1819.

(60) Art. 1 der wet van 17 april 1878, bevattende de voorafgaande titel van het wetboek van rechtspleging in strafzaken. Rép. prat. dr. belge, V° Police judiciaire, n° 1; cf. eveneens Rousseau D., Des limites de l'œuvre de la police judiciaire, Revue de Droit belge, 1906-10, p. 140.

(61) Garraud - Instr. Crim., 1909, dl. II, n° 711, p. 580; zie ook n° 678, p. 533.

(62) cf. Rousseau D. - ibidem.

(63) Art. 5 der wet van 21-29 september 1791.

(64) Faustin-Hélie, Instr. crim. dl. II, n° 1464 tot 1467.

(65) Garraud - Instr. crim., 1909, dl. II, n° 678, p. 533.

(66) Rousseau D., Limites de l'œuvre de la police judiciaire, Rev. dr. belge, 1906-10, p. 137 en volgende. Garraud, Instr. crim., dl. II, n° 678, p. 533.

(67) *Faustin-Hélie*, Instr. Crim., dl. II, n° 1429 in fine en 1430.

(68) *ibidem*, dl. II, n° 1459 in fine.

(69) *Faustin-Hélie*, *ibidem*, dl. II, n° 1460, p. 23.

(70) *Faustin-Hélie*, *ibidem*, cf. nota 3, p. 23.

(71) cf. *Mangin*, De l'instruction écrite, n° 237; *Garraud*, Instr. crim. dl. II, n° 678, p. 534; *R. Vouin*, Droit criminel, 1949, n° 401 en volg.; *Vouin en Léauté*, Droit pénal et criminologie, 1956, p. 400; *Braas*, *Proc. Pénale*, 1950, dl. I, p. 286 e.v., enz....

(72) Wet van 20 april 1874. Het wanbedrijf of de misdaad moet van zulke aard zijn dat het een correctionele opsluiting van ten minste drie maand of een zwaardere straf medebrengt. Zo de straf door de wet voorzien 15 jaar dwangarbeid of meer bedraagt, is de voorlopige hechtenis van ambtswege. Er valt op te merken dat, zo de vermoedelijke dader geen woonplaats in België heeft, het gepast is hem te vatten en aan het parket over te leveren.

(73) Brussel, 24 juli 1858, Pas. 1858-II-303.

(74) De administratieve hechtenis wordt geregeld door art. 105 en 106 der gemeentewet, 8 tot 11, 10 vendémiaire jaar IV, 8 van het besluit van 2 germinal jaar IV, 14 van het besluit van 30 januari 1815 en door het besluit van 9 oktober 1816. Cf. *Jean Servais*, nota in de Revue de Droit belge, 1891-95 p. 528.

(75) Cass. 9 dec. 1895, Pas. 1896-I-40. Het is om bezuinigingsredenen dat de minister van justitie er toe besloot in een rondschrijven van 21 maart 1849 voor te schrijven een beroep te doen op de politieofficiëren en de rijkswachters. Cf. corr. Brussel, 4 februari 1920; Rev. dr. pén. 1920, p. 215 en 216.

(76) Cf. art. 10, titel III, hfdst. V der grondwet van 3 september 1891: « Geen mens mag aangehouden worden dan om voor de politieofficier geleid te worden en niemand mag onder arrest geplaatst worden of vastgehouden, dan krachtens een mandaat der officieren van politie... enz... » cf. Cass., 21 oktober 1901, Pas. 1902-I-13; Cass. 22 januari 1934, Pas. 1934-I-142.

(77) *Maréchal A.*, Manuel pratique de la détention préventive, n° 38, Les Nouvelles. *Bekaert H.*, Praeadvies over de voorlopige hechtenis, Zwolle, Tjeenk-Willink, p. 6.

(78) *Garraud*, Instr. crim., dl. II, 1909, n° 730, nota 2, p. 607 en de verwijzingen naar rechtsleer en rechtspraak: Cass., 9 januari 1904 - Dalloz, 1906-I-626, Siret, 1904-I-256, geannoteerd in de twee verzamelingen.

(79) *Garraud*, *ibidem*, n° 730, al. 2. Correctionele Rechth. Kortrijk, 16 maart 1955, R.W. 1954-55, kol. 1862.

(80) Cf. namelijk, Luik, 11 juli 1860, Pas. 1861-II-219; Brussel, 7 nov. 1864, Pas. 1865-II-359; Cass. 7 oktober 1864, Pas. 1864-I-432; Brussel, 29 juli 1865, Pas. 1866-II-77; Luxemburg, 24 juni 1903, Pas. 1907-IV-41, enz....

(81) Aangehaald boven het arrest van het Hof van Parijs dat deze beslissing hervormde; Dalloz, Pas. 1872-II-118.

(82) Luik, 11 juli 1860; Pas. 1861-II-219; Brussel, 29 juli 1865, Pas. 1866-II-77.

(83) Cass., 7 oktober 1864; Pas. 1864-I-432; Luik, 25 maart 1897, Pas. 1897-II-219.

(84) Cass. 19 juli 1897; Pas. 1897-I-265 e.v.

(85) Luxemburg, 24 juni 1903; Pas. 1907-IV-41.

(86) Cass. 19 juli 1897, Pas. 1897-I-265; Luik, 28 november 1900, Pas. 1901-II-94: « Het volstaat niet dat de misdrijven gepleegd door een burgemeester zouden plaats gegrepen hebben op het grondgebied van de gemeente, opdat ze zouden moeten beschouwd worden als gesteld in de uitoefening van zijn functie van officier van gerechtelijke politie ». Parijs, 27 april 1872; Dalloz, 1872-II-118: « Een burgemeester is in de uitoefening van zijn functies wegens de aard van het feit (?), maar niet wegens de plaats in dewelke dit feit gepleegd wordt. » Cf. *Constant* - Crimes commis par les juges, Nouvelles 1949, n° 119.

(87) *Destevhe*, Le privilège de la juridiction, Rev. Dr. pén. 1938, p. 1025 en 1031.

(88) *Destevhe*, *ibidem*: « Het behoort dus aan de rechtbanken in feite te beslissen in ieder geval »; Cass., 19 juli 1897, Pas. 1897-I-p. 265 tot 267. Het hof oordeelt dat het gaat om een « feitelijke vermoeden », dat de wet aan de wijsheid van de rechter overlaat ».

(89) *Constant J.*, Crimes commis par les juges, Nouvelles 1949, n° 122 en aangehaalde referenties: Cass. 19 februari 1883, Pas. 1883-I-40; Cass. 21 oktober 1895, Pas. 1895-I-298.

(90) *Constant* - Crimes commis par les juges - Nouvelles 1949, n° 106.

(91) *Besançon*, 2 augustus 1893, Dalloz, 1894-II-560.

(92) Luik, 28 november 1900, Pas. 1901-II-94; *Constant*, Crimes commis par les juges, Nouvelles 1949, n° 111 en verwijzingen; *Garraud*, IV, n° 1512; *Faustin-Hélie* en *Depeiges*, Instr. crim., n° 1078.

(93) Zie de rechtspraak in tegengestelde zin, geciteerd in de nota 1 en 2 bij het arrest van het Hof te Besançon van 16 november 1869, Dalloz, 1870-II-182. Enkele maanden tevoren had het Hof van Metz een arrest uitgesproken in tegenspraak met de opvatting die hierboven wordt gegeven. Cf. Metz, 14 april 1869 na het arrest van Besançon.

(94) Pas. 1901-I-98.

(95) Pas. 1864-II-185.

(96) *Constant*, Crimes commis par les juges, Nouvelles, 1949, n° 110, 2e al. Cf. eveneens Huy, 18 februari 1928, Jurisprudence de Liège, 1928, p. 93, waar de nieuwe rechtspraak precies bijgetreden wordt.

(97) Ter vergelijking met de toestand der magistraten, zal men met belangstelling kennis nemen van een vonnis van de rechtbank van Huy van 6 mei 1914, Jurisprudence de Liège, 1913-14, p. 243.

(98) Contra-Luik, 27 mei 1863, Pas. 1867-II-63. Toch heeft een arrest van het Hof van Beroep te Gent van 5 augustus 1864 zich uitgesproken in dezelfde zin als wij, in verband met een zaak waarin drie personen als mededaders de inbreuk hadden gepleegd. Het werd verbroken door het arrest van het Hof van Cassatie van 7 oktober 1864. Doch sindsdien, in zijn arrest van 7 januari 1901. (Zie noot 94), is het Hof van Cassatie op deze rechtspraak teruggekomen. Zie de tekst van het arrest van Gent van 5 augustus 1864, vóór het arrest in Cassatie, Pas. 1864-I-432 e.v.

(99) Cass. 9 dec. 1895 - Pas. 1896-I-40.

(100) Corr. Brussel - 18 februari 1920, Revue Dr. pén. 1920, p. 215-216.

(101) *Constant*, Crimes commis par les juges, Nouvelles 1949, n° 116; Cass. fr. 25 juni 1909, Bull. criminel, n° 324.

(102) *Constant*, *ibidem*, n° 117 en 118. De aangehaalde referenties zijn toepasselijk door analogie. Cf. n° 132, Brussel 18 juli 1843, Pas. 1845-II-226.

(103) Toulouse, 29 juni 1892 - Dalloz 1893-II-41, nota 2. *Constant*, *ibidem*, n° 127.

(104) *Constant*, *ibidem*, n° 128. Cass. fr., 19 maart 1885.

(105) Cf. de n° 11 tot 14 hierboven.

(106) Brussel, 2 april 1873, Pas. 1873-II-229, Belg. jud. 1873-518.

(107) Brussel, 12 nov. 1890 - Pand. périod. 1891, n° 89; Pand. Belges, Ressort mat. crim. n° 363; Langres, 26 maart 1885, Dall. Pér. 1886-III-15.

(108) Cf. noot (99) en (100) hierboven; daarenboven: *Constant*, Crimes commis par les juges, Nouvelles, 1949, n° 139 en verwijzingen.

(109) Caen, 27 jan. 1875, Sirey-1875-II-46; Cass. fr. 8 febr. 1881, Bull. crim. n° 98; *Faustin-Hélie* en *Depeiges*, Instr. crim. n° 1078, p. 933.

(110) Cass. 7 jan. 1901, Pas. 1901-I-98; Luik 28 nov. 1900, Pas. 1901-II-94 en de noot.

(111) Luik 27 jan. 1913 - Jur. de Liège 1913, p. 108, en de nota.

(112) Cass. fr. 14 juli 1865, Dalloz pér. 1868-5-235, Dall. rép. prat. v° Mise en jugement, n° 41.

(113) Luik, 16 juni 1938, Pas. 1939-II-28. Men kan nuttig raadplegen: *Constant*, Crimes commis par les juges, Nouvelles 1949, n° 125 tot 146, in verband met al de hier aangehaalde gevallen. Zie per analogie ook n° 147 tot 155 van hetzelfde werk.

(114) Corr. Luik, 24 oktober 1891, Pas. 1892-III-26.

(115) *Constant*, Crimes commis par les juges, Nouvelles 1949, n° 146 en verwijzingen.

(116) Cass. fr., 1 augustus 1850, Dall. pér., 1850-I-236.

(117) Cass. fr., 9 februari 1872, D.P. 1872-I-202.

(118) cf. *Faustin-Hélie*, Instr. crim. dl. II, n° 1993 tot 2001. De traditie der ordonnances van 1498, 1539 en 1670 en der wetten van 16 september 1791, 3 brumaire jaar IV (wetboek) en 7 pluviôse jaar IX, is hernomen door het wetboek van strafvordering. cf. *Bekaert H.*, De Geheimhouding van het Onderzoek, Rechtsk. Wb., 1950-51, p. 81. cf. Cass. 12 juni 1913, Pas. 1913-I-322 tot 326.

(119) *Garçon*, Code pénal annoté, art. 378, n° 215-216; Cass. fr. 9 juli 1886, Sir. 1886-I-48; *Correct. Seine*, 25 maart 1896, Dall. pér. 1896-II-391; *Van Lennep*, Beroepsgeheim, Rechtsk. tijdschrift, 1949, 436; Rondschrijven van de Minister van Justitie H/S.D.S. van 24 juli 1953.

(120) *Braas*, Procédure Pénale, 3e uitg., I, n° 391, p. 318; *Simon J.*, Strafvordering, 1948-I-n° 393, p. 213; Cass. 12 juni 1913, aangehaald nota (118). Men zal nuttig kennis nemen van het rondschrijven van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, gouverneur van Westvlaanderen, dd. 19 maart 1949, verschenen in het bestuursmemoriaal onder n° 70, Bulletin n° 12 van 25 maart 1949, p. 135.

(121) Cass. 22 maart 1926, Pas. 1926-I-312.

(122) De richtbaarmaking van ambtsgeheimen, geeft slechts aanleiding tot tuchtstraffen. Zie de instructies van de minister van binnenlandse zaken van 1 augustus 1921 en 9 maart 1932 evenals zijn rondschrijven n° 2808 van 9 april 1936. *Van Lennep R.*, De Geheimhouding, 1950, pp. 136 e.v. *Perraud-Charmantier*, Le secret professionnel, Parijs, 1926, p. 284.

(123) Rondschrijven van de Minister van Justitie H/S.D.S. van 24 juli 1953.

(124) Cf. genoemde circulaire van 24 juli 1953.

(125) Cf. de instructies die op 12 juli 1926 werden gegeven door de h. L. Cornil, procureur des konings te Brussel en door de drie procureurs-generaal van het rijk in 1939.

(126) Parlementaire vraag van M. Tahon, lid van de kamer van volksvertegenwoordigers, n° 36 van 13 maart 1957. Bulletin van vragen en antwoorden, 18 juni 1957, n° 30, p. 1076.

(127) Zie de tekst van de circulaire van de procureur des konings te Brussel, van 12 juli 1926; *Braas*, Proc. pén., dl. I, n° 391.

(128) Cf. de circulaire van de minister van binnenlandse zaken van 1 augustus 1921; 9 maart 1932 en 9 april 1936, ingegeven door de handelingen van talrijke agentschappen uit de hoofdstad: M., La G., A.M., Comptoir T.E., Comptoir M.M.; C.B., D.Br. enz....

(129) Cf. de parlementaire vraag van senator Sironval, n° 50 van 20 mei 1948, Bulletin n° 24 der zitting van 1947-48.

(130) Cf. de circulaire van de procureur-generaal bij het Hof van beroep te Gent: R. 202/48 van 30 november 1948, R. 35/49 van 18 maart 1949, R. 78/49 van 25 juni 1949 en in het bijzonder R. 20/56 van 16 maart 1956.

(131) *Bekaert H.* - Praeadvies over de positie van het openbaar ministerie, Zwolle, Tjeenk-Willink, 1958, p. 1.

(132) *Bekaert H.* - *ibidem*. Praeadvies, p. 16.

(133) *Bekaert H.* - *ibidem*. Praeadvies, p. 20.

(134) In de uitoefening van dit recht op minnelijke schikking zelf, zijn de burgemeesters slechts onderworpen aan de richtlijnen van de procureur des konings en aan het

toezicht van de procureur-generaal. (art. 168 wetboek van strafvordering, gewijzigd bij art. 4 K.B. van 10 jan. 1935. Cf. Versée, « Minnelijke Schikking », A.P.R. n° 32.

(135) *Hayoit de Termicourt* - Propos sur le ministère public, Rev. Dr. pén. 1936, p. 983-1000 e.v.; *Bekaert H.*, ibidem, Praeadvies, p. 17 en 19.

(136) Art. 2 der gemeentewet van 30 maart 1836, gewijzigd bij art. 9 der wet van 30 december 1887, laat de koning toe de burgemeester te benoemen buiten de gemeenteraad, maar van dit prerogatief van de uitvoerende macht wordt slechts zelden gebruik gemaakt.

(137) *Bekaert H.* - ibidem, Praeadvies... p. 13.

(138) *Ortolan* en *Ledeau*, Le ministère public en France, dl. I, p. 83.

(139) Rép. prat. dr. belge, V° Ministère public, n° 14. Cf. *Bekaert H.*, ibidem, praeadvies... p. 16.

(140) *Bekaert H.* - ibidem, Praeadvies... p. 20 en 21.

(141) *Schuermans*, Ministère public, Belg. jud. 1889, p. 294. *Descamps*, Fonctions du Ministère public, n° 9.

(142) Cass., 13 april 1896, Pas. 1896-I-161.

(143) De opsomming van art. 169 is beperkend (Constant, Droit pénal, 2e dl., boek I, n° 560) maar zij omvat de burgemeesters in de termen « de officieren of agenten van de administratieve of gerechtelijke politie ». De burgemeesters zijn geen dragers of agenten der openbare macht. (Constant, ibidem).

(144) De burgemeesters worden door deze bepalingen beschermd. (Constant, Droit pénal, 2e deel, boek I, n° 584).

(145) Cass., 19 juli 1897, Pas. 1897-I-265 en de besluiten van de advocaat-generaal Mélot. Eveneens: Cass., 29 juni

1931, Pas. 1931-I-204, Rev. Dr.Pén. 1931, p. 715. *Constant*, Crimes commis par les juges, Nouvelles, 1949, n° 3.

(146) *Constant*, ibidem, n° 105.

(147) Cass. 16 april 1912, Pas. 1912-I-66; Luik, 18 dec. 1916, Pas. 1918-II-41; *Braas*, Précis de procédure pénale, dl. II, 1951, p. 948, nota 1, n° 1194; ; in dezelfde zin: *Cass.*, 26 mei 1941, Pas. 1941-I-204, *Faustin-Hélie*, Instruction criminelle, dl. III, n° 4079, 4°.

(148) *Constant*, Crimes commis par les juges, Nouvelles 1949, n° 32.

(149) Voor de toepassing der maatregelen hierboven aangegeven, cf. de circulaire van de procureur-generaal te Gent over het voorrecht van rechtsmacht, dd. 13 april 1955, n° R. 22/55.

(150) *Constant*, Crimes commis par les juges, Nouvelles 1949, n° 82 tot 86.

(151) Voor alle toepassingsgevallen, zie *Constant*, Crimes commis par les juges, Les Nouvelles 1949, n° 33 tot 86.

(152) Cf. *Constant*, ibidem n° 86. Geen enkele overheid zou de procureur-generaal ertoe kunnen dwingen in dergelijk geval te vervolgen, daar het niet gaat om een misdrijf uit de bevoegdheid van de procureur des konings en derhalve art. 274 van het WSV. niet toepasselijk is. De wet heeft de actie van de procureur-generaal van om het even welke invloed willen vrijwaren, opdat hij slechts het hoger belang van de rechterlijke orde zou voor ogen hebben.

(153) Cf. *Dembour J.*, Pouvoirs de la police administrative générale des autorités locales, Brussel, 1956, p. 12 en 13 en de nota's met verwijzingen.

(154) *Garraud*, Instruction criminelle, dl. II, n° 759.

(155) *Garraud*, ibidem, dl. II, n° 757.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

7e Kamer. — 25 februari 1957.

Voorzitter: M. Huybrechts.

Raadsheer-verslaggever: M. Rutsaert.

Eerste Advocaat-generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Wegverkeer. — De wetgeving bevat nergens het algemeen principe dat « een op de weg rijdende fietser in geen geval voor een tegenligger een onvoorzienbare hindernis kan uitmaken ».

Het bestreden arrest steunt op de beweegreden, dat « een op de weg rijdende fietser in geen geval voor een tegenligger een onvoorzienbare hindernis kan uitmaken ».

Het arrest heeft door het stellen van dergelijk algemeen principe, in plaats van zich er toe te bepalen na te gaan of het slachtoffer in het onderhavige geval in feite ja dan neen een hindernis had uitgemaakt, die kon worden voorzien, de in het middel aangehaalde artt. 418 W.v.S., 26 van het verkeersreglement en 97 Grondwet, geschonden door er aldus een principe aan toe te voegen, dat zij niet bevatten.

Goossens L.

Gelet op het bestreden arrest op 6 november 1956 gewezen door het Hof van beroep te Luik;

Over het enig middel: schending van artikel 418 van het Strafwetboek, van artikel 26 van het koninklijk besluit van 8 april 1954 houdende het algemeen reglement op de politie van het verkeer, van artikel 97 van de Grondwet en van de artikelen 1319 - 1320 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest eiser veroordeelt omdat het aanneemt dat een op de weg rijdende fietser in geen geval voor een tegenligger een onvoorzienbare

hindernis kan uitmaken en aldus aan het verkeersreglement iets bijvoegt dat er niet in te vinden is, en, op eisers besluiten niet antwoordt waar deze liet gelden dat zijn medeverdachte, de fietser Pairoux, plots het rijwielpad verliet en de rijweg overstak en voor hem een onvoorzienbare hindernis uitmaakte:

Wat het eerste onderdeel van het middel betreft:

Overwegende dat het bestreden arrest de ten laste van aanlegger uitgesproken veroordeling op de beweegreden steunt « dat een op de weg rijdende fietser in geen geval voor een tegenligger een onvoorzienbare hindernis kan uitmaken;

Overwegende dat het bestreden arrest, bij het stellen van dergelijk algemeen principe, in plaats van zich er toe te beperken na te gaan of het slachtoffer in het onderhavige geval, in feite, ja dan neen een hindernis had uitgemaakt die kon voorzien worden, de in het middel aangehaalde artikelen geschonden heeft, door er aldus een principe aan toe te voegen, dat zij niet bevatten;

Overwegende dat, hoewel de voorziening slechts tegen het openbaar ministerie gericht werd, de verbreking van de beslissing over de publieke vordering, deze voor gevolg heeft van de niet definitieve beslissing over de tegen aanlegger door de burgerlijke partij Pairoux ingestelde burgerlijke vordering;

Om die redenen:

Verbreekt het bestreden arrest in zover het uitspraak gedaan heeft over de tegen aanlegger gerichte publieke en burgerlijke vorderingen;

Legt de kosten ten laste van de Staat;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 12 juni 1958.

Voorzitter : M. Vauthier.
Raadsheren : MM. Somerhausen en Coyette.
Auditeur : M. Ligoit.
Advocaat : Mr. C. Cambier.

1. **Dienst der Posterijen. — Bestelling van correspondentie op zondagen en wettelijke feestdagen. — K.B. van 26 december 1956. — Dienstregeling niet voorgelegd aan advies van de Syndicale Raad van Advies. — Geen nietigheid. — Onderscheid tussen « verrichtingswerkzaamheden » en « bestaanswerkzaamheden » van het departement.**

2. **Dienstregeling voor de bestelling van correspondentie op zon- en feestdagen geregeld door K.B. — Nietigheid van ministeriële beslissing die afwijkt van deze dienstregeling.**

1. *Het koninklijk besluit van 26 december 1956 houdende inwerkingstelling van de wet van zelfde datum op de postdienst en opheffing van de postbestelling op zon- en wettelijke feestdagen is geldig en diende niet onderworpen te worden aan het advies van de syndicale raad van advies.*

Artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 juni 1955 zegt wel dat aan bedoeld advies dienen onderworpen te worden de voorstellen die betrekking hebben op de organisatie van de diensten en van het werk.

Er dient echter in dit verband een onderscheid gemaakt te worden tussen de verrichtingswerkzaamheden (activité fonctionnelle) van het departement en de bestaanswerkzaamheden (activité institutionnelle).

Onder verrichtingswerkzaamheden dient verstaan al wat een departement doet om het doel, waartoe het is opgericht, te bereiken.

De verrichtingswerkzaamheden vallen buiten de bevoegdheid van de personeelsraad. Dit is dan ook het geval voor de regeling van de lichten, verzendingen en bestellingen van correspondentie op werkdagen, zondagen en wettelijk erkende feestdagen en voor de algemene maatregelen die nodig zijn voor de werking van de dienst, zodat deze voorzieningen buiten de bevoegdheid van de syndicale raden van advies vallen.

2. *Het departement is niet gerechtigd door een dienstnota de gevallen uit te breiden voorzien door het koninklijk besluit van 26 december 1956, waardoor limitatief de bestelling van correspondentie op zon- en feestdagen wordt geregeld.*

Een ministeriële beslissing, die aan de voorziene gevallen er een nieuwe toevoegt, is nietig.

Rinchon t/ Minister van Verkeerswezen.

Gezien het op 26 februari 1957 ingediende verzoekschrift, waarbij R. Rinchon de nietigverklaring vordert van :

1° de artikelen 3 en 4 van het Belgisch Staatsblad van 30 en 31 december 1956 bekendgemaakte koninklijk besluit van 26 december 1956 houdende inwerkingtreding van de wet van 26 december 1956 op de postdienst en opheffing van de postbestelling op zon- en wettelijke feestdagen;

2° de volgens dienstnota E/X/4 van 29 januari 1957 uitgevaardigde verordening waarbij de verplichtingen

der ambtenaren van het postbestuur met ingang van 3 februari 1957 worden geregeld en waarbij zij worden verplicht de onder 4° genoemde correspondentie op zondagen en wettelijke feestdagen te bestellen;

.....

Overwegende dat verzoeker de geldigheid van de hierboven onder 1° bestreden beslissingen betwist, omdat deze niet aan het advies van de bevoegde syndicale raad van advies zijn voorgelegd; dat verzoeker zich op zijn hoedanigheid van brievenbesteller in actie dienst beroept om te betogen, dat het ontbreken van de voorafgaande raadpleging, die door artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 juni 1955 betreffende het syndicaal statuut van het personeel der openbare diensten is voorgeschreven, hem de gelegenheid heeft ontnomen zijn belangen te doen gelden in de bij artikel 4 van genoemd koninklijk besluit bedoelde lichamen, wanneer het gaat om zijn dienstprestaties;

Overwegende dat de tegenpartij betoogt, dat verzoeker niet ontvankelijk is in deze eis omdat zijn vertegenwoordigers in de algemene syndicale raad van advies en in de syndicale raad van advies van het ministerie van Verkeerswezen tot taak hebben, zijn belangen te verdedigen;

Overwegende dat het recht dat de leden van de syndicale raden van advies uitoefenen om de aan hun mandaat verbonden prerogatieven bij de Raad van State te verdedigen, niet verhindert dat de leden van het Rijkspersoneel zelf hun belangen rechtstreeks verdedigen wanneer administratieve voorzieningen deze in gevaar brengen; dat de eis ontvankelijk is;

Overwegende dat artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 juni 1955 zegt : « Worden voor advies aan de bij artikel 4 bedoelde instellingen voorgelegd, de voorstellen die betrekking hebben op : 1° de personeelsstatuten; 2° de organisatie van de diensten en van het werk »; dat verzoeker betoogt dat de bestreden voorzieningen het statuut van de postbeambten en de organisatie van de diensten en van het werk betreffen, omdat zij tot gevolg hebben, doordat de verordeningvoorschriften tot regeling van de werking van het postbestuur voorlopig in werking worden gehouden en een beperkte bestelling van correspondentie op zondagen en wettelijk erkende feestdagen wordt ingericht, dat de postbeambten, die op die dagen in dienst zijn, het voordeel verliezen van artikel 4, tweede lid, van de wet van 26 december 1956, volgens hetwelk de verzending en de bestelling van correspondentie niet op zondagen en wettelijk erkende feestdagen plaats hebben;

Overwegende dat de tegenpartij inbrengt, dat de bestreden voorzieningen betrekking hebben op de omvang welke de postdienst moet krijgen en onder de politieke macht van de Regering ressorteren; dat zodanige maatregelen dus niet begrepen zijn onder die welke bedoeld zijn in artikel 6, eerste lid, 1° en 2°, van het koninklijk besluit van 20 juni 1955 waar het alleen gaat om maatregelen tot interne organisatie van de diensten;

Overwegende dat de in artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 juni 1955 bepaalde bevoegdheid van de syndicale raden een onderdeel is van het stelsel van waarborgen, dat in het belang van het Rijkspersoneel is ingevoerd door de koninklijke besluiten van 2 oktober 1937 houdende statuut van het Rijkspersoneel en van 14 december 1937 tot oprichting der personeelsraden voor het Rijkspersoneel; dat de beginselen, welke aan de door artikel 1 van het besluit van 14 december 1937 opgerichte personeelsraden ten grondslag liggen, in het verslag aan de Koning zijn uiteengezet als volgt :

Gezien in behoorlijke vorm overgelegd het vonnis dd. 17 april 1956, gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg, zetelende te Mechelen, waartegen binnen de gestelde termijn regelmatig beroep werd ingesteld, beroep op de algemene rol van het Hof onder n° 31525 ingeschreven;

Gezien de dagvaarding dd. 25 november 1957 in tussenkomst en in verklaring van gemeen arrest door beroepene ingesteld, tegen Flips Leonia Maria, echtgenote van voornoemde beroeper, dagvaarding die op de algemene rol van het Hof onder n° 34185 ingeschreven werd;

Overwegende dat Flips Leonia Maria, alhoewel behoorlijk gedagvaard, geen pleitbezorger heeft aangesteld, maar dat de conclusiën van aanlegger haar regelmatig dd. 13 januari 1958 betekend werden;

Overwegende dat de zaken, dragend de nummers 31525 en 34185 van de algemene rol van het Hof, verknocht zijn en het belang van een goede rechtsbedeling hun samenvoeging vergt;

Overwegende dat oorspronkelijke eiser, de Belgische Staat, Van Weert Ludovicus en dezes echtgenote Flips Leonia Maria bij exploit van Meester Defaux, dd. 7 december 1955 heeft doen dagvaarden ten einde het beslag gelegd in naam van de Belgische Staat in datum van 8 november 1955 op een huis gelegen te Nijlen Kapellebaan 3, geldig te horen verklaren, zulks tot zekerheid van bepaalde door Van Weert en zijn echtgenote verschuldigde inkomstenbelastingen, krachtens een dwangschrift uitgevaardigd door de heer Ontvanger der Rechtstreekse Belastingen te Grobbendonk, uitvoerbaar verklaard bij delegatie door de heer Inspecteur der Belastingen te Antwerpen, 5° Gewest, de 22 december 1948, en door de heer Directeur der Belastingen, 2° Directie te Antwerpen, de 3 december 1950, dwangschrift waarvan afschrift aan schuldenaars volledig gegeven werd door exploit van bevel tot betaling dd. 13 oktober 1955;

Overwegende dat Van Weert Ludovicus voor dezelfde rechtbank heeft doen dagvaarden:

1° de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Financiën;

2° Flips Leonia Maria, zijn echtgenote;

3° de heer Defaux, deurwaarder, ten einde, na machtiging van tweede gedaagde in rechte te treden, voor recht te horen zeggen dat Van Weert Louis, eigenaar van voornoemd huis is en dat bij gebreke het vonnis als handlichting zal gelden;

Overwegende dat de eerste Rechter na samenvoeging ten eerste het onroerend beslag als geldig verklaard heeft ten tweede de vordering van Van Weert afgewezen heeft;

Overwegende dat, naar beroeper, beroepene ten onrechte als titel voor beslag twee aanslagbiljetten van de belastingen op het inkomen inroept, bepaaldelijk:

a) de aanslag gevestigd onder artikel 597 — dienstjaar 1948, navordering 1946, voor een bedrag van 76.205 frank, nietige aanslag, daar de juiste eenzelvigheid van beroeper niet wordt aangeduid en daarenboven omdat hij de belastingschuldige niet is;

b) de aanslag onder artikel 2547, dienstjaar 1950, navordering 1946, voor een bedrag van 26.157 frank, daar dit aanslagbiljet gevestigd zijnde op naam en beroep van Flips Leonie Maria, gehuwd onder het stelsel van de scheiding van goederen, het huis, persoonlijk goed van haar man, niet vatbaar kon maken voor hypothecaire waarborg en beslag;

Overwegende dat beroeper tot staving van zijn beroep aanhaalt dat het eerste aanslagbiljet op naam van « Van Weert Flips Louis, kinema-uitbater, herbergierster, Gemeentestraat 14, te Nijlen », gevestigd is, wat niet dienend is, daar kwestieus aanslagbiljet niet

als wettelijke heffingstitel geldt (Schreuder, Les Impôts sur les Revenus, n° 418; Ameryckx, Inkomstenbelastingen, n° 453);

Overwegende dat alleen het executoir verklaard kohier de wettelijke heffingstitel is en de waarde van een authentieke akte heeft, die een volledig bewijs levert krachtens artikel 40 en 41 van het Koninklijk Besluit van 22 september 1937 (Cas. 17 januari 1938, Pas. 1938, I, 12 en Cas. 17 juni 1929, Pas. 1929, I, 247; R.P.D.B., Impôts, n°s 520 en 533);

Overwegende dat uit het dwangschrift waarvan bij exploit van 13 oktober 1955, afschrift aan appellant werd betekend, blijkt dat kwestieus belasting ingekohierd werd op naam van Van Weert Flips Louis;

Overwegende dat het Hof niet bevoegd is om te onderzoeken of de naam van Van Weert Louis terecht of ten onrechte werd ingekohierd (art. 61 en 67 der samengeschatte wetten op de inkomstenbelasting);

Overwegende overigens dat de termijnen om geldig bezwaar in te dienen krachtens artikel 61 dezer wetten verstreken zijn;

Overwegende wat betreft het tweede aanslagbiljet, dat de hypotheek op het huis van appellant ten verzoeken van de ontvanger der belastingen te Grobbendonk, op 28 oktober 1954, ingeschreven werd op de bewaring der hypotheeken te Mechelen, boekdeel 1550, n° 118 bis, voor zekerheid van een inkomstenbelasting ten bedrage van 26.157 frank, aanslagbiljet-uittreksel van het op 30 december 1950 executoir verklaarde kohier, dienstjaar 50, op naam van Flips Leonie Maria;

Overwegende dat beroeper de doorhaling van de hypotheek niet heeft gevraagd of geen rechtspleging ten einde schrapping heeft ingesteld, zodat deze inschrijving blijft bestaan en onaanvechtbaar is;

Overwegende overigens dat wat de inning van de belastingen betreft, de fiscus een derde is en van de rechten van de derden geniet (Schreuder, ibidem, n° 437) en door Van Weert Ludovicus in de akte van aankoop dd. 20 februari 1941 van kwestieus huis de formaliteiten van artikelen 1434 en 1435 van het Burgerlijk Wetboek niet heeft nageleefd, hij de wederbelegging niet mag tegenstellen;

Overwegende dat derhalve het executoir verklaard kohier en de hypotheekinschrijving, geldige titels zijn, die tot grondslag van het litigieus beslag kunnen dienen;

Overwegende dat het beslag van beroepene ten laste van appellant regelmatig is in de vorm en tevens gegrond en dat het te vellen arrest gemeen aan Flips Leonia Maria dient verklaard te worden;

Om die redenen:

Het Hof, beslissende bij verstek tegen Leonia Maria Flips, verweerster in tussenkomst,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Gehoord de heer Advocaat-generaal van den Eynde de Rivieren in zijn eensluidend advies, in openbare terechtzitting gegeven,

Verleent akte aan Mter Duquesne, pleitbezorger, dat hij zich in vervanging van Mter Dries, overleden, voor de Belgische Staat aanstelt;

Voegt de zaken, voorkomende op de algemene rol onder n°s 31525 en 34185 als verknocht samen.

Alle andere conclusiën als ongegrond verwerpende, ontvangt het beroep, verklaart het niet gegrond; dienvolgens bevestigt het bestreden vonnis.

Machtigt Flips Maria om in rechte te treden.

Verklaart het hierboven geveld arrest gemeen aan Flips Leonia Maria.

Verwijst Ludovicus Van Weert in al de kosten.

«Deze bevoegdheid heeft betrekking op de «werkwijze der diensten en de verbetering der arbeidsvoorwaarden». Deze formule is algemeen. Al de aangelegenheden welke verband houden met de verrichtingswerkzaamheden van het departement vallen buiten de bevoegdheid van de personeelsraad. Zijn eigenlijke taak zal op de bestaanswerkzaamheden gericht zijn. Onder verrichtingswerkzaamheden dient verstaan al wat een departement doet om het doel waartoe het is opgericht, te bereiken, onder bestaanswerkzaamheden daarentegen, al wat het departement te verrichten heeft om als departement te kunnen bestaan en handelen (Pasin. 1937, blz. 437)»; dat de zoëven uiteengezette beginselen niet door latere voorzieningen of verklaringen zijn tegengesproken;

Overwegende dat de wet van 26 december 1956 de werking van de postdienst betreft; dat artikel 4 (tweede lid) van de wet, toen het een einde maakte aan de uit vroegere wetsvoorzieningen blijkende verplichting voor de Regering, op zondagen en wettelijk erkende feestdagen voor ten minste één lichting, verzending en bestelling te zorgen, geen ander doel had; dat het tot de regeringsbevoegdheden in verband met de verruiming, de inkrumping of de wijziging van de «verrichtingswerkzaamheden» van de postdienst behoorde, te beslissen over de opportuniteit van lichtingen, verzendingen en bestellingen van correspondentie op werkdagen, zondagen en wettelijk erkende feestdagen, en over de algemene maatregelen die nodig zijn voor de werking van de dienst; dat de bestreden voorzieningen buiten de bevoegdheid van de syndicale raden van advies vallen;

Overwegende dat de tegenpartij door het uitvaardigen van de hierboven onder 1° genoemde bestreden voorzieningen het bepaalde in artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 juni 1955 niet heeft miskend; dat de eis op dit punt niet gegrond is;

Overwegende dat de in het verzoekschrift onder 2° bedoelde bestreden verordening voorziet in de bestelling op Zondagen en wettelijk erkende feestdagen van «Perscorrespondentie die aan dagbladen is gericht en waarop in de bovenlinkerhoek op de adreszijde zeer duidelijk «Pers» is geschreven»; dat verzoeker betoogt dat deze verordening tot gevolg heeft, hem op zondagen en wettelijk erkende feestdagen in artikel 4 van het koninklijk besluit van 26 december 1956 niet voorziene bijkomende dienstprestatie op te leggen en dat deze verordening onwettig is omdat zij niet is uitgevaardigd in de vormen en onder de voorwaarden als vastgesteld in artikel 35 van de wet van 26 december 1956;

Overwegende dat artikel 4 van het koninklijk besluit van 26 december 1956 zegt:

«Van 1 februari 1957 af, worden echter op zondagen en wettelijke feestdagen nog enkel besteld;:

1° spoed- of telegrafische zendingen;

2° dagbladen, onder het regime van het postabonnement besteld of door de uitgevers geadresseerd en verzonden voor zover zij, in dit laatste geval, ook op de andere dagen van de week ter post bezorgd worden;

3° zendingen cognossementen waarop van buiten op de adreszijde het woord «Cognossement» staat »;

Overwegende dat de tegenpartij tegen deze eis inbrengt, dat de dienstnota E/X/4 van 29 januari 1957 gewoon de administratieve uitvoeringsmaatregel is van een door de Kabinetschef «bij bevel» ondertekende «Nota voor het Postbestuur» en dat de Kabinetschef van deze nota geen voor vernietiging vatbare beslissing heeft kunnen maken daar hij geen initiatiefbevoegdheid heeft; dat de eis dus niet ontvankelijk is;

Overwegende dat uit de nota van 26 januari 1957 blijkt, dat de Kabinetschef gewoon een beslissing van de Minister aan het Postbestuur heeft medegedeeld; dat de grond van niet-ontvankelijkheid niet in aanmerking komt;

Overwegende dat de tegenpartij betoogt, dat de bestelling van aan dagbladen gerichte perscorrespondentie begrepen is in het algemeen voorschrift van artikel 4, 2°, van het koninklijk besluit van 26 december 1956, dat de bestelling van dagbladen betreft, omdat de uitgave van dagbladen onmogelijk zou worden indien de perscorrespondentie de dagbladen niet kon bereiken;

Overwegende dat artikel 4 van het koninklijk besluit van 26 december 1956 uitzonderingsmaatregelen bevat, die in beperkende zin moeten worden uitgelegd; dat uit de nauwkeurige bewoordingen van artikel 4, 2°, blijkt dat de postdienst, welke het artikel regelt, streng beperkt blijft tot de stukken die het noemt; dat de Minister van Verkeerswezen, toen hij verzoekers dienstverplichtingen verruimd heeft door er een niet in artikel 4 genoemde bestelling van correspondentie aan toe te voegen, zijn macht te buiten is gegaan,

Besluit :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen in zover het gericht is tegen de artikelen 3 en 4 van het koninklijk besluit van 26 december 1956.

Artikel 2.

De dienstnota E/X/4 van 29 januari 1957 wordt vernietigd.

Artikel 3.

De kosten, bepaald op 750 frank, komen ten laste van verzoeker tot een bedrag van 375 frank, en ten laste van de Staat tot een bedrag van 375 frank.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 12 maart 1958.

Voorzitter : M. Hallemans.

Raarsheren : MM. Van Hal en Amy.

Advocaat-generaal : M. van den Eynde de Rivieren.

Advocaten : Mrs. Eyskens en Baillon

Inkomstenbelasting. — Titel van heffing. — Fiscus als derde.

Alleen het uitvoerbaar verklaarde kohier is de wettelijke titel van heffing en heeft de kracht van een authentieke akte, die volledig bewijs oplevert krachtens de artikelen 40 en 41 van het K.B. van 22 september 1937.

Het Hof is niet bevoegd te onderzoeken of de naam van een bepaald persoon terecht of ten onrechte is ingekohierd (artt. 61 en 67 van de gecoördineerde wetten op de inkomstenbelasting).

Wat de inning van de belastingen betreft, is de fiskus een derde; indien de man in de akte van aankoop van een huis de in de artikelen 1434 en 1435 B.W. bedoelde formaliteiten niet heeft nageleefd, mag hij mitsdien de wederbelegging niet aan de fiskus tegenwerpen.

Van Weert t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

HOF VAN BEROEP TE GENT

6e Kamer. — 12 maart 1957.

Voorzitter : M. Santenaire.
Raadsleden : M.M. Noest en Buysse.
Advocaat-generaal : M. Ely.
Advocaat : Mr. Van Mallegheem.

Strafvordering. — Vonnis op tegenspraak.

Strafzaak, waarin de debatten in afwezigheid van de verdachte werden ingezet en alsdan twee getuigen werden verhoord, doch naderhand werden voortgezet in aanwezigheid van de verdachte, in wiens tegenwoordigheid nog een getuige werd verhoord en daarna de raadsman van verdachte heeft gepleit.

Het in deze zaak uitgesproken vonnis is op tegenspraak gewezen om de noodzakelijke, maar voldoende reden, dat het werd uitgesproken onmiddellijk nadat de verdachte daadwerkelijk was gehoord en daadwerkelijk zijn verdediging had kunnen verzekeren en trouwens ook verzekerd had. Het feit, dat de verdachte aan de eerste rechter heeft gevraagd en van deze heeft bekomen, dat een bepaalde getuige zou worden verhoord, was overigens ook vanwege de verdachte een daad van verdediging en deelneming aan het onderzoek in eerste aanleg.

Waar de debatten voor de eerste rechter in afwezigheid van de verdachte werden ingezet en alsdan twee getuigen werden gehoord, maar vervolgens op tegenspraak zijn voortgezet in de hierboven geschetste omstandigheden, was de rechter, om tot een vonnis op tegenspraak te kunnen komen, niet verplicht ambtshalve die twee getuigen opnieuw in aanwezigheid van de verdachte te verhoren.

Allemeersch L. t/ O.M.

Overwegende dat de verdachte, op interpellatie van de Voorzitter, vóór het Hof heeft verklaard : « Ik ben » in persoon ter zitting van de rechter te Veurne verschenen samen met de getuige Claeyls. Ik heb daar » plaats genomen op de beklaagdenbank. Getuige Claeyls » heeft daar onder eed getuigenis afgelegd en daarna » heeft mijn raadsman, Meester Van Den Bussche, » gepleit »; dat, waar de inhoud van deze verklaring voor de waarheid dient gehouden, het dan bij materiële vergissing is dat het aangevochten vonnis : 1° zegt dat de verdachte niet verscheen, 2° niet zegt dat Meester Van Den Bussche als raadsman van de verdachte heeft gepleit;

Overwegende dat het aangevochten vonnis geen andere gegevens bevat nopens de feitelijkheden van de procedure vóór de eerste rechter ten aanzien van het tegensprekelijk of niet tegensprekelijk karakter van de debatten zoals ze vóór de eerste rechter verliepen, zodat naar de vermeldingen van het zittingsblad van 13 november 1956 (stuk 10) dient gegrepen om te weten hoe die debatten op dat stuk in eerste aanleg verliepen;

Overwegende dat uit dat zittingsblad blijkt dat, vóór de eerste rechter, in de een en zelfde terechtzitting van 13 november 1956, 1° de zaak werd opgeroepen, 2° de verdachte dan niet verscheen, 3° de getuigen Bruloot en Flameygh onder eed en in afwezigheid van de verdachte werden gehoord, 4° de zaak tot het einde van de zitting werd weerhouden op vraag van Meester K. Van Den Bussche, 5° de verdachte zich dan rond 10 u. 50' vóór de eerste rechter aanbod, bij-

gestaan door zijn reeds voornoemde raadsman Meester K. Van Den Bussche, 6° de getuige Claeyls Jules dan op vraag van de verdachte en met instemming van de Procureur des Konings onder eed getuigenis aflegde, 7° het Openbaar Ministerie de toepassing der wet vorderde, 8° Meester K. Van Den Bussche namens de verdachte in zijn middelen van verdediging werd gehoord, 9° het aangevochten vonnis werd uitgesproken;

Overwegende dat het aangevochten vonnis dientengevolge een tegensprekelijk vonnis is geweest voor de noodzakelijke maar voldoende reden dat het werd verleend onmiddellijk nadat de verdachte daadwerkelijk werd gehoord en daadwerkelijk zijn verdediging heeft kunnen verzekeren (en trouwens verzekerd heeft); dat het overigens ook vanwege de verdachte een verdediging was en een deelneming aan het onderzoek in eerste aanleg, aan de eerste rechter te vragen en van hem te bekomen dat de getuige Claeyls Jules onder eed zou gehoord worden;

Overwegende dat, waar de debatten vóór de eerste rechter in de afwezigheid van de verdachte werden ingezet, en dan twee getuigen werden ondervraagd, maar vervolgens tegensprekelijk zijn voortgezet geweest in de hierboven reeds omschreven omstandigheden, de eerste rechter om tot een tegensprekelijk vonnis te kunnen komen, niet verplicht was van ambtswege, opnieuw en in aanwezigheid van de verdachte, die twee getuigen te ondervragen;

Overwegende dat het hier aangevochten en tegensprekelijk vonnis dagtekent van 13 november 1956; dat het beroep van de verdachte dagtekent van 10 december 1956; dat dit beroep dus wegens laattijdigheid niet ontvankelijk is;

Om deze redenen,

Gelet op artikel 24 der Wet van 15 juni 1935, artikelen 203, 209, 210, 211 van het Wetboek van Strafvordering, alle wetsbepalingen door de Voorzitter ter terechtzitting aangeduid.

Het Hof,

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle andere of strijdige besluiten als ongegrond verwerpend,

Verklaart het ingestelde beroep niet ontvankelijk.

NOOT: Bovenstaand arrest is in overeenstemming met de principes, doch tot nog toe betrof de rechtspraak enkel gevallen, waarin de verdachte bij de aanvang van de debatten aanwezig was en naderhand afwezig, terwijl in onderhavig geval de toestand omgekeerd was.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TONGEREN

30 mei 1956.

Voorzitter : M. M. Frère.

O.M. : G. Verlaers.

Advocaat : Mr. P. Driessen.

Strafrecht. — Smaad aan ministerieel officier. — Voorwaarden. — Aanwezigheid van gesmade persoon niet vereist.

Het delict voorzien door art. 276 van het S.W.B., namelijk smaad gericht tegen een ministerieel officier, kan bestaan wanneer de smadende woorden niet uitgesproken worden in de onmiddellijke aanwezigheid van de gesmade persoon.

Het feit tegen een deurwaarder smadelijke woorden per telefoon uit te spreken is strafbaar.

O.M. t/ Gilkens.

Overwegende dat uit het vooronderzoek en het onderzoek ter zitting gedaan blijkt dat betichte de heer deurwaarder Wagemans opbelde en telefonisch de zogenaamde raad gaf : « ziet dat ge me op de straat niet tegen komt »;

Overwegende dat om strafbaar te zijn het feit van smaad volgende elementen moet bevatten :

1) een smadende gedachte, uitgedrukt door woorden, daden, gebaren of bedreiging;

2) door iemand die de publieke hoedanigheid van de gesmade persoon kende;

3) tegen een der personen bedoeld in artikel 275 tot 277 van het Strafwetboek;

4) in de uitoefening of ter gelegenheid van de uitoefening van de bediening van de gesmade persoon;

Overwegende dat de z gezegde raad, zijnde een bedreiging, wel als smaad bedoeld was en onderlijnd werd door de schriftelijke herinnering op het stortingsbewijs;

Overwegende dat de smaad gericht was tot de deurwaarder ter gelegenheid van de uitoefening van zijn bediening (Nypels en Servais, t. II, blz. 221, art. 275, n° 12) een gevolg zijnde van een vroeger optreden van deze deurwaarder;

Overwegende dat voor de smaad geen openbaarheid vereist is;

Overwegende dat zo de tegenwoordigheid van de gesmade persoon vereist is, de smaad niet noodzakelijk « in faciem » van deze laatste dient te gebeuren;

Overwegende dat het volstaat om strafbaar te zijn dat gelijk « in casu », de smadende woorden uitgesproken werden in zulkdanige omstandigheden dat zij noodzakelijkerwijze door de gesmade persoon moesten gehoord worden (J. Constant, Manuel du Droit Pénal, deuxième partie, tome premier, n° 594);

Overwegende dat ter zitting betichte in vertoef gesteld werd zich te verdedigen op het in de dagvaarding aangehaalde misdrijf als gepleegd te Tongeren of elders in het Rijk, de 28 oktober 1955, dat hij aannam zich hierop te verdedigen en in gelegenheid gesteld werd dit te doen;

Overwegende dat het feit aldus opnieuw omschreven ten laste van betichte bewezen is;

Aannemende verzachtende omstandigheden, voortvloeiende uit de afwezigheid van veroordelingen voor soortgelijke feiten in zijn hoofd;

Gezien de hiernavolgende artikelen door de heer Voorzitter ter zitting aangeduid : Wetboek van rechts-

pleging in strafzaken, art. 194; Wet van 31 mei 1888, arti. 9, gewijzigd door art. 1 der Wet van 14 november 1947; Wet van 5 maart 1952, art. 1; Wetboek van strafrecht, art. 40, 85, 276; Wet van 15 juni 1935, art. 11, 12, 14, 23, 31, 34, 35, 36, 37, 41;

Om deze redenen :

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak; Verklaart betichte plichtig aan het feit, zoals in voorgaande beweegredenen vastgesteld;

Dienvolgens veroordeelt hem tot een boete van 26 frank gebracht op 520 frank;

Zegt dat bij gebrek aan betaling voormelde boete zal mogen vervangen worden door een gevangenisstraf van 8 dagen;

Aangezien betichte nog geen criminele of hoofdgevangenisstraf van meer dan drie maanden heeft opgelopen en het te hopen is dat hij niet meer zal hervallen, beveelt dat de uitvoering van de straf zal worden opgeschorst voor een tijd van drie jaar;

Verwijst betichte in de kosten van het geding, berekend in somma op 80 frank.

RECHTBANK VAN KOOPKANDEL TE ST-NIKLAAS
(Kortgeding)

1 oktober 1957.

Voorzitter : M. Dirix.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs Orban, R. De Schrijver en
P. De Schrijver.

Kortgeding. — Vordering tot tussenkomst. — Spoedeisend karakter. — Benoeming van deskundige.

Een vordering tot tussenkomst van een derde, die niet strekt tot enige vrijwaring, doch tot de gemeenverklaring van het bevelschrift, waarbij in de hoofzaak een deskundig onderzoek mocht worden bevelen, is ontvankelijk.

De zaak is spoedeisend, wanneer door het voortduren van de aangeklaagde toestand de schade elke dag groter wordt.

De opsporing van de oorzaken van de schadeveroorzaking mag, wanneer zij spoedeisend is, in de opdracht aan de in kortgeding benoemde deskundige worden begrepen.

Stad St-Niklaas t/ N.V. Algemene Aannemingen van
Bouw- en Wegeniswerken G. Wymeersch en
N.V. Antwerps teer- en asfaltbedrijf.

Overwegende dat de firma G. Wymeersch voor de stad Sint-Niklaas een overdekte zwemkom heeft gebouwd;

dat de firma Antwerpsche Teer- en Asphaltbedrijf de dakbedekking van voormeld gebouw heeft geplaatst; dat het blijkt dat die dakbedekking niet waterdicht is en dat de regen er doorzijpelt;

Overwegende dat de hoofdvordering er toe strekt onder wederzijds voorbehoud van alle rechten van beide partijen ten gronde, een deskundige te horen aanstellen met opdracht « aan de hand van het bijzonder lasten- » kohier de toestand van het gebouw te onderzoeken » en te beschrijven, met aanduiding der oorzaken van » de vastgestelde gebreken alsmede van de herstellin-

»gen die dienen gedaan te worden of de maatregelen »die dienen getroffen te worden opdat de uitvoering »volledig aan het lastenkohier zou beantwoorden, en »de tot hiertoe vastgestelde gebreken alsmede de »schade tot hiertoe geleden zouden hersteld worden; »ten slotte het bedrag te ramen van de schade die uiteindelijk zal geleden zijn door eiseres door de gebrekkige uitvoering der werken»;

Overwegende dat de n.v. «Aannemersbedrijf Ghisleen Wymeersch» bij de vordering tot tussenkomst vraagt dat een deskundige met dezelfde opdracht zou worden aangesteld ten aanzien van de n.v. «Antwerpsche Teer- en Asphaltbedrijf»;

Overwegende dat laatstgenoemde vennootschap de vordering tot tussenkomst niet ontvankelijk noemt, omdat die vordering — volgens haar — tot doel heeft een derde tot tussenkomst en vrijwaring in de hoofdvordering, in het geding te roepen;

Overwegende dat de oproeping van het «Antwerpse Teer- en Asphaltbedrijf» in het geding, niet strekt tot enige vrijwaring doch uitsluitend tot de gemeenverklaring van het bevelschrift waarbij een deskundig onderzoek ten overstaan van de n.v. «Aannemersbedrijf Ghisleen Wymeersch» zou bevolen worden;

Overwegende dat het aangenomen wordt dat een derde met dit doel in een vordering in kortgeding mag geroepen worden (Moreau, De la juridiction des référés, n° 392; Brussel, 9 maart 1912, Pas. 1912, II, 193; Van Lennep, Kortgeding, blz. 399);

Overwegende dat verweerster in de vordering tot tussenkomst, in de tweede plaats beweert dat er geen dringendheid bestaat omdat de aangeklaagde ondichtheid van het litigieuze dak, sedert maanden bestaat;

Overwegende dat er dringendheid bestaat wanneer door het voortduren van de aangeklaagde toestand de schade elke dag vermeerderd, zoals dit het geval is wanneer het insijpelingen van water in een gebouw betreft;

dat dit zich juist in onderhavig geval voordoet;

Overwegende dat het aangenomen wordt dat de opsporing van de oorzaken, wanneer zij een spoedeisend karakter vertoont, wel in de zending van de in kortgeding aangestelde deskundige begrepen mag worden (Rb. Brussel, 16 oktober 1928, B.J. 1929, kol. 21; Brussel, 27 november 1933, Pas. 1936, II, 94; Gent, 25 april 1955, R.W. 1955-56, kol. 539);

dat het alleszins geoorloofd is, voor de rechter in kortgeding een deskundige te gelasten alle vaststellingen te doen die nodig of nuttig zijn tot de latere bespreking van de oorzaken van de schade en van de verantwoordelijkheden in een bepaald geschil;

Om deze redenen en gezien de dringendheid,

Verklaren ontvankelijk de vorderingen in de hoofzaak, tot tussenkomst en van aanzegging, voegen ze samen als verknocht,

en rechtdoende ten gronde, stellen aan als deskundige onder voorbehoud van alle rechten van de partijen, de heer Jozef Van Coillie, ingenieur-architect, gehuisvest te St-Niklaas-Waas, Mgr Stillemanstraat, 49, met opdracht :

a) na de partijen behoorlijk te hebben uitgenodigd tot het bijwonen van de deskundige verrichtingen, het litigieuze dak en de litigieuze dakbedekking te onderzoeken en nauwkeurig te beschrijven, alle vaststellingen te doen die nuttig kunnen zijn tot de bepaling van de oorzaak of van de oorzaken van de insijpelingen, en tot een later onderzoek of bespreking van de gebeurlijke verantwoordelijkheden o.a. :

— vast te stellen of er al dan niet overdekbanden werden geplaatst, — in voorkomend geval vast te stellen op welke plaats en hoe zij werden geplaatst;

— vast te stellen of er al dan niet uitzettingsvoegen bestaan en in voorkomend geval, waar en hoe zij geplaatst werden;

— de staat te beschrijven van de koperbedekking, de dikte en de regelmatigheid van de koperen plaat te bepalen, alsmede de oppervlakten waarop zij zich uitstrekt, de wijze waarop zij werd vastgemaakt en de wijze waarop de voegen zijn uitgevoerd; de staat waarin die voegen zich thans bevinden;

— te zeggen of de koperbedekking defecten vertoont zoals golvingen, holten of scheuringen, of zij loskomt, op welke plaatsen, hoe en waarom;

— te zeggen of die bedekking sporen draagt van belopen of van indrukken van voorwerpen zoals ladders, emmers, metalen ramen e.a.d.;

— te zeggen of er bij gebrek aan helling water op de koperbedekking blijft staan;

— te zeggen of de oppervlakten waarop de koperbedekking geplaatst werd, onder de koperen bedekking, al dan niet proper en effen zijn, — zoniet, welke de aard en de belangrijkheid is van de oneffenheden;

b) met opdracht, bovendien, de reeds door de insijpelingen aangerichte schade te beschrijven en de herstelling er van te schatten, met aanwijzing van de duur van de herstellingwerken;

c) de werken aan te wijzen die de oorzaak van de insijpelingen zouden kunnen verhelpen, alsook de kostprijs en de duur van gezegde werken;

d) van dit alles een met redenen omkleed en onder eed bevestigd verslag neer te leggen om te dienen als naar recht.

Verklaart onderhavig bevelschrift uitvoerbaar op de minuut, bij voorraad, niettegenstaande elke voorziening en zonder borg;

Kosten voorbehouden.

VREDEGERECHT TE KAPRIJKE

25 februari 1958

Rechter : M. L. Lagae.

Advocaten : Mrs De Gezelle en De Sutter.

Pachtrecht. — Beëindiging door opzegging van de eigenaar om het goed zelf te gebruiken. — Verkoop. — Vraag tot schadevergoeding gegrond.

Een eigenaar die een perceel grond verhuurd heeft aan een landbouwer, geeft opzegging aan zijn pachter om reden dat hij zelf het goed wil gebruiken om er bomen op te planten.

Nadat de pachter het goed ter vrije beschikking van de eigenaar gesteld had gebruikt deze het zelf niet, doch verkoopt het.

Is deze pachter gerechtigd schadevergoeding te eisen?

Volgens artikel 1775 B.W. dient desaangaande geen onderscheid gemaakt tussen pachten voor een bepaalde periode en pachten van onbepaalde duur. Artikel 1748 B.W. blijft volledig vreemd aan deze vraag tot schadevergoeding.

Het feit dat de koper van het perceel van het goed gebruik heeft gemaakt kan niet gelijk worden gesteld met een gebruik door de verkoper, om-

dat daartoe allereerst vereist zou zijn dat de verkoper zijn rechten van verpachter tegenover de pachter zou hebben kunnen overdragen op de koper, wat alleen mogelijk zou geweest zijn bij de verkoop van een goed waaraan nog een pachtovereenkomst kleefde, doch niet bij een goed dat door de pachter ingevolge artikel 1775 B.W. werd verlaten.

Ziekte van de eigenaar is geen verontschuldiging, daar hij niet persoonlijk zijn voornemen diende te verwezenlijken doch daartoe de nodige opdrachten kon geven.

De schadevergoeding voor het derven der opbrengst van een goed van 2 ha 28 a over een periode van drie kultuurjaren kan in billijkheid op 25.000 fr. bepaald worden.

V. Scheir t/ A. De Vos.

Overwegende dat de vordering strekt tot betaling ener som van 40.000 fr., met de gerechtelijke intresten en de gedingskosten, ten titel van schadevergoeding, op grond van het lid 9 van artikel 1775 B.W. (art. 14 der wet van 7 juli 1951) wegens niet uitvoering door de verweerder van het voornemen waarop hij zich heeft beroepen om zijn opzegging dd. 28 september 1954 en de uitzetting van de eiser te bekomen uit de door deze destijds in pacht gehouden partij land gelegen te Oost-Eeklo, sectie C nummers 273b, 274b, 275, 276, 290b en 290a of f, groot meer dan twee hectaren;

Overwegende dat, op datum van zoëven genoemde opzegging, de eiser het in geschil zijnde goed sedert meer dan achttien jaar in pacht en gebruik hield en de pacht aldan liep voor een onbepaalde termijn, waaraan een einde kon worden gemaakt mits inachtneming van het nieuw artikel 1776 B.W., dit bij toepassing van artikel 20, II, lid 3 der wet van 7 juli 1951;

Overwegende dat de verweerder in zijn opzegging, bij ter post aangetekend schrijven dd. 28 september aan de eiser betekend, uitdrukkelijk als reden aangaf: «Het is mijn bedoeling die landerijen zelf in gebruik te nemen»;

Dat hij, tijdens het vóór Ons ingeleide geding tot geldigverklaring van deze opzegging, in besluiten nader bepaalde dat hij dit zelfgebruik zou verwezenlijken door «het planten van bomen»;

Overwegende dat, bij vonnis van deze zetel dd. 21 december 1954 dat in kracht van gewijsde is getreden, deze opzegging geldig is verklaard, de erin vermelde reden als ernstig en gegrond werd aangenomen en de eiser veroordeeld werd de in geschil zijnde partij land ter vrije beschikking van de verweerder te stellen met het scheren en weren van de vruchten van de oogst 1956;

Overwegende dat, ter uitvoering van dit vonnis, de eiser het land in de loop van de maand september 1956 ter vrije beschikking van de verweerder stelde;

Overwegende dat de verweerder, in plaats van dit land zelf te gebruiken door er bomen op te planten, het integendeel na het vertrek van de pachter op 27 december 1956 aan een derde verkocht;

Overwegende dat de eiser een eerste maal de verweerder vóór Ons tot verzoening deed oproepen ter zitting van 22 februari 1957, alwaar deze verscheen en verklaarde dat hij vreesde dat, zo hij bomen had geplant, de plantsoenen door de eiser mogelijk «gesaboteerd» zouden geweest zijn;

Dat op deze verzoeningszitting van 22 februari 1957 geen akkoord tot stand kwam;

Dat de verweerder een tweede maal tot verzoening

werd opgeroepen ter zitting van 7 mei 1957, waar hij niet verscheen om reden van ziekte, zoals bleek uit een opgestuurd geneeskundig attest;

Overwegende dat in onderhavig geding gedagvaard werd binnen de maand na de datum van Ons proces-verbaal dd. 7 mei 1957 waarbij werd vastgesteld dat de verweerder op de laatste verzoeningszitting niet verscheen en dat derhalve geen minnelijke schikking tussen de partijen is tot stand gekomen;

Dat de vordering aldus ontvankelijk is;

Overwegende dat de verweerder ten onrechte beweert dat de verplichting voor de verpachter gedurende minstens zes jaren na het vertrek van de pachter het voornemen uit te voeren waarop hij zich heeft beroepen om de opzegging van de pacht en de uitzetting van de pachter te bekomen; niet bestaat na een pacht van onbepaalde duur;

Overwegende dat het lid 9 van artikel 1775 B.W., dat deze verplichting oplegt en trouwens dit gehele artikel 1775 geen onderscheid maakt tussen de periode van eerste ingebruikneming, de volgende periode van negen jaar en de periode van onbepaalde duur;

Dat trouwens artikel 1776, dat speciaal de periode van onbepaalde duur beoogt, uitdrukkelijk de inachtneming van de bepalingen van artikel 1776 aan elke partij oplegt om een einde te kunnen maken aan de pacht, zonder enig lid van dit artikel 1775 uit te zonderen;

Overwegende dat de gehele argumentatie van de verweerder verwarring poogt te stichten tussen de absolute en algemene verplichtingen opgelegd bij artikel 1775 en de toepasselijkheid van het artikel 1748 B.W. op de pachtovereenkomsten die nog lopen op datum van de verkoop van het verpachte goed;

Overwegende dat dit artikel 1748 niets anders is dan een afwijking van de principes van gemeenrecht, volgens dewelke voor de koper van een verpacht goed de oorspronkelijke pachtovereenkomst een «res inter alios acta» is en voor hem geen verplichting deed ontstaan, afwijking waarbij aan de koper toch wordt opgelegd de pacht binnen bepaalde perken te eerbiedigen;

Dat dit artikel 1748 echter niets te maken heeft met de verplichtingen van de oorspronkelijke verpachter die een einde wil stellen aan de pacht;

Overwegende dat in onderhavig geval artikel 1748 daarenboven hoegenaamd geen toepassing kan vinden en niet de minste verplichtingen ook niet aan de koper kan opleggen, vermits op het ogenblik van de verkoop de pachtovereenkomst niet meer bestond;

Overwegende dat derhalve ter zake niets anders meer dient onderzocht dan indien de verweerder, na het eindigen van de pacht en na het vertrek van de pachter al dan niet binnen zes maanden na dit vertrek en gedurende minstens zes jaar het voornemen heeft uitgevoerd waarop hij zich heeft beroepen om de opzegging van de pacht en de uitzetting van de pachter te bekomen, namelijk indien hij het destijds verpachte goed al dan niet zelf in gebruik heeft genomen door er bomen op te planten;

Overwegende dat het vaststaat dat hij dit niet heeft gedaan maar integendeel het goed aan een derde heeft verkocht na einde van de pacht en na vertrek van de pachter;

Overwegende dat «in casu» zelfs niet kan worden onderzocht of het zelfgebruik door de koper soms niet gelijk kan worden gesteld met zelfgebruik door de verkoper, omdat daarom allereerst vereist zou zijn dat de verkoper zijn verpachtersrechten tegenover de

pachter zou hebben kunnen overdragen op de koper, hetgeen alleen mogelijk was indien het ging om de verkoop van een goed waaraan nog een pachtovereenkomst kleefde, maar zeker niet bij de verkoop van een perceel land dat reeds bij toepassing van art. 1775 B.W. volkomen vrij was van pacht en dat reeds door de pachter, na einde der pachtovereenkomst werd verlaten;

Overwegende dat, in deze omstandigheden, de verkoop door de verpachter van het goed dat hij van pacht kan vrijmaken onder de uitdrukkelijke voorwaarde het zelf te gebruiken, de meest stellige en meest ypische overtreding uitmaakt van de verplichting opgelegd bij lid 9 van artikel 1775 B.W.;

Overwegende dat de verweerder in ondergeschikte orde opwerpt dat hij een gewichtige reden had om kwestig goed niet zelf te gebruiken, namelijk dat hij, na vertrek van de eiser, ziek is geworden;

Maar overwegende dat hij toch nooit zelf het materiële werk van het planten van bomen zou hebben uitgevoerd en zijn ziekte, hoe zwaar ze ook kan zijn, hem niet belette de nodige opdrachten te geven om de bomen te doen planten.

Dat zijn ziekte derhalve niet als gewichtige reden kan worden aangezien in de zin van artikel 1775 meer genoemd;

Overwegende dat, wat de door de eiser geleden schade betreft, vooreerst dient te worden aangestipt dat zo geen opzegging door de verweerder dient te worden aangestipt dat zo geen opzegging door de verweerder was betekend geweest en zo de mondelinge pachtovereenkomst nog had voortgelopen op datum van de verkoop, zijnde 27 december 1956, de koper een einde had kunnen stellen aan de pachtovereenkomst met het scheren en weren van de oogst in het jaar 1959;

Dat de eiser derhalve vanaf september 1956, datum van zijn vertrek, nog volle drie kultuurjaren van het in geschil zijnde goed had kunnen genieten;

Dat hij dus ontegensprekelijk de nette bedrijfswinst van twee hectaren 28 aren over deze periode van drie jaar heeft moeten derven;

Overwegende dat het nauwkeurig bepalen van dit verlies feitelijk bijna onmogelijk is;

Dat anderzijds mag worden opgemerkt dat de eiser niet uitsluitelijk landbouwer van beroep is, maar ook nog handel in kolen drijft;

Dat al deze beschouwingen Ons nopen het door eiser ondergane schadebedrag « ex aequo et bono » te bepalen;

Dat een vergoeding van 25.000 fr. Ons billijk voorkomt en van aard om al de geleden schade ruimschoots te dekken;

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter, tegensprekelijk recht doende;

Gelet op de artikelen 2, 24, 34, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Ontvangen de vordering en verklaren ze gegrond binnen de hieronder aangeduide perken;

Veroordelen dienvolgens de verweerder om aan de eiser te betalen, ten titel van schadevergoeding, een som van 25.000 fr., te vermeerderen met de gerechtelijke intresten en met al de gedingskosten, belopende op heden ter som van 524 fr.;

Zeggen dat er geen redenen zijn om onderhavig vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad;

NOOT. — Een verpachter geeft opzegging voor eigen gebruik; de pachter verlaat het goed; de verpachter verkoopt het eigendom en de koper gebruikt het zelf. Kan de gewezen pachter schadevergoeding eisen op grond van artikel 1775 zeventiende lid B.W. ?

In het beproven vonnis wordt vergoeding toegekend. Had men niet de volgende stelling kunnen verdedigen : het « eigen gebruik » is niets anders dan het gebruik door de eigenaar; sterft hij, dan zullen zijn rechtverkrijgenden het goed gebruiken; wordt het eigendom verkocht of geschonken dan zal de koper of begiftigde het tot zijn gebruik aanwenden.

De Clerck en Sevens hebben onderzocht of de koper de opzegging van de verkoper kon aanwenden (A.P.R. tw. Landpacht n° 64, 84 in fine, 153, 182 en bijz. 198). Deze auteurs verkiezen het bevestigend antwoord. Onderhavige betwisting schijnt maar een uitloper van hetzelfde probleem te zijn.

Het gepubliceerd vonnis gebruikt volgend tegenargument : hoe kan de verkoper verpachtersrechten overdragen aan de koper, nu de pacht reeds is geëindigd. Blijkbaar zou hierop kunnen geantwoord worden dat de verkoper veel méér dan verpachtersrechten overdraagt, en wel het volle eigendomsrecht dat enkel beperkt is door de landpachtwetgeving.

R. J.

BERICHT

Tengevolge van de uitgebreidheid van het hoofdartikel, dat gepubliceerd wordt in dit nummer, zijn wij verplicht verschillende rubrieken (Boekbespreking, Bibliographie, Wetgeving, e.a) naar het volgend nummer te verschuiven.

BALIELEVEN

Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht

De Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht houdt er aan haar leden in herinnering te brengen dat zij voor de tweede maal een prijs zal uitloven, die zal toegekend worden in de loop van het gerechtelijk jaar 1958-59.

Deze onverdeelbare prijs van een bedrag van 10.000 fr. zal toegekend worden aan de schrijver van de beste studie betreffende een onderwerp van strafrecht, strafvordering, criminologie of gerechtelijke geneeskunde.

De werken dienen ingezonden te worden aan de Algemene Secretaris van de Unie, de Heer Eerste Substituut P. De Cant, Gerechtshof, Brussel.

De uiterste datum voor de inzending is vastgesteld geworden op 15 november 1958.

Vlaamse Conferentie van de Balie bij het Hof van Beroep te Gent

Samenstelling van het Bestuur voor het gerechtelijk jaar 1958-59 :

Voorzitter : Mr Jan Ronse

Secretaris : Mr Piet Blomme
 Penningmeester : Mr Frans Baert
 Leden : Mrs W. De Clercq, K. Moors, G. Nuytinck
 en R. Van Hoecke
 Stagistenafgevaardigde : Mr G. Traest.

Conferenties der Jonge Balies

De voorzitters der Jonge Balies van België zijn bij de voorzitters der Franse conferentie te Brussel samen gekomen om tot hun traditionele gedachtenwisseling over te gaan.

Men weet dat dergelijke bijeenkomsten periodisch worden gehouden om aan de voorzitters toe te laten de werkzaamheden van hun conferenties samen te ordenen in een geest van onderling hulpbetoon.

*

De volgende datums zijn vastgesteld voor de openingszittingen :

- 27 september : Vlaamse Conferentie van de Balie bij het Hof van Beroep te Gent.
Spreker : Mr Marcel Storme.
- 4 oktober : Conferentie van de Jonge Balie te Brugge.
Spreker : Mr Alain de Caluwé.
- 18 oktober : Vlaamse Conferentie bij de Balie te Antwerpen.
Spreker : Mr André Debergh.
- 25 oktober : Conferentie van de Jonge Balie te Mechelen.
Spreker : Mr Van Dal (uit Den Haag).
- 8 november : Franse Conferentie der Jonge Balie te Brussel.
Spreker : Mr Jean Terfve.
- 15 november : (onder voorbehoud van wijziging) Franse Conferentie bij de Balie te Antwerpen.
Spreker : Mr Grimard.
- 22 november : Vrije Conferentie der Jonge Balie te Luik.
- 29 november : Openingszitting te Parijs.
- 6 december : Conferentie der Jonge Balie te Bergen.
Spreker : Mr De Looze.
- 6 december : Conferentie der Jonge Balie te Namen.
Spreker : Mr Collinge.
- 13 december : Vlaams Pleitgenootschap van de Balie bij het Hof van Beroep te Brussel.
Spreker : Mr Ignace De Greef.
- 13 december : Franse Conferentie der Jonge Balie te Gent.
- 31 januari : Conferentie der Jonge Balie te Doornik.
Spreker : Mr Piessevaux.
- 8 maart : Conferentie der Jonge Balie te Charleroi.
Spreker : Mr Frère.

De Conferenties der Jonge Balies te Kortrijk, Hasselt, Turnhout en Verviers hebben de datum van hun openingszitting nog niet laten kennen.

Verbond der Belgische Advocaten.

Het Verbond zal op 11 oktober 1958 een algemene vergadering houden te Mechelen.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad : afl. 30 - 13 september 1958 :

Prof. Mr W. L. G. Lemaire, De achtste zitting van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht (II, slot). — Mr C. H. Govaerts, Cause Célèbre. Cause Créée, met onderschrift van de Redactie. — De maatregelen der Indonesische regering tegen Nederlandse ondernemingen. — Dr H. Kramer, Adoptie en Kinderbescherming. — Mr T. Spuyt, Schadevergoedingen aan huurders in geval van onteigening. — J. Houbel, Dient de Eerste Kamer te blijven bestaan ?

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : n° 4550 - 13 september 1958 :

Mr D. P. A. Nakken, Zakelijke pretenties en kadastrale gegevens (I). — Fiscale Rechtspraak van de Hoge Raad.

Journal des Tribunaux : n° 40202 - 14 septembre 1958

R. Hayoit de Termicourt, Les réclamations en matière d'impôts sur les revenus. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer : n° 99 - 15 septembre 1958 :

Maurice Louveaux, La sécurité sociale en cas de rupture du contrat d'emploi.

Revue de l'administration et du droit administratif de la Belgique : 8°-9° livraison - 1958 :

Michel Dumont, Expropriation pour cause d'utilité publique.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat : septembre 1958 :

G. Bricmont, La responsabilité des architecte et entrepreneur.

Revue Pratique de Notariat Belge : août 1958 :

Léon Collins et Marie-Claire Escarmelle-De Leuze, Droits d'enregistrement en matière foncière au Congo Belge.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"